

KHAZAR REVIEW

XƏZƏR XƏBƏR

№ 410 Oktyabr 2021

AYLIQ DƏRGI

ISSN 2218-2772

khazar-review.khazar.org

TÜRKİYE PREZİDENTİ RƏCƏB TAYYİB ƏRDOĞANIN AZƏRBAYCANA RƏSMİ SƏFƏRİ

OFFICIAL VISIT OF TURKISH PRESIDENT RECEP TAYYIP ERDOGAN TO AZERBAIJAN

Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan oktyabrın 26-da Azərbaycan Respublikasına rəsmi səfərə gəlib. Hava limanında onu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev qarşıladı. Həmin gün Füzuli Beynəlxalq Hava Limanının açılış mərasimi oldu. Prezidentlərə hava limanının rəmzi açarları təqdim edildi. Hava limanı ilə tanışlıqdan sonra dövlət başçıları söhbət etdilər. Rəcəb Tayyib Ərdoğan İlham Əliyevə üstündə "Xarıbülbul" təsviri olan saatlar hədiyyə etdi.

Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri Zəngəzur dəhlizinin - Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-Ağbənd avtomobil yolunun, Zəngilan rayonunda "Dost Aqropark"ın təməlini qoydular. Aqroparkda çinar ağacı əkdilər. Anadolu Agentliyinin Vətən müharibəsini özündə əks etdirən fotosərgisinə baxdılar.

Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Zəngilanın Ağalı kəndində rəsmi qarşılanma mərasimi oldu. O, mərasimdə iştirak edən Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva ilə söhbət etdi. Prezidentlərin təkbətək görüşü oldu və mətbuata bəyanatla çıxış etdilər.

Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycan Respublikasına rəsmi səfəri oktyabrın 26-da başa çatdı. Hava limanında onu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yola saldı.

President of the Republic of Turkey Recep Tayyip Erdogan arrived in the Republic of Azerbaijan on an official visit on October 26. President of the Republic of Azerbaijan Ilham Aliyev met him at the airport. On the same day, the opening ceremony of Fizuli International Airport took place. The presidents were presented with symbolic keys to the airport. After getting to know the airport, the heads of state talked. Recep Tayyip Erdogan presented Ilham Aliyev with a set of watches with the image of "Kharibulbul".

The Presidents of Azerbaijan and Turkey laid the foundation of the Zangazur corridor - the Horadiz-Jabrail-Zangilan-Agband highway, and the Dost Agropark in the Zangilan region. They planted a plane tree in the agro-park. They viewed a photo exhibition of the Anatolian Agency depicting the Patriotic War.

An official welcoming ceremony was held for President Recep Tayyip Erdogan in Agali village of Zangilan. He spoke with First Vice President of Azerbaijan Mehriban Aliyeva, who attended the ceremony. The presidents had a one-on-one meeting and made a statement to the press.

His official visit to the Republic of Azerbaijan ended on October 26. At the airport, he was seen off by President of the Republic of Azerbaijan Ilham Aliyev.

İÇİNDƏKİLƏR

Azərbaycan elminin yüksək nüfuzunu nümayiş etdirən hadisə	6
Professor, akademik Hamlet İsaخانlı ADA Universitetinin keçirdiyi tədbirdə	8
Beynəlxalq konfransda Nailəxanım İsayevanın mahnıları ifa olundu	9
<i>Cavanşir Quliyev. Nailə İsayeva mövzusunda variasiyalar</i>	10
Gəncə "Dünya" məktəbində konfrans: "İqlim dəyişikliyinə dair məsuliyyət"	16
Meksikanın Azərbaycandakı səfiri Xəzər Universitetində	18
<i>Афет Ислам. Победа в 44-дневной войне ковалась не только на поле боя</i>	22
Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz	28
"Xəzər" in xarici nəşrləri	30
AMEA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun xəbərləri	32
"Xəzər" in beynəlxalq əlaqələri	36
Litva səfiri Xəzər Universitetində	38
<i>SeydəhZahra Nozen, Hamlet İsaخانlı, Bahman Amani. From Hamlet to Holmes: Literary Detective Tradition</i>	40
Elmi Şuranın yeni dərs ilində ilk iclası	50
Nobel mükafatı laureatları-2021	54
"Xəzər" ölkə mediasında	59
"Zəfər kuboku" uğrunda bilik yarışı	61
"Dövlət qulluğunda gender bərabərliyi üzrə kurikulum" metodik vəsaitinin təqdimatı	63
Boğaziçi Universiteti rəhbərliyinin Xəzər Universitetinə rəsmi səfəri	64
"Xəzər" xarici mediada	67
NDU xəbərləri	68
<i>Frans Kafka. Oxumaqdan imtina edən müğənni (hekayə)</i>	70

1995-ci ilin
yanvarından nəşr olunur

Təsisçi:
Xəzər Universiteti

Baş redaktor:
Hamlet İsaخانlı

Baş redaktor müavini:
Əlirza Balayev

Foto:
Multimedia Mərkəzi

Khazar
University

Ünvan:
Bakı, Məhsəti küçəsi 41

Tel.: (+9912 323 93 13
(+9912 421 10 93
Mob.: (+99450) 321 31 69

E-mail: contact@khazar.org
Tiraj: 3000

Redaksiya heyəti:
İsa Həbibbəyli
Alla Axundova
Şahin Fazil
Knyaz Aslan

İngilis dilində
mətnlərin redaktoru:
Zamirə Qurbanova

Kompüter tərtibatçısı:
Günəl Əkbərova

CONTENTS

An Event Demonstrating the High Prestige of Azerbaijani Science	6
Professor, Academician Hamlet Isakhanli at the Event of ADA University	8
Nailakhanım Isayeva`s Songs Performed at International Conference	9
Conference at Ganja Dünya Scholl: "Assuming Responsibility of Climate Change"	16
Mexican Ambassador to Azerbaijan at Khazar University	18
Meeting With Vice-Rector of Bogazici University	19
Martyrs Never Die Motherland Isindivible	29
"Khazar"s Foreign Publications.....	31
"Khazar"s International Relations	37
Ambassador of Lithuania to Azerbaijan Visited Khazar University	38
<i>SeyedehZahra Nozen, Hamlet İsakhanlı, Bahman Amani. From Hamlet to Holmes: Literary Detective Tradition.....</i>	40
First Meeting of Scientific Council in New Academic Year.....	50
"Khazar" in Country`s Media.....	59
Seminar on "Treasures hidden in British Archives: Azerbaijani Manuscripts in the GIBB collection"	60
Knowledge Competition for "Victory Cup"	61
Seminar on the Anniversary of Great Russian Writer.....	62
Presentation of "Curriculum on Gender Equality in Civil Service" Textbook of Methodics	63
Official Visit of Bogazici University Administration to Khazar University	65
"Khazar" in Foreign Media	67

It has been published
since January 1995

Founder:
Khazar University

Editor-in-chief:
Hamlet Isakhanli

Associate editor:
Alirza Balayev

Photo:
Multimedia Centre

**Khazar
University**

Ünvan:
Bakı, Məhsəti küşəsi 41

Tel.: (+9912 323 93 13
(+9912 421 10 93
Mob.: (+99450) 321 31 69

E-mail: contact@khazar.org
Tiraj: 3000

Editorial members:

İsa Habibbayli
Alla Akhundova
Şahin Fazil
Knyaz Aslan

Editor of English Texts:

Zamira Gurbanova

Computer graphics:

Gunel Akbarova

AZƏRBAYCAN ELMİNİN YÜKSƏK NÜFUZUNU NÜMAYİŞ ETDİRƏN HADİSƏ

AN EVENT DEMONSTRATING THE HIGH PRESTIGE OF AZERBAIJANI SCIENCE

Professor Hamlet Isaxanlı (Isayev) Gürcüstan Respublikası Elmlər Akademiyasının həqiqi (xarici) üzvü seçilmişdir!

Hamlet Isaxanlı Gürsüstanda, Qardabani rayonunun Kosalı kəndində anadan olmuş, həmin məktəbi qızıl medalla, Azərbaycan Dövlət Universitetinin mexanika-riyaziyyat fakültəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir.

Azərbaycan Elmlər Akademiyası Mexanika-Riyaziyyat İnstitutunun və Lomonosov Moskva Dövlət Universitetinin aspiranturasında oxumuş, Sovet İttifaqı Elmlər Akademiyasının Steklov İnstitutunda dissertasiya müdafiə edib, elmlər doktoru dərəcəsinə layiq görülmüşdür.

Hələ Sovet dövründə Kanada, Almaniya Federativ Respublikası, Böyük Britaniya kimi ölkələrə dəvət olunmuş, Operatorların Spektral Nəzəriyyəsi və Çoxparametrlı Spektral Operatorlar üzrə mühazirələr oxumuş, beynəlxalq konfranslarda iştirak etmişdir.

Rus-Sovet riyaziyyat məktəbini təmsil edən "Luzin ağacı"nın (Древо Лужина) "Gelfand budağı"nda Azərbaycandan tək riyaziyyatçısı - Hamlet Isayevin adı həkk olunmuşdur.

Hamlet Isaxanlı 1990-1991-ci illərdə Azərbaycanın ilk özəl ali məktəbini-Xəzər Universitetini təsis etmiş və qurmuş, Xəzər

Professor Hamlet Isaxanlı (Isayev) was elected a full (foreign) member of the Georgian National Academy of Sciences.

Hamlet Isaxanlı was born in Georgia, in the village of Kosali, Gardabani region.

He finished the high school with a gold medal for highest achievement and he graduated from the Faculty of Mechanics and Mathematics of the Azerbaijan State University with honours.

He studied for a PhD at the Institute of Mechanics and Mathematics of the Azerbaijan Academy of Sciences and Lomonosov Moscow State University, then defended his second dissertation at the Steklov Institute of the Academy of Sciences of the Soviet Union and was awarded the degree of Doctor of Sciences.

During the Soviet era, he was invited to countries such as Canada, the Federal Republic of Germany, the United Kingdom, gave lectures on Spectral Theory of Operators and Multi-parameter Spectral Operators, participated in international conferences.

The name of the only mathematician from Azerbaijan - Hamlet Isayev - is engraved in the "Gelfand branch" of the "Luzin Tree" (Drevo Luzina) representing the Russian-Soviet school of mathematics.

Hamlet Isaxanlı founded the first private

Universiteti nəzdində "Dünya" məktəb kompleksinin həmtəsisçisi olmuş, ABŞ, Türkiyə və Azərbaycanlı beş görkəmli elm və sənət adamı ilə birlikdə Avrasiya Akademiyasını yaratmışdır.

Hamlet İsxanlı çox geniş yaradıcı fəaliyyəti ilə tanınmışdır. Onun yaradıcılığında humanitar və sosial elmlər üzrə tədqiqatlar böyük yer tutur.

Riyaziyyat və Riyazi fizikaya aid əsərləri Hamlet İsayev, digər sahələrdə əsərləri isə Hamlet İsxanlı imzası ilə yazılmışdır.

O, elm və mədəniyyət tarixi, dil və ədəbiyyat, leksikoqrafiya və tərcümə, fəlsəfə tarixi və tarix fəlsəfəsi, təhsil tarixi və fəlsəfəsi üzrə çoxsaylı məqalə və kitabların müəllifidir.

Hamlet İsxanlı bədii yaradıcılıq sahəsində şair, yazıçı və libretto müəllifi kimi geniş tanınmış, Azərbaycan və Rusiya bəstəkarları onun əsərləri üzrə populyar mahnılar, balet və musiqili tamaşalar yazmışlar.

London Wiley nəşriyyatında işıq üzü görən "The Polymath" kitabında (Waqas Ahmed) Hamlet İsxanlı dünya polimatları (çox sahədə yaradıcı fəaliyyət göstərən ensiklopedik bilik sahibləri) sırasında yer almışdır.

Hamlet İsxanlı əsərlərini rusca, ingiliscə, Azərbaycan və Türkiyə türkcəsində yazmış, məqalə və kitabları müxtəlif dillərə tərcümə olunmuş, müxtəlif ölkələrdə dərc olunmuşdur.

Gürcüstan Elmlər Akademiyası Hamlet İsxanlı yaradıcılığını öyrənmiş, onun üç sahə - riyaziyyat, elm-mədəniyyət tarixi və dil-ədəbiyyat üzrə böyük uğurlara imza atdığını yəqin etmiş, Hamlet İsxanlının özü ilə məsləhətləşmə nəticəsində onu riyaziyyat üzrə akademiyanın həqiqi (xarici) üzvü seçmişdir.

Akademiyanın prezidenti Qiorqi Kvesitadze Hamlet İsxanlıni Akademik adı alması, Musxelişvili, Vekua kimi şöhrətli Gürcüstan riyaziyyatçılarının təmsil olunduğu Gürcüstan Elmlər Akademiyasına seçilməsi münasibətilə təbrik etmişdir.

Hamlet İsxanlıya can sağlığı, yeni yaradıcılıq və quruculuq uğurları arzu edirik!

university in Azerbaijan, Khazar University, in 1990-1991, co-founded Dunya School Complex affiliated with Khazar University, and founded the Eurasian Academy with five prominent scientists and artists from the United States, Turkey, and Azerbaijan.

Hamlet Isaxanli is known for his extensive creative activity. Research in the humanities and social sciences plays an important role in his work.

His works on Mathematics and Mathematical Physics were written by the name Hamlet Isayev, Hamlet Isaxanli is his penname that he uses as a poet and in his publications in the fields of humanities and social sciences.

He is the author of numerous articles and books on the history of science and culture, language and literature, lexicography and translation, the history of philosophy and the philosophy of history, the history and philosophy of education.

Hamlet Isaxanli is widely known as a poet, writer and libretto author, Azerbaijani and Russian composers have written popular songs, ballets and musical performances based on his works. In "The Polymath" (Waqas Ahmed), published by London Wiley Publishing House, Hamlet Isaxanli is included in as one of the world's polymaths (very creative carriers of encyclopedic knowledge).

Hamlet Isaxanli wrote his works in Russian, English, Azerbaijani and Turkish, his articles and books were translated into different languages and published in different countries.

The Georgian Academy of Sciences studied Hamlet Isaxanli's work, made sure that he had achieved great success in three fields - mathematics, history of science and culture, and language and literature and upon his own agreement Hamlet Isaxanli was elected a full (foreign) member of the Academy in Mathematics.

President of the Academy Giorgi Kvesitadze congratulated Hamlet Isaxanli on receiving the title of Academician and on his election to the Georgian Academy of Sciences, which is home to such famous Georgian mathematicians as Muskhelishvili and Vekua.

We wish Hamlet Isaxanli good health, every success in his creative work!

PROFESSOR HAMLET İSAXANLI ADA UNIVERSİTETİNİN KEÇİRDİYİ TƏDBİRDƏ

PROFESSOR HAMLET İSAKHANLI AT THE EVENT OF ADA UNIVERSITY

Oktyabrın 1-də ADA Universiteti milli təhsil sistemimizin başlanğıc nöqtəsi hesab olunan Qazax Müəllimlər Seminariyasının tarixi binası qarşısında tədbir keçirib.

Tədbirdə Universitet "Bir müəllimin manifesti" ixtisasartırma proqramına hazırlıqların tamamlandığını və bu gündən etibarən Proqramın öz fəaliyyətinə başladığını elan edib.

Rektorların, Proqrama seçilən və regionları təmsil edən 40 iştirakçının, bölgələrdəki orta məktəb müəllimləri və direktorlarının iştirakı ilə keçirilən tədbirdə Qazax Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rəcəb Babayev və ADA Universitetinin ABŞ-dəki Mərkəzinin prezidenti Qalib Məmməd çıxış ediblər.

Mərasim çərçivəsində ADA Universitetinin Fondu və tərəfdaşları arasında Qazax Müəllimlər Seminariyasının bərpa və yenidənqurma işlərini birgə həyata keçirmək məqsədilə Niyət sazişi imzalanıb.

Sazişi imzalamaqla tərəflər Seminariyanın təlim-tədris ənənələrini yaşatmaq üçün onun binasının bərpasını öz üzərlərinə götürdüklerini bəyan ediblər.

Sonra "ADA Məclisi Qazaxda" mövzusunda panel müzakirə keçirilib. Müzakirədə ADA Universitetinin rektoru, səfir Hafiz Paşayev, Bakı Dövlət Universitetinin rektoru Elçin Babayev, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin rektoru Cəfər Cəfərov, Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Hamlet İsaخانlı, Milli Məclisin deputatı Nizami Cəfərov çıxış ediblər.

Rektor Hafiz Paşayev növbəti ilin sentyabr ayından etibarən Qazax Müəllimlər Seminariyasında dərslərin başlayacağını bildirib.

Seminariya binasının önündə başlayan tədbir Bakı Dövlət Universitetinin Qazax filialında yekunlaşıb.

Burada "Bir müəllimin manifesti" proqramının iştirakçılarının təlim keçməsi üçün nəzərdə tutulan və yeni təmir edilmiş sinif otaqları ilə tanışlıq olub.

Sözgedən birillik təhsil Proqramının əyani formatı Bakı Dövlət Universitetinin Qazax filialında (ilk ilində), ADA Universitetində və ADA Universitetinin Vaşinqton Mərkəzində təşkil olunacaq.

ADA Universiteti bu il "Bir müəllimin manifesti" təşəbbüsü ilə çıxış edərək, milli təhsil sistemimizin başlanğıc nöqtəsi hesab olunan Qazax Müəllimlər Seminariyasının təhsil missiyasını davam etdirəcəyini elan edib. Artıq memarlıq-tikinti işlərinə başlanılıb.

Qafqazinfo.az və digər saytlar tədbir haqqında xəbər yayımlamışlar.

On October 1, ADA University held an event in front of the historic building of the Gazakh Teachers' Seminary, which is considered the starting point of our national education system. At the event, the University announced the completion of preparations for the "Manifesto of a Teacher" professional development program and the launch of the program from today.

The event was attended by rectors, 40 participants elected to the Program and representing the regions, teachers and principals of secondary schools in the regions, the head of the Gazakh District Executive Power Rajab Babashov and the President of ADA University Foundation in the United States Galib Mammad.

During the event, a Letter of Intent was signed between the ADA University Foundation and its partners on joint restoration and reconstruction of the Gazakh Teachers' Seminary.

Then a panel discussion on "ADA Assembly in Gazakh" was held. Rector of ADA University, Ambassador Hafiz Pashayev, Rector of Baku State University Elchin Babayev, Rector of Azerbaijan State Pedagogical University Jafar Jafarov, founder of Khazar University, Chairman of its Board of Directors and Trustees Hamlet Isakhanli, MP Nizami Jafarov spoke at the discussion.

Rector Hafiz Pashayev said that classes will start at the Gazakh Teachers' Seminary in September next year.

The event, which began in front of the seminary building, ended at the Gazakh branch of Baku State University.

Here, the participants of the "Manifesto of a Teacher" program got acquainted with the newly renovated classrooms intended for training.

The in-person format of the above-mentioned one-year education program will be organized at the Gazakh branch of Baku State University (in the first year), ADA University and ADA University's Washington Center.

This year, ADA University has launched the "Manifesto of a Teacher" initiative, announcing that the Gazakh Teachers' Seminary which is the starting point of our national education system, will continue its educational mission. Architectural and construction work has already begun.

Qafqazinfo.az and other sites published news about the event.

<https://qafqazinfo.az/news/detail/ada-universiteti-yeni-tehsil-proqramina-baslayib-fotolar-338108>

BEYNÖLXALQ KONFRANSDA NAILÖXANIM İSAYEVANIN MAHNILARI İFA OLUNDU

NALAKHANIM İSAYEVA'S SONGS PERFORMED AT INTERNATIONAL CONFERENCE

Oktyabrın 7-9-da dahi Azərbaycan mütəfəkkiri Nizami Gəncəvinin anadan olmasının 880 illik və İtaliyanın məşhur şairi Dante Aligyeri'nin 700 illik yubileyi çərçivəsində onlayn formatda "Nizami və Dante: Mədəniyyətlərdə ortaq və fərqli meqamlar" adlı beynəlxalq elmi konfrans keçirildi. Tədbir Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin təşkilatçılığı, Azərbaycan Müqayisəli Ədəbiyyat Assosiasiyası, İtalyanşünaslar Assosiasiyası (ADI), Dante Qrupu, İtaliya Ədəbiyyat Nəzəriyyəsi və Müqayisəli Ədəbiyyat Tarixi Assosiasiyası (COMPALIT) və İtaliya Qələm Klubunun tərəfdaşlığı ilə baş tutdu.

Azərbaycan mədəni əlaqələrinin təzahürü olan bu konfransda elmi çıxışlarla yanaşı, İtaliya və Azərbaycan musiqiləri səsləndi. Azərbaycan musiqisi böyük bəstəkar Üzeyir Hacıbəylinin yaradıcılığı ilə, həmçinin çağdaş dövrə aid Nailəxanım İsayevanın mahnıları (sözləri: Hamlet İsxanlı) ilə təmsil olundu.

On October 7-9, within the framework of the 880th anniversary of the great Azerbaijani thinker Nizami Ganjavi and the 700th anniversary of the famous Italian poet Dante Alighieri, an online international scientific conference "Nizami and Dante: Common and Different Cultures" was held. The event was coordinated by the Nizami Ganjavi International Center in partnership with the Azerbaijan Comparative Literature Association, the Association of Italian Scholars (ADI), the Dante Group, the Italian Association for the Theory and Comparative History of Literature (COMPALIT) and the Italian Pen Club.

Along with scientific speeches, Italian and Azerbaijani music was performed at the conference, which is a manifestation of Azerbaijani cultural ties. Azerbaijani music was represented by the works of the great composer Uzeyir Hajibeyli, as well as songs of modern period by Nailakhanim Isayeva (lyrics: Hamlet Isaxanlı).

"KLASSİK MƏTNLƏRDƏ TƏSƏVVUF SİMVOLİKASI" MÖVZUSUNDA ELMİ KONFRANS

SCIENTIFIC CONFERENCE ON "SYMBOLISM OF SUFISM IN CLASSICAL TEXTS" WAS HELD

Oktyabrın 7-də Xəzər Universitetində Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin təşkilatçılığı ilə "Klassik mətnlərdə təsəvvüf simvolikası" mövzusunda elmi konfrans keçirilmişdir. Konfransı giriş sözü ilə açan departamentin müdiri dos. Dilbər Zeynalova təsəvvüfün bütün orta əsrlər boyunca İslam Şərqində mənəvi-əxlaqi davranış normaları, bədii-fəlsəfi dünyagörüş olduğunu qeyd etmişdir.

Departamentin müəllimi dos. Xatirə Yusifovanın moderatorluğu ilə davam edən konfransda Türkiyənin Üsküdar Universitetinin rektor yardımçısı, yazar Cemalnur Sargut və Nəfəs Yayım Evinin baş müdiri, yazar Kerim Güç'ün Şərq mədəniyyətinin mühüm tərkib hissəsi olan təsəvvüf dünyagörüşü, onun rəmz və simvolları, ədəbiyyata təsiri mövzularında məruzələri dinlənilmişdir.

Məruzəçi Cemalnur Sargut təsəvvüf haqqında ümumi məlumat verdikdən sonra təsəvvüf ideyalarının orta yüzilliklər İslam aləmində bir çox nəhəng ədəbi simaların yaradıcılığına qida verən mühüm mənbə olduğunu, klassik sənətkarların yaradıcılığında aşiqlik fəlsəfəsini, kamil insan ideyasını konkret nümunələrlə əsaslandırılmışdır. Digər məruzəçi Kerim Güç öz növbəsində F.Əttarın məşhur "Məntiqüt-teyr" ("Quşların dili") əsərində yer alan təsəvvüf simvollarını şərh etmişdir.

Sonda məruzəçilər konfrans iştirakçılarının mövzu ilə bağlı suallarını cavablandırmışlar.

On October 7, a scientific conference on "Symbolism of Sufism in Classical Texts" was organized by the Department of Languages and Literature at Khazar University.

Opening the conference, the head of the department, associate professor Dilbar Zeynalova greeted the participants and noted that Sufism had perfect moral norms and completed artistic and philosophical worldview in the Islamic East throughout the Middle Ages.

The conference, moderated by the lecturer of the department Khatira Yusifova, featured lectures by Cemalnur Sargut, assistant rector of Uskudar University, and Kerim Guch, director general of Nefes Publishing House, on the Sufi worldview, its symbols and influence on literature.

After the speaker Jamalnur Sargut gave an overview of Sufism he substantiated the ideas of Sufism in the Middle Ages as an important source that nourishes the creativity of many great literary figures in the Islamic world, the philosophy of love in the works of classical artists, and the idea of the perfect man with specific examples. Another speaker, Kerim Guch interpreted the mystical symbols in F. Attar's famous work "Mantigut-teyr" ("Language of Birds").

At the end, the speakers answered the questions of the conference participants on the topic.

NAİLƏ İSAYEVA MÖVZUSUNDA VARIASIYALAR

MÖVZU

Bu dünyaya bir qadın gəldi, yaşadı, getdi – xanım əfəndi, incə zövqlü, istedadlı, təvazökar, təşkilatçı, cəsur, həyatın çətinliklərinə dirənməyi bacaran – əslində qəhrəman, insansevər, dostcanlı, ailəcanlı, ədalətli, alicənab, gülərüzlü, gözəl musiqi qəlbli, gözəl iş adamı, gözəl ev xanımı, gözəl aşpaz – **NAİLƏ İSAYEVA**.

Nailə xanımın bu keyfiyyətlərindən uzun-uzadı söhbət açmaq olar, hansından yazım?

1.VARIASIYA (TANIŞLIQ)

Məni Nailə xanımla onun ömür-gün yoldaşı Hamlet İsxanlı tanış elədi. Hamlet müəllim bir gün evinə dəvət etdi – onun bəzi şeirlərinə baxmalı idik, gələcəkdə yaranması mümkün ola biləsi mahnılar üçün. Qapıda məni gülərüz bir xanım əfəndi qarşıladı, xoş gəldin dedi, evə dəvət etdi. Hamlet müəllim rəsmi olaraq da tanış etdi bizi.

O axşam gözəl bir axşam oldu, biz şeirdən, ədəbiyyatdan, musiqidən, bədii sənətdən danışırıdık, Nailə xanım isə masaya qulluq edə-edə, ara-sıra söhbətə də daxil olurdu, bəzi qeydlərini də söyləyirdi. Yavaş-yavaş mənə aydın oldu ki, bu evin xanımı həm də yaradıcı qəlbli bir insandır. **HEYRƏTLƏNDİM!**

2.VARIASIYA (MUSİQİ)

Hələ ilk görüşümüzə Hamlet müəllimin evində olan piano nəzərimdən qaçmadı, düşündüm, görəsən kim onu çalır... Növbəti görüşlərimizin birində pianonu kimin çaldığı anlaşıldı. Nailə xanımın çox təvazökarcasına: “hərdən bir dillərinə toxunuram” deməsi mənə hər şeyi anlatdı. Bir müddət sonra da onun saf qəlbindən gələn mahnıları da dinlədim.

Doğru deyirlər ki, insanın əməli də özünə bənzəyir – Nailə xanımın bəstələdiyi mahnılar özü kimi yumşaq, mülayim, həzin və incədir! Bu qadının qəlbli, sanki, incə səs ilmələrindən toxunmuşdu, gözlərində o ilmələrin parıltısı vardı,

danışığında o ilmələrin ahəngi vardı, bütün davranışı o incə ilmələrdən toplanmış bir həyat tərzi idi. Mahnuları isə çox gözəldi, sanki təcrübəli bir peşəkarın əlindən çıxmışlar. **HEYRƏTLƏNDİM!**

3.VARIASIYA (ÖMÜR YOLDAŞI)

Nailə xanımın ömür yoldaşı, yuxarıda qeyd etdiyim kimi, Hamlet İ saxanlı idi, ölkənin ilk və çox nüfuzlu? populyar özəl universitetlərindən biri, Xəzər Universitetinin qurucu rektoru. Universitet 90-ların başında, "dəli doxsanlar" adlandırılan illərdə quruldu. Çox çətinliklərdən keçdi Hamlet müəllim, hər şey yeni idi, məmurlar da bu yeniliklərin içində başlarını itirmişdilər, ona görə də universitetin açılmasına istər-istəməz maneələr törədirdilər. Bütün bu problemləri Hamlet müəllim peşəkarlığı, əzmliyi və qurub-yaratmaq eşqilə həll etdi.

Bir də...Nailə xanımın dəstəyi ilə.

Nailə xanımın xasiyyətinin yumşaqlığı, ağılı və tədbirliyi Hamlet müəllimin çılğınlığını və enerjisini doğru yola yönəldirdi, onun arxasında duraraq, yanlışlardan qoruyurdu, məsləhətlər verirdi, yanlış qərarlardan çəkindirirdi.

Beləcə, alovla su həm həyat yolunda, həm iş sahəsində tarazlı şəkildə yürüyürdü. Bir çox tanıdığım insanlar bu cütlüyün uğurlarını qısqanırdı. Nailə xanımın həyat yoldaşını, ailəni, işi, uşaqları, evi-eşiyi bu cür rahatladaraq idarə etdiyini heç bilməzdim. HEYRƏTLƏNDİM!

4.VARIASIYA (ANA VƏ NƏNƏ)

İsaxanlı ailəsinin 4 övladı var – 4 qız! Artıq onlar böyümüşlər, öz övladları var – bir sözlə, ailə böyükdür. Aydın ki, hər bir övlad ayrı fərddir, öz maraqları, öz sevdikləri, sevmədikləri nəsnelər var. Bütün bu rəngarəng toplumu Nailə xanım

yüksək "dirijor" ustalığı ilə idarə edirdi. Qızların fərqli ölkələrdə yaşamalarına baxmayaraq, daim Nailə xanımın əli onların "nəbzindəydi". Hərdən, köçəri quşlar kimi, uçub gələrdilər Bakıya – o zaman Nailə xanımın üzünü görmək lazım idi – günəş kimi parlayırdı Nailə xanım. Xüsusilə nəvələrdən birinin musiqi istedadının olması onu çox xoşbəxt edirdi. Qürurla mənə göstərərək, nəvəsinin mahnılar oxumasını istəyirdi, uşaq oxuduğunda isə, üzü gülürdü, əminəm ki, o anlar Nailə xanım dünyanın ən xoşbəxt nənəsi idi. Təəccüb edirdim – bu incə qadında bu qədər həyat gücü, bu qədər tükənməz ana və nənə enerjisi hardandı!? HEYRƏTLƏNDİM!

5.VARIASIYA (İDARƏÇİ)

Bir gün Nailə xanımın idarəçi olduğunu öyrəndikdə, "şaşırdım" – bu incə, fiziki keyfiyyətləri "pehlivan" səviyyəsində olmayan qadının böyük bir məktəbin, özü də uşaq məktəbinin idarəçiliyini həyata keçirməsi inanılmaz bir iş idi! Bir də ki, Nailə xanım bu məktəbi idarə etməklə bərabər, məktəbin salonunda Bakı sakinlərinin çoxunun yaddaşında həkk olan gözəl tədbirlər, konsertlər, təqdimatlar, müsabiqələr, uşaqlar üçün bayramlar keçirərdi. Bəndəniz də bu salonun səhnəsində bir neçə dəfə müxtəlif tədbirlərdə olmuşdur. Şəhərdə tədbir üçün salon və səhnə tapmayan müxtəlif idarələr, cəmiyyətlər, topluluqlar üçün Nailə xanım böyük səxavətlə salonu istifadəyə verərdi.

Bu salon Nailə xanım üçün zərifliyin, mədəniyyətin səhnədən cəmiyyətlə, gənclərlə, yetişkin insanlarla qovuşması üçün bir vasitə idi, necə deyərlər, bir "trampolin" idi. Planları o qədər geniş idi ki, həyata keçsəydi, Xəzər Universiteti ölkəmizin tam hüquqlu mədəniyyət ocağına çevriləcəkdi. Bütün bunları müşahidə edərkən yenidən HEYRƏTLƏNDİM!

6.VARIASIYA (QONAQLIQLARIN ULDUZU)

Nailə xanımın ev qonaqlıqları isə bir əfsanəydi – onun hazırladığı yemək masası bir sənət əsəriydi, hər şey çox düşünülmüş və qonaqların yalnız yeməyi üçün yox, həm də masadan və yeməklər ardıcılığından estetik zövq almaq üçün hesablanmışdı.

Zaman-zaman bu qonaqlıqların iştirakçısı olaraq, Nailə xanımın nə qədər yüksək yemək zövqününə də olduğunu şahidiyəm. O nəfis axşamları, o zövq dolu söhbətləri heç vaxt unutmayacağam! Uzun-uzun axşamlar o yemək masasının arxasında sənət söhbətləri, təhsil problemləri, Azərbaycanımızın gələcəyi – bir sözlə, insanın əhatə edə bildiyi bütün mövzular müzakirə olunurdu. Hərdən o müzakirələrin konkret sonucu da olurdu, məsələn: Hamlet müəlliminin öz uşaqlığını əks etdirən yazıya – onun şeirlərinə bəstələdiyim 10 mahnı bunun təzahürüdür.

Digər tərəfdən, mənim xahişimlə Hamlet müəllim Hüseyn Cavidin “Xəyyam” pyesindəki məşhur “Niyə getdin...” şeirinə çox gözəl üçüncü bənd yazdı və mahnı bəstələndi. O mahnının sözlərinin hal-hazırda iki müəllifi var – H.Cavid və H.İsaxanlı. Elə də qalacaq.

Bütün bu hadisələrin, müzakirələrin çox aktiv iştirakçısı, sözsüz ki, Nailə xanım idi. Hətta, elə vəziyyət yaradırdı ki, qonaqlar bu cür ünsiyyətdən böyük zövq alırdılar. Hər dəfə də bu estetik yeməklərin iştirakçısı olarkən, növbəti dəfə Nailə xanımın təxəyyülünə HEYRƏTLƏNİRDİM!

7.VARIASIYA (XƏSTƏLİK)

Aman!.. Aman!.. Yıxdıq, donduq qaldıq bu xəbəri eşidərkən...

Hamımızın beynində Yaradana bir sual dolaşdı: "NİYƏ Nailə xanım?" Bu qadının həyatı insanlara yaxşılıq etməklə keçib, bir qarışıq da incitməyib, hər kəsin dərdinə şərək olub, hər kəsə yardım etməyə çalışıb... NİYƏ? Millətin uşaqlarına daha keyfiyyətli təhsil verməyə çalışırdı, millətin sənətkarlarına bacardığı yardımı edərdi, heç kəsi qapısından əliboş geri çevirməzdi... NİYƏ? Həmişə kasıba əl tutan, məzluma dəstək verən oldu, həmişə ədalətin, haqqın tərəfində oldu... NİYƏ?..

Beynimin küncündə bir fikir də dolaşdı – yox, Nailə xanım təslim olmaz, vuruşacaq, xəstəliyə müqavimət göstərəcək, nəticədə yenəcək o illəti. İşlər ona doğru da gedirdi. Əvvəldə çox gümrəh idi Nailə xanım, heç bildirməzdi, şikayət etməzdi, mərd-mərdanə öz dərdi ilə savaşırdı. Qonaq-qarasını da qəbul edərdi, estetik yemək masaları da düzənləyirdi, ailəsi ilə də əvvəlki enerji ilə məşğul olardı, bir sözlə, hamımıza elə gəlirdi ki, sağalacaq Nailə xanım, çünki o xəstəlikdən sağalanlar olmuşdu.

Universitetdəki işini də heç buraxmadı, başladığı projeləri eyni enerji ilə davam etdirdi, biz də tam umudlandıq ki... amma olmadı, yıxdı bizi, yaxdı bizi Nailə xanım! Bu dəfə mən HEYRƏTLƏNƏMƏDİM!

EPILOQ

Bu dünyada bir qadın yaşadı – parlaq, dolğun, ətrafına sevgi və xoşgörü saçan həyatla – NAILƏ İSAYEVA. Yaşadı və getdi, doğmalarının, onu sevən minlərlə insanın nigaran və hüznü baxışları altında... Sanki tez yanıb-sönən ulduzlar kimi, ətrafa işıq payladı, özü isə bu işığın altında yandı!

Bu cür insanlar əsla unudulmur, millətin qızıl hafizəsində qorunub saxlanılır. Ona Allahdan rəhmət diləyərək, "belə qadınların sayının daha çox olması millətimizin mədəniyyətinin daha yüksəklərə çıxması deməkdir" – fikriylə məni daim heyrətləndirən işıqlı insan NAILƏ İSAYEVAYA "HƏLƏLİK" deyirəm!

CAVANŞİR QULİYEV

bəstəkar

GƏNCƏ "DÜNYA" MƏKTƏBİNDƏ KONFRANS: "İQLİM DƏYİŞİKLİYİNƏ DAİR MƏSULİYYƏT"

CONFERENCE AT GANJA DUNYA SCHOOL: ASSUMING RESPONSIBILITY OF CLIMATE CHANGE

Oktyabrın 8-də Xəzər Universiteti British Council-in Yaradıcı Komissiyalar Programı tərəfindən dəstəklənən arCc layihəsi çərçivəsində "İqlim dəyişikliyinə dair məsuliyyət" adlı bir günlük konfransa ev sahibliyi etdi. Konfrans Böyük Britaniyanın Azərbaycandakı səfiri Ceyms Şarp və British Council-in Azərbaycandakı direktoru Francis Gardener Trejo'nun iştirakı ilə təşkil olunmuşdu.

Konfransda Gəncə Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət Kənd Təsərrüfatı Universiteti, Azərbaycan Texnologiya Universiteti, Gəncə Dünya Məktəbi və Elzam Bayramov adına Topalhesənli Orta Məktəbinin tələbə və müəllimləri iştirak edirdilər.

Tədbiri açan Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor Hamlet İsxanlı mövzusunun əhəmiyyətini vurğulayaraq iqlim dəyişikliyinə həm fiziki, həm də bioloji səbəblərini açıqladı.

Səfir Ceyms Şarp İngiltərə hökumətinin iqlim dəyişikliyi ilə bağlı göstərdiyi təşəbbüslərindən, bunun cəmiyyətə və insanların həyatına gətirdiyi dəyişikliklərdən danışdı. O, iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə aparmaq üçün müxtəlif problemlərin necə həll olunduğunu izah etdi. Gardener Trejo British Council tərəfindən dəstəklənən təhsil proqramından və xüsusən də iqlimlə əlaqələrdən danışdı. Nəticələr İngiltərə hökumətinin bu problemi necə həll etdiyinə

On 8th of October Khazar University successfully hosted a one-day conference titled *Assuming Responsibility for Climate Change*. The event's name is the de-abbreviation of the arCc project, which is supported by the Creative Commissions programme of the British Council. The conference was organised with the participation of H.E. Mr. James Sharp, British Ambassador in Azerbaijan, and Mr. Francis Gardener Trejo, Country Director of the British Council. Professor Hamlet Isaxanlı, Founder of Khazar University and Chairman of the Board of Directors and Trustees, opened the event, underlining the importance of theme as well as specifying both physical and biological causes of climate change.

H.E. Mr. James Sharp reported on the Climate Change initiatives of the UK government and changes it brings to the society and people's life. Mr. Ambassador elaborated on how different challenges were addressed to deal with the Climate Change. Mr. Gardener-Trejo talked about educational programme supported by the British Council and specifically on the Climate Connections. They both provided cases and examples how the issue are addressed by the UK government.

Raziya Isayeva, Development Director of Khazar University, introduced the audience to the arCc project, interlinking it with the fact of fruitful cooperation

dair faktlar və nümunələr təqdim etdilər.

Xəzər Universitetinin İnkişaf Mərkəzinin direktoru Raziyyə İsayeva iştirakçıları arCc layihəsi ilə tanış etdi və bunu British Council ilə universitet arasında səmərəli əməkdaşlığın olması ilə əlaqələndirdi. Onun təqdimatından sonra Xəzər Universiteti Coğrafiya və ətraf mühit departamentinin müdiri Dr. Rövşən Abbasov çıxış edərək, iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə üçün uyğun bir çərçivənin qurulması kontekstindən danışdı.

Konfransın ikinci hissəsində Dr. Rövşən Abbasov qlobal miqyasda kütləvi miqrasiyanın səbəblərindən biri kimi iqlim dəyişikliyindən bəhs etdi. İcməli suyun dezinfeksiya edilməsi üçün elektroqlorlama qurğusunun istismara verilməsi üzrə menecer Mədinə Hacıyeva müzakirə olunan mövzu baxımından suyun istifadəsi ilə bağlı məlumat verdi. O, tullantı sularına diqqət yetirərək, onu azaltmaq üçün bəzi tövsiyələr verdi. Bakı şəhərindəki İ.Hacıyev adına "Tərəqqi" texniki-humanitar liseyin 11-ci sinif şagirdi Səidə Məmmədova İtaliyanın Milan şəhərində keçirilmiş Gənclərin İqlim Sammitində iştirak təcrübəsini bölüşərək, şagirdləri iqlim dəyişikliyi mövzularında fəal olmağa çağırdı. Xəzər Universiteti Coğrafiya və ətraf mühit departamentinin müəllimi Şahnaz Amanova iştirakçılara iqlim dəyişikliyinə şəhər həyatına təsirləri haqqında məlumat verdi. Youth COP-un nümayəndəsi Əli Məmmədovun tullantıların təkrar emalı ilə əlaqədar təqdimatı oldu.

Sonda professor Hamlet İsaخانlı yekun nitqi söyləyərək, qlobal əhəmiyyət kəsb edən ən əhəmiyyətli mövzulardan biri ilə bağlı tədbiri uğurla təşkil etdiklərinə görə təşkilatçıları və iştirakçıları təbrik etdi.

between the British Council and the university. Her presentation was followed by Dr. Rovshan Abbasov's speech – the Chair of Khazar University's Department of Geography and Environment spoke on the context of establishing a proper framework on dealing with climate change. At the second part of the conference, Rovshan Karimov from the Department of Geography and Environment of Khazar University talked about the phenomenon of climate change as one of the reasons for mass migration on the global scale.

After the coffee break, Medina Hajiyeva, the Commissioning Manager for the Electro chlorination unit for potable water disinfection, presented on water usage in regards of the discussed topic. She focused on the wastewater, offering some advice on how to reduce it. Saida Mammadova, the 11th grade student of Tereggi lyceum, shared her experience of taking part in the Youth Climate Summit in Milan, calling students to be active on climate change topics.

Further on, Şahnaz Amanova, Department of Geography and Environment, Khazar University Climate, informed participants about the impact of climate change on life in cities. Ali Mammadov, Youth COP delegate, gave the event's final presentation – his speech was on waste recycling. The conference's closing remarks arrived from Professor Hamlet Isaxanlı who congratulated the hosts and audience with the successfully arranged discussion on one of the most important topics of global significance.

The conference was attended by students and scholars of Ganja State University, Azerbaijan State Agricultural University, Azerbaijan University of Technology, Ganja Dunya School, and Elzam Bayramov Toplanhasanlı Secondary School.

MEKSİKANIN AZƏRBAYCANDAKI SƏFİRİ XƏZƏR UNIVERSİTETİNDƏ

MEXICAN AMBASSADOR TO AZERBAIJAN AT KHAZAR UNIVERSITY

Oktyabrın 8-də Meksikanın Azərbaycandakı səfiri Rodrigo Labardini Xəzər Universitetində oldu. Görüşdə Xəzər Universitetinin rektoru dos. İradə Xəlilova, Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektor Dr. Vlad Vernygora, Təbiət elmləri, sənət və texnologiya yüksək təhsil fakültəsinin dekanı dos. Səidə Şərifova, Siyasi elmlər və fəlsəfə departamentinin müdiri Dr. Fərid Quliyev iştirak etdilər.

Görüşdə Xəzər Universiteti və Meksika səfirliyi arasında qarşılıqlı əməkdaşlıq, perspektiv layihələr, seminarların təşkili kimi məsələlər müzakirə olundu.

On October 8, Mexican Ambassador to Azerbaijan Rodrigo Labardini visited Khazar University. The meeting, was attended by Khazar University Rector Assoc.Prof. Irada Khalilova, Vice Rector for International Relations Dr. Vlad Vernygora, Dean of the Faculty of Natural Sciences, Arts and Technology, Assoc. Prof. Saida Sharifova, Head of the Department of Political Science and Philosophy Dr. Farid Guliyev.

The meeting discussed issues such as mutual cooperation between Khazar University and the Mexican Embassy, promising projects, organization of seminars.

BOĞAZIÇI UNİVERSİTETİNİN PROREKTORU İLƏ GÖRÜŞ

Oktyabrın 9-da Xəzər Universitetində Türkiyənin Boğaziçi Universitetinin prorektoru prof. Gürkan S.Kumbaraoğlu ilə görüş keçirildi. Görüşdə Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor, akademik Hamlet İ saxanlı, Xəzər Universitetinin rektoru dos. İradə Xəlilova, İctimai əlaqələr və media üzrə direktoru Əlövsət Əmirbəyli, Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin dekanı dos. Elza Səmədova, İqtisadiyyat və menecment fakültəsinin dekanı Dr. Ceyhun Məmmədov, Təbiət elmləri və mühəndislik fakültəsinin dekanı Dr. Fəxrəndə Əlimərdanova iştirak etdilər.

Elza Səmədova Xəzər Universiteti haqqında təqdimatla çıxış etdi.

Görüşdə Xəzər Universiteti və Boğaziçi Universiteti arasında qarşılıqlı əməkdaşlıq imkanları, birlikdə həyata keçirilməsi planlaşdırılan layihələr müzakirə olundu.

MEETING WITH VICE-RECTOR OF BOGAZICI UNIVERSITY

On October 9, a meeting was held with the Vice-Rector of Bogazici University of Turkey, Prof. Gurkan S.Kumbaraoglu at Khazar University. The meeting was attended by the founder of Khazar University, Chairman of its Board of Directors and Trustees, Professor, Academician Hamlet Isaxanlı, Rector of Khazar University Assoc. Prof. Irada Khalilova, Director of Public Relations and Media Alovzat Amirbeyli, Dean of the Faculty of Humanities, Education and Social Sciences Assoc. Prof. Elza Samadova, Dean of the Faculty of Economics and Management Dr. Jeyhun Mammadov, Dean of the Faculty of Sciences and Engineering Dr. Fakhranda Alimardanova.

Elza Samadova delivered a presentation about Khazar University.

During the meeting, opportunities for mutual cooperation between Khazar University and Bogazici University and projects planned to be implemented together were discussed.

“DÜNYA” MƏKTƏBİNDƏ KONFRANS: “İQLİM DƏYİŞİKLİYİNƏ DAİR MƏSULİYYƏT”

ASSUMING RESPONSIBILITY OF CLIMATE CHANGE CONFERENCE AT DUNYA SCHOOL

Oktyabrın 12-də Xəzər Universiteti “Dünya” məktəbində British Council -in Yaradıcı Komissiyalar Proqramı tərəfindən dəstəklənən arCc layihəsi çərçivəsində “İqlim Dəyişikliyinə Dair Məsuliyyət” adlı konfrans keçirildi. Konfrans Böyük Britaniyanın Azərbaycandakı səfiri Ceyms Şarp, British Councilin Azərbaycandakı direktoru Francis Gardener Trejo və Middlesex Universitetinin professoru Dr. Georgious Dafoulas`ın iştirakı ilə təşkil olunmuşdu.

Tədbiri Xəzər Universiteti İnkişaf Mərkəzinin direktoru Raziyə İsayeva açaraq, qonaqları iştirakçılara təqdim etdi.

Səfir Ceyms Şarp İngiltərə hökumətinin iqlim dəyişikliyi ilə bağlı təşəbbüslərindən və problemlərin necə həll edildiyindən danışdı.

Gardener Trejo British Council tərəfindən dəstəklənən proqramdan faktlar və nümunələrlə ətraflı bəhs etdi.

Professor Georgious Dafoulas arCc layihəsinin başlaması, perspektivləri və fəaliyyətləri haqqında məlumat verdi.

Konfransın ikinci yarısı “Dünya” IB məktəbi şagirdlərinin ünvanladığı suallar üzərində quruldu, iqlim dəyişikliyi problemləri ilə bağlı maraqlı müzakirələr aparıldı.

Konfransda “Dünya” Məktəbi və Xəzər Universitetinin şagird, tələbə və müəllimləri iştirak etdilər.

Assuming Responsibility of Climate Change Conference at Dunya School

On the 12th of October Khazar University hosted a conference at Dunya School titled ‘Assuming Responsibility for Climate Change, supported by the Creative Commissions programme of the British Council. The conference was organised with the participation of H.E. Mr. James Sharp, British Ambassador in Azerbaijan, Mr. Francis Gardener Trejo, Country Director of the British Council and Dr. Georgious Dafoulas, Professor of Middlesex University.

Ms. Raziya Isayeva, Development Director of Khazar University, opened the event, introduced the guests to the audience.

H.E. Mr. James Sharp reported on the Climate Change initiatives of the UK government and its changes to society and people’s lives. Mr. Ambassador elaborated on how different challenges were addressed to deal with Climate Change. Mr. Gardener-Trejo talked about an educational programme supported by the British Council and specifically on the Climate Connections. They both provided cases and examples of how the UK government addresses the issue.

Dr. Georgious Dafoulas talked about project inception, vision and activities.

Second half of the conference was built on the questions addressed by the students of Dunya IB school and fascinating discussions were held over Climate Change problems.

The conference was attended by students and scholars of Dunya School and Khazar University.

ПОБЕДА В 44-ДНЕВНОЙ ВОЙНЕ КОВАЛАСЬ НЕ ТОЛЬКО НА ПОЛЕ БОЯ

Предлагаем нашим читателям интервью с выпускницей Университета Хазар Мехрибан Насиб, опубликованное на официальной странице интернет-сайта газеты "Бакинский рабочий" 1 октября 2021 г.

В истории Азербайджана есть самые обычные, но при этом не лишённые внутреннего величия и патристического огня люди, благодаря пламенной любви и стойкости которых нашей стране удалось выжить и одержать верх над ложью, фальсификациями, вандализмом и подлостью лицемерных соседей.

Сегодня, проживая дни, предшествующие событиям начала второй Карабахской войны, рассказ этой отважной женщины приобретает особую ценность, величие и значимость. Понимаешь, что наша победа ковалась не только на фронте под градом вражеских пуль и ракет, но и далеко за пределами театра военных действий, в странах, где Азербайджанская диаспора всеми возможными средствами и методами отстаивала историческую правду Азербайджана.

...Родившаяся в живописном городе Габала, социальный работник женского приюта в Нью-

Йорке Мехрибан Насиб с детства мечтала о международной журналистике. Так получилось, что, поступив на факультет международной журналистики в Университет Хазар, через год закрыли азербайджанский сектор этого факультета, поскольку учиться на английском языке в этом вузе не всем поступившим было под силу. Многие студенты, способные оплачивать учебу, не могли учиться, а те, кто не был в состоянии заплатить за обучение, могли и хотели учиться. На всем факультете таких студентов осталось двое, одной из которых и была героиня нашего сегодняшнего рассказа. Из-за двоих успевающих студентов держать факультет университету, естественно, было невыгодно, поэтому их перевели в русский сектор на факультет традиционной журналистики.

- Мой русский, - вспоминает Мехрибан ханым, - как у большинства сельских детей, оставил желать лучшего. Мне предлагали перевод на

филологический факультет БГУ, но я решила остаться в Университете Хазар и продолжать учебу.

Студенческие годы были нелегкими, мы росли без отца, а мать, сельская учительница, с трудом сводила концы с концами, воспитывая троих детей.

Мне очень хотелось участвовать в программе международного студенческого обмена. Но той суммы, которую нужно было внести, у меня не было. Несмотря на невероятные трудности и лишения, я с отличием окончила университет. Мечтала о магистратуре, докторантуре и научно-академической сфере, но материальные трудности семьи не позволили идти дальше.

Вернувшись в Габалу, Мехрибан устроилась офис-менеджером в Учебно-ресурсном Центре Габалинских региональных неправительственных организаций, а через год создала Общественное объединение «Здоровая среда Габалы». В это время прибывшая в этот регион швейцарская компания Swiss Agency for Development and Cooperation, специализировавшаяся на программе социального развития, предложила Мехрибан сотрудничество. Заметив усердие и трудолюбие девушки, руководство компании решило отправить ее на зарубежные конференции, выставки, встречи, привлекла к реализации проектов. В рамках

проекта швейцарской компании она занималась водоснабжением Габалинского, Исмаиллинского и Огузского районов. Главным достижением в работе того периода Мехрибан ханым считает свое стремление и необходимость работать в рамках правил, законов и инструкций.

- В профессиональном плане это также способствовало моему развитию и повышению моего авторитета в компании, - говорит она. - Я трижды была в Швейцарии, и, надо сказать, люди там очень законопослушные, работают честно, ответственно и цивилизованно, без какого бы то ни было желания кого-то надуть или на ком-то заработать. Швейцарцы в большинстве своем имеют немецкое происхождение, все у них происходит четко по часам, точно и без опозданий.

После завершения швейцарской программы моя героиня вернулась в Баку, и решила подать документы на американскую стипендиальную магистерскую программу, одновременно участвуя в проектах по делам семьи, женщин и детей. После двух неудачных попыток в 2011 году, она, наконец, выдержала экзамены в Колумбийский университет США и заслужила стипендиальную программу по социологии, правам женщин и детей. Через два года учебы и года работы в Нью-Йорке Мехрибан вернулась в Азербайджан, некоторое время поработала преподавателем

университета по социальной работе, но потом вновь улетела в США.

Возвращение в США было сопряжено со многими трудностями, но постепенно все встало на свои места, и вот уже пять лет Мехрибан Насиб проживает в Нью-Йорке и работает в приюте для женщин. Рассказывая о своей работе, она признается, что «очень хотела несколько лет назад открыть таковой приют в Азербайджане и помочь нашим женщинам, некоторые из которых переживают сегодня трудные времена, но в то время это было очень сложно сделать».

В последние дни пребывания в Баку Мехрибан Насиб побывала в гостях редакции газеты «Бакинский рабочий» и побезно ответила на наши вопросы.

- Скажите, живя на том конце земли, какой была ваша реакция на происходящие в Азербайджане события? Занимались ли вы общественной работой как человек, родные земли которой были оккупированы соседним государством?

- Разумеется, иначе и не могло быть! Прошлым летом, будучи в Баку, когда развернулись июльские события, я обратилась в военный комиссариат и Министерство обороны с просьбой отправить меня как социального работника в зону боевых

действий. С солдатами и людьми, получающими травмы во время военных действий, необходимо серьезно работать. Но мои неоднократные обращения не возымели результата, и в августе я улетела в США. Но когда в сентябре прошлого года началась война, я тут же, 4 октября вернулась в Баку, предварительно кинув клич друзьям и знакомым, чтобы собрать деньги и купить необходимые для солдат вещи.

- Как отнеслись соотечественники к началу войны в Карабахе и вашему призыву?

- Все очень переживали, но по возможности старались внести хоть какую-то малость, чтобы помочь родине. Хочу подчеркнуть, все, вплоть до последнего цента, было прозрачно и задокументировано, чтобы ни у кого не возникало ни тени сомнения по поводу расходов. Нам удалось собрать 9000 долларов, а тысячу внесла я сама.

- Как вы собирались поступить с этой суммой?

- Наши студенты, обучающиеся в США, отрывали эти деньги из своих стипендий или зарплат, поэтому я была решительно настроена лично приобрести необходимые вещи, и самой же раздать их солдатам на фронте, чтобы даже самый мизер этих средств не был потрачен впустую. В

этом деле мне помогала одна женщина, которая, как и я, хотела оказать действенную помощь нашим бойцам. Вместе с супругом мы поехали в торговый центр «Садарак» и закупили на эту сумму одежду для 600 солдат, - теплое нижнее белье, носки, сапоги, маски, фонари, адаптеры для телефонов, электрогенераторы, тенты, плащи и многое другое, причем продавцы, узнав, что мы покупаем для фронта, делали нам скидки. Я регистрировала все имена, фотографии и номера телефонов продавцов, фотографии квитанций приобретенных товаров, сумму закупленных у них товаров. Пользуясь возможностью, хотелось бы поблагодарить всех, кто принимал в этой акции участие и бескорыстно нам помогал. Например, большую помощь оказали Хатун Абусалимова и шофер, перевозивший нас с этими товарами, который не взял с нас денег, узнав, что все предназначается для фронта, для наших бойцов.

- Но на линию фронта в то время не пускали обычных граждан, как вам удалось пробиться к солдатам?

- С большим трудом мне удалось добиться разрешения на поездку на двух газелях до линии фронта в Барду, которую подвергли артобстрелу за двадцать минут до нашего приезда. Вещи, купленные с такой любовью, мы вручили каждому солдату в отдельности, из рук в руки. Мы побывали в Суговушане, Физули и Губадлы. Вот так, с чувством выполненного человеческого и гражданского долга мы вернулись в Баку счастливые и довольные.

- Мехрибан ханым, вы - активный член Азербайджанской диаспоры в Америке, вызывали ли ваши акции недовольство армянских общин, которые, как известно, неоднократно провоцировали массовые столкновения?

- Скажу так: лет пять-шесть назад наши диаспорские организации, организуя мероприятия, собирали соотечественников, выступали, осуждали, изобличали армян, затем... награждали друг друга медалями или грамотами, и...этим ограничивались. Я же считаю, что лоббирование государственных интересов должно происходить не так, подобное, скорее, становится личной рекламой, нежели защитой национальных интересов, по этой причине я отказалась от участия в таких акциях. Но не уставала всем повторять, что нужно собирать международную аудиторию и среди них распространять правду о карабахских событиях. За Азербайджан своими жизнями жертвовали лучшие сыны нашего народа, и как бы мы ни старались, в своих патриотических чувствах

мы не можем быть лучше или мужественнее их!

Посудите сами: влиятельная международная армянская организация АНКА, когда организует акции или конференции, приглашает, если не первых, то вторых лиц государств, наследников монархических режимов, президентов или вице-президентов транснациональных компаний, руководителей информационных агентств мирового значения, авторитетных газет и журналов, не говоря уже о том, что в президиуме их правления восседают влиятельнейшие в мире персоны.

- Были ли случаи противодействия армян вашим выступлениям или провокации, нацеленные на дискредитацию азербайджанцев, ведь армянские диаспорские организации США, как мы знаем, это богатые и влиятельные структуры?

- С первых же дней пребывания в США (с 2011 г.) я активно участвовала во всех акциях, проводимых с целью доведения до мировой общественности справедливой борьбы Азербайджана. Однажды, когда я вышла на митинг перед зданием ООН в Нью-Йорке, мой университетский профессор послал мне на телефон месседж о том, что иностранные студенты, участвующие в политических акциях, исключаются из университета. Несмотря на это предупреждение, я продолжала участвовать в акциях, организовывала в университете конференции - Колумбийский университет в Нью-Йорке является одним из крупнейших в США.

Однажды на одной из таких многолюдных конференций, где присутствовали представители многих солидных международных организаций, вплоть до ООН и Human Rights Watch, армяне, как всегда, пришли с целью убедить всех в своих лживых заявлениях и выставить Азербайджан в качестве агрессора и оккупанта. В зале находилось более трехсот человек, и они начали говорить о пресловутом геноциде, о том, как уже более ста лет турки отнимают их земли, уничтожают культурное наследие и убивают невинных граждан вплоть до сегодняшнего дня. В зале, кроме меня и моей подруги Пюнель Гасановой, других азербайджанцев не было. Выслушав всех до конца, я попросила слова, и после краткого вступления, не повышая голоса, сказала: «С трибуны на всю эту аудиторию льется откровенная ложь. Если Турция открывает миру все свои архивы, почему Армения до сих пор отказывается это делать? Ведь при обоюдном согласии можно прийти к взаимному консенсусу и вражда между государствами будет искоренена. Будучи азербайджанкой с физиономическими корнями,

почему мой сын должен был родиться не в Карабахе, а в лагере для беженцев, почему он не мог видеть землю своих предков в Физули? Вы, захватив наши земли и сровняв с землей наши цветущие города и села, обманываете сидящих здесь сотни людей!»

Шум в зале нарастал с каждой минутой, но меня это абсолютно не пугало, я продолжала говорить. Был первый день трехдневной конференции, и я осталась довольна, что с самого начала мне удалось подавить пыл и решимость армян рассказать всему миру о небывших и мифах своего народа.

- Конечно, армяне не могли проглотить сказанное вами, и какой была их реакция?

- Модератор конференции армянин из Аргентины неоднократно пытался перебить меня, но я также спокойно осадил его, сказав, чтобы он выслушивал других так же, как мы слушали его, после чего он умолк. На второй день конференции, сколько бы я ни поднимала руку, слова мне не дали, но это меня ничуть не смутило. На третий день конференции пожилой армянин, увидев меня, пришел в ярость. «Ты опять пришла сюда, чтобы внести смуту в зал?» - с этими словами он чуть было не набросился на меня.

После окончания конференции, выходя из зала, ко мне подошла немолодая женщина и сказала: «Я говорю с вами не как армянка с азербайджанкой, я обращаюсь к вам просто как женщина к женщине. Как же вы пришли сюда, не побоявшись?» На что я ответила: «Почему я должна бояться, если нахожусь на конференции в цивилизованной стране в одном из лучших университетов мира, где всюду нас охраняют силы безопасности?» Она посмотрела на меня и негромко сказала: «Я завидую вашему мужеству!» И таких инцидентов за эти годы происходило немало.

- Вы одержали морально-правственную победу, и таких побед наших соотечественников по всему миру можно насчитать не один десяток. Невиданная активность и сплочение азербайджанцев всего мира в последние годы были нацелены на разоблачение лжи и провокаций армян, на торжество исторической правды и справедливое решение карабахского конфликта, и это возымело свое действие на единство народа, его сплоченность в железный кулак вокруг Верховного Главнокомандующего, Президента Азербайджана Ильхама Алиева и решимость освободить свои земли.

- Скажу вам честно, я очень болезненно воспринимала армянскую оккупацию Карабаха и никогда не могла смириться с этим, потому

что Родина - это мое ВСЕ! Я могла бы построить успешный бизнес в США и спокойно жить, не ввязываясь с армянами в споры, ожесточенные дискуссии и не подвергая свою жизнь опасности. Но как жить, если земля, святыни и могилы моих предков разрушались армянскими варварами? Каждый раз, приобретая билет в Баку, я собирала со своих друзей и знакомых одежду и обувь, - новую или использованную, - и везла тяжелые сумки для наших беженцев и вынужденных переселенцев, чтобы как-то облегчить тяготы их жизни. Если не защищать свои земли и проявлять спокойствие к оккупированным территориям, то где же тогда жить, ведь Родина - одна, и второй такой нет...

- Тысячу раз верны слова о том, что земля, за которую проливается кровь, является Родиной!

- Конечно, только политую кровью сынов землю защищают ценой своей жизни, и я желаю матерям наших отважных пеших терпения, а раненым ветеранам Карабахской войны - скорейшего выздоровления. Их сыны отвоевали родную землю, защитили честь страны, и теперь наш народ ходит с высоко поднятой головой гордого народа-победителя! Что бы мы ни делали для родины, наши имена не останутся в истории, - в истории остались Полад Гапимов, остался Худяяр с его песней, остался Довлетзаде, Мубариз и тысячи других героев. Для меня их имена окутаны святостью, наши пешие вознеслись так высоко, и я готова пожертвовать всем ради них и членов их семей.

- Мехрибан ханым, люди, подобные вам, не ставят себе целью прославиться или остаться в истории, они действуют по зову своей души во имя высоких моральных принципов и нравственных идеалов, тем они и ценны для своей родины, а наградой...

- Моей наградой является территориальная целостность моего Азербайджана, которая пока полностью не восстановлена, но я верю, - недалек тот день, когда мы водрузим наш триколор и в Ханкенди, и в Зангезуре, и в Иреване!

- Иншаллах! Человек, так болеющий за свою родную землю, находясь этим летом в Баку, не мог не побывать в Шуше...

- Вы правы, в августе, по приглашению Госкомитета по работе с диаспорой (за что я выражаю искреннюю признательность Лале Исмаиловой и Сальхат Аббасовой), мне посчастливилось посетить духовную святыню нашего народа. Едва ступив на эту священную землю, я, трепеща от волнения и еле сдерживая

слезы радости и боли, опустилась на колени и поцеловала ее. Вместе с тем, видя русских миротворцев с автоматами в руках, я понимала, что еще не вся карабахская земля в наших руках, мы не должны расслабляться и терять бдительность, потому что враг коварен, и он рядом. Мы то и дело слышим, как на границе раздаются выстрелы, происходят провокации. По ту сторону границы мы видели дома армян, на которых висели таблички с объявлениями, написанными крупными буквами по-русски: «Продается». Одно успокаивает, армяне постепенно покидают приграничные территории, понимая, что это не их земля и что они здесь пришлые.

Я верю, что под руководством нашего победоносного Верховного Главнокомандующего, мудрого Президента Ильхама Алиева мы возродим Карабах, он станет еще краше и превратится в

цветущий райский уголок, куда будут приезжать гости и туристы со всего мира. Народная поговорка гласит: «Вели у тебя плохой сосед, поменяй место жительства». Но как поменять родную землю, пропитанную кровью наших бойцов, в которой поклялись отважные сыны азербайджанского народа, наши предки..?! Мы обречены жить рядом, и армяне должны знать, что Азербайджан не посягает ни на чью территорию, но и не поступится ни пядью своей земли, и хочет жить в мире со всеми. Важно не забывать об этих событиях, чтобы будущие поколения помнили эту войну и ту цену, благодаря которой мы одержали Победу и отвоевали свои исконные земли!

Да сохранит Аллах наш Азербайджан, наше государство и наш народ!

Афет Ислам,
«Бакинский рабочий»

<https://www.br.az/society/20211001095928900.html>

ŞƏHİD ATAMƏLİ MUSAOĞLUNUN XATİRƏSİ YAD EDİLDİ

Oktyabrın 16-da Lökbatan qəsəbəsində Xəzər Universitetinin klinik psixologiya üzrə magistr tələbəsi olmuş şəhid Ataməli Musaoğlunun xatirəsinə həsr edilmiş il mərasimi keçirildi. Həmin gün Xəzər Universitetinin rektoru İradə Xəlilova, Mühəndislik və tətbiqi elmlər fakültəsinin dekanı Fəxrəndə Əlimərdanova, İctimai əlaqələr və media üzrə direktor Ələvsət Əmirbəyli, Psixologiya Mərkəzinin direktoru Mələk Kərimova, Psixologiya departamentinin müəllimi Ramin

Allahverdiyev, Tələbə Məclisinin prezidenti Ramal Quluzadə və digərləri şəhidin məzarını ziyarət etdilər, mərasim zalında keçirilən xatirə mərasimində iştirak etdilər.

MEMORY OF THE MARTYR ATAMALI MUSAOGLU WAS COMMEMORATED

On October 16, an annual event was held in Lokbatan to commemorate Martyr Atamali Musaoglu, a master's student in clinical psychology at Khazar University. Khazar University Rector Irada Khalilova, Dean of the Faculty of Engineering and Applied Sciences Fakhranda Alimardanova, Director of Public Relations and Media

Alovsat Amirbeyli, Director of the Psychology Center Malak Karimova, Psychology Department Teacher Ramin Allahverdiyev, Student Assembly President Ramal Guluzade and others took part in a memorial service held in the ceremony hall and visited the grave of the martyr.

ŞƏHİD CAVID HƏSƏNOVUN XATİRƏSİ YAD EDİLDİ

Oktyabrın 20-də Xəzər Universitetinin rəhbərliyi və əməkdaşları II Fəxri Xiyabanda universitetin magistr tələbəsi olmuş şəhid Cavid Həsənovun məzarını ziyarət etdilər, məzarı önünə əklil qoydular.

Həmin gün Gənclik Mərkəzində onun xatirəsinə həsr edilmiş Anım mərasimi keçirildi. Mərasimdə Xəzər Universitetinin rektoru İradə Xəlilova, İqtisadiyyat və menecment fakültəsinin dekanı Ceyhun Məmmədov, Təbiət

Elmləri, Sənət və Texnologiya Yüksək Təhsil Fakültəsinin dekanı Səidə Şərifova, İctimai əlaqələr və media üzrə direktor Ələvsət Əmirbəyli, Psixologiya Mərkəzinin direktoru Mələk Kərimova, Fizika və elektronika departamentinin müdürü Fəridə Tatardar, İqtisadiyyat və menecment departamentinin koordinatoru Bahadır Baysal, Tələbə Məclisinin üzvləri və digərləri iştirak etdilər. Rektor İradə Xəlilova Anım mərasimində çıxış etdi.

MEMORY OF THE MARTYR CAVID HASANOV WAS COMMEMORATED

On October 20, Khazar University administration and employees visited the grave of Javid Hasanov, the graduate student of the university, in the 2nd Alley of Martyrs, and laid a wreath at his grave.

On the same day, a memorial service was held at the Youth Center in his memory. Rector of Khazar University Irada Khalilova, Dean of the Faculty of Economics and Management Jeyhun Mammadov, Dean of the

Faculty of Natural Sciences, Arts and Technology Saida Sharifova, Director of Public Relations and Media Alovzat Amirbeyli, Director of the Center for Psychology Malak Karimova, Head of the Department of Physics and Electronics Farida Tatardar, Coordinator of the Department of Economics and Management Bahadır Baysal, members of the Student Assembly and others. Rector Irada Khalilova addressed the commemoration ceremony.

İranda Amin Polis Elmləri Universitetinin (Tehran) İngilis dili və ədəbiyyatı departamentinin əməkdaşı Seyedə Zəhra Nozan, Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor Hamlet İsxanlı və Xəzər Universiteti İngilis dili və ədəbiyyatı departamentinin müdiri Bahman Amani'nin "From Hamlet to Holmes: literary detective tradition" ("Hamletdən Holmesə: ədəbi dedektiv ənənələri") adlı birgə məqaləsi *Linguistics and Culture Review* (LingCuRe) jurnalında dərc

olunmuşdur (cild 5, sayı S1, 2021).

Məqalədə müəlliflər Vilyam Şekspir, Artur Konan Doyl, Edqar Allan Po və Aqata Kristin'in yaradıcılığı əsasında dedektiv janrının yaranması və təşəkkülü ilə əlaqədar mülahizələrini qələmə almışlar.

Məqaləni aşağıdakı link vasitəsilə oxumaq olar:
<http://dSPACE.khazar.org/handle/20.500.12323/5154>

Məqalə jurnalın 40-47-ci sahifələrində dərc olunur.

JOINT ARTICLE BY AMIN UNIVERSITY OF POLICE SCIENCES AND KHAZAR UNIVERSITY EMPLOYEES IN LINGUISTICS AND CULTURE REVIEW

The joint article by Seyedeh Zahra Nozan, an employee of the Department of English Language and Literature at Amin Police University of Iran (Tehran), Professor Hamlet Isaxanlı, founder of Khazar University, Chairman of its Board of Directors and Trustees, and Bahman Amani, Head of the English Language and Literature Department at Khazar University, entitled "From Hamlet to Holmes: Literary Detective Tradition" was published in *Linguistics and Culture Review* (LingCuRe) (volume 5, issue S1, 2021).

The authors write about the origins and development of the detective genre based on the works of William Shakespeare, Arthur Conan Doyle, Edgar Allan Poe and Agatha Christine.

The article can be read via the following link:
<http://dSPACE.khazar.org/handle/20.500.12323/5154>

The article is published on pages 40-47 of the journal

DEPARTAMENT MÜDİRİNİN MƏQALƏSİ "AKADEMİK TARİH VE DÜŞÜNCE DERGİSİ"NDƏ

ARTICLE BY DEPARTMENT HEAD IN "ACADEMIC JOURNAL OF HISTORY AND IDEA"

Tarix və arxeologiya departamentinin müdiri dosent Telman Nüsrətoğlunun "Bakü Petrolü və Rotşiltler" adlı məqaləsi "*Akademik Tarih ve Düşünce Dergisinde*" dərc olunmuşdur (cild 8, sayı 3, 2021).

Müəllif məqalədə Rotşild və Nobellərin Bakı neft sənayəsində inhisar formalaşdırmaları, Avropa neft bazarları uğrunda Rokfellerlə olan rəqabəti, Bakı-Batumi boru xəttinin inşa edilməsi prosesi və Bakıda həyata keçirdikləri digər layihələri şərh etmişdir.

Assoc. Prof. Telman Nusratoglu, Head of the Department of History and Archeology, published an article entitled "Baku Petroleum and the Rothschilds" in the "*Academic Journal of History and Idea*" which is included in several international indexes (vol. 8, issue 3, 2021).

The author comments on the Rothschild and Nobel monopolies in the Baku oil industry, competition with the Rockefellers for European oil markets, the construction of the Baku-Batumi pipeline and other projects in Baku.

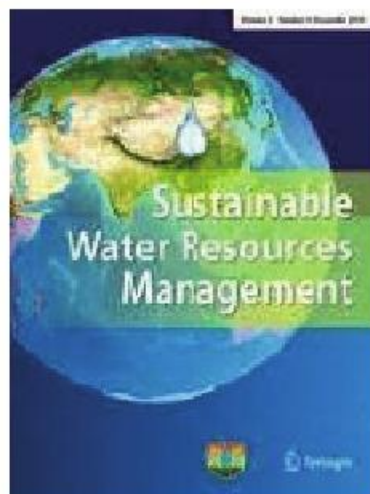
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/atdd/issue/65012/943937>

**“XƏZƏR”İN MÜƏLLİMİNİN
MƏQALƏSİ BEYNƏLXALQ
ELMI SİMPOZIUMUN
TOPLUSUNDA**

Ankarada VII Uluslararası Türk Dili Qurultayında iştirak etmiş Xəzər Universitetinin müəllimi Elza İsmayilovanın “Veli Hulufu neşri əsasında “Koroğlu” destanında türk mənşeli arkaizmlər” adlı məqaləsi qurultayın materiallarından ibarət toplusunun birinci cildində çap olunmuşdur.

**ARTICLE BY KHAZAR UNIVERSITY
FACULTY MEMBER IN THE
COLLECTION OF INTERNATIONAL
SCIENTIFIC SYMPOSIUM**

The article entitled “Archaisms of Turkish origin based on the epic “Koroğlu” based on the publication of Veli Hulufu” by Elza Ismayilova, a lecturer at Khazar University who participated in the 7th International Turkish Language Congress in Ankara, was published in the first volume of the collection of symposium materials.

**DEPARTAMENT MÜDİRİNİN MƏQALƏSİ
SUSTAINABLE WATER RESOURCES
MANAGEMENT JURNALINDA**

Xəzər Universitetinin Coğrafiya və ətraf mühit departamentinin müdiri Dr. Rövşən Abbasovun Nature based management scenarios for the Khojasan Lake (“Xocəsən gölü üçün təbiət əsaslı idarəetmə senariləri”) adlı məqaləsi *Sustainable Water Resources Management* jurnalında (7:86, 2021) dərc olunmuşdur.

Məqalə Xocəsən gölü üçün ekoloji idarəetmə senarilərinin işlənilməsinə həsr edilmişdir.

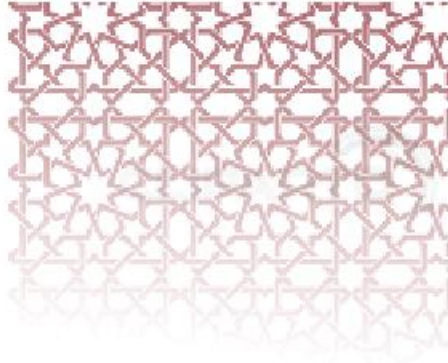
<https://link.springer.com/article/10.1007/s40899-021-00569-x>

**ARTICLE BY DEPARTMENT HEAD IN THE JOURNAL SUSTAINABLE
WATER RESOURCES MANAGEMENT**

Article by Dr. Rovshan Abbasov, head of the department of Geography and Environment, entitled Nature-based management scenarios for the Khojasan Lake was published in the journal *Sustainable Water Resources Management* (7:86, 2021).

The article deals with the development of environmental management framework for Lake Khojasan.

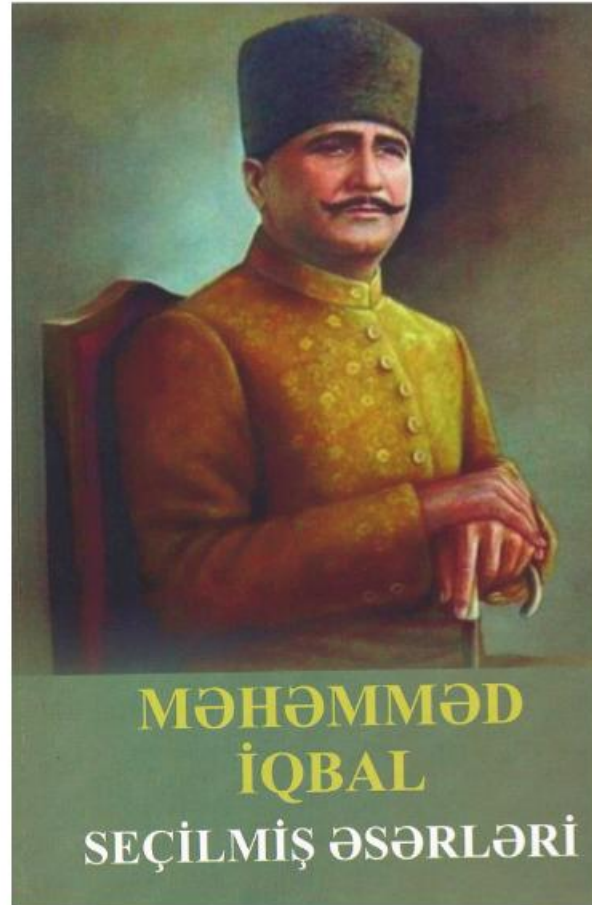
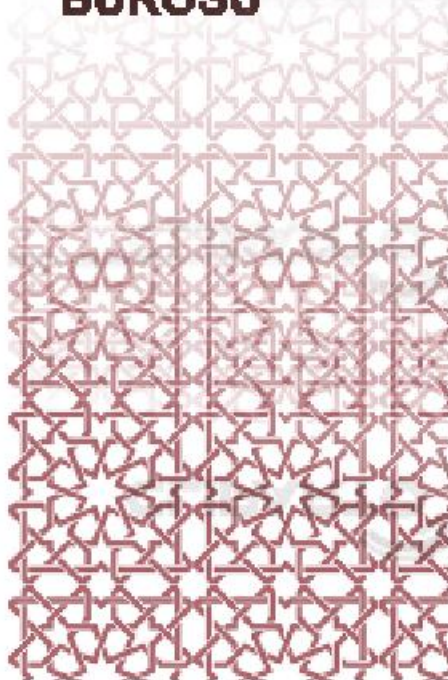
<https://link.springer.com/article/10.1007/s40899-021-00569-x>

"XƏZƏR XƏBƏR"İN AMEA NİZAMI

ADINA ƏDƏBİYYAT İNSTITUTUNDA BÜROSU

MƏHƏMMƏD İQBALIN "SEÇİLMİŞ ƏSƏRLƏRİ" NƏŞR OLUNUB

AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu və Azərbaycan Yazıçılar Birliyi Mehmed Iqbalın "Seçilmiş əsərləri"ni nəşr edib. "Seçilmiş əsərlər" Ədəbiyyat İnstitutunun Elmi Şurasının 13 sentyabr 2021-ci il tarixli 6 sayılı qərarı ilə işıq üzünə çıxıb. "Pakistanın mütəfəkkir şairi və azadlıq çarçısı" adlı ön sözün müəllifi Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti, Ədəbiyyat İnstitutunun baş direktoru, akademik İsa Həbibbəyliyədir.

Kitabın məsləhətçisi Xalq yazıçısı Anar, redaktoru filologiya elmləri doktoru Bəsinə Əzizəliyevadır. Redaksiya heyətinə Anar, İsa Həbibbəyli, Qənirə Paşayeva, Elxan Zal, Səlim Babullaovlu, Vaqif Əlixanlı, Bəsinə Əzizəliyeva, Xəyal Rza, İbrahim İlyaslı, Əkbər Qoşalı, Əfqan Nəsirli daxildir.

"Elm və təhsil" nəşriyyatında çap olunan kitab 250 səhifədir. Kitab Mahmud Kaşğari adına Beynəlxalq Fondun "İRS" seriyasında çap olunub. Seriyanın rəhbəri, tərcümə edən və şərhlərin müəllifi Elxan Zal Qaraxanlıdır.

Kitabda Pakistan şairi Mehmed Iqbalın urdu və fars dillərində yazılmış şeirlərinin tərcüməsi yer alıb. Həmin şeirlər əsasən müəllifin "Karvan zınqırovunun səsi" və "Şərqi ismarıcı" kitablarından seçmələrdir. Həmçinin şairin "Kurtuba cəməsi", "Bəndəginməne" – qulluq kitabı, "Yeni Gülşani-raz" nəşri tərcümə edilərək kitaba daxil edilmişdir.

ƏDƏBİYYAT İNSTITUTUNDA NDU MƏZUNLARININ 50 İLLİK BURAXILIŞ YUBİLEY GÖRÜŞÜ KEÇİRİLİB

AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda Naxçıvan Dövlət Universitetinin məzunlarının 50 illik buraxılış yubileyi ilə əlaqədar görüş keçirilib.

AMEA-nın vitse-prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun baş direktoru, akademik İsa Həbibbəyli görüşdə giriş nitqi söyləyib. Bildirib ki, "neçə il ziyalılar Naxçıvan Muxtar Respublikasında ali məktəb açılması üçün mübarizə aparıblar. Biz həmin ali məktəbin ilk məzunlarından, 1967-ci ildə ali məktəbə qəbul olmuşuq. İllər sonra tələbə yoldaşları ilə Ədəbiyyat İnstitutunda görüşmək

Ardınca filologiya elmləri doktoru, professor Akif İmanlı dünyasını dəyişmiş 14 nəfər tələbə yoldaşlarının adlarını sadalayıb, ehtiramını bildirib.

Maxçıvan Muxtar Respublikasının Əməkdar jurnalisti, şair, yazıçı, publisist, NMR Ali Məclisinin deputatı Fəreç Fəreçov çıxışında əlavə edib ki, "mənim haqqında Ədəbiyyat İnstitutunun Müstəqillik dövrü Azərbaycan ədəbiyyatı şöbəsinin baş elmi işçisi, filologiya elmləri doktoru Salidə Şerifovanın "Fəreç Fəreçov yaradıcılığının problematikası, janr müxtəlifliyi və bədii xüsusiyyətləri" monoqrafiyası "Sənətkarın elmi pasportu" seriyasında çapdan

fəxarətli hissidir". "Gənclik ömrün baharıdır, tələbək ömrün həmişəbaharıdır" – deyən akademik tələbək illəri ilə bağlı bir neçə xatirəni danışdı. Bakıdan bir çox sanballı müəllimlərin Naxçıvana gedərək onlara dərslər dediyini xatırlayıb. Həmçinin Azərbaycanın məşhur yazarlarından Məmməd Araz, Məmməd Rahim, Əli Vəliyev, Süleyman Rəhimov və başqaları ilə tələbək illərində görüş keçirdiklərini yada saldı. Tələbək illərində təşkil etdikləri dram dərnəyinin fəaliyyəti haqqında məlumat verib. Umudulmaz müəllimlərinə Yavuz müəllim, İzzət müəllim və digərləri haqqında sayğı ilə söz açıb. Əlavə edib ki, "tələbəkədə çox doğma olmuşuq, bir-birimizə çox kömək etmişik, indi də bir-birimizi görəndə çox sevinirik".

Sonra vəfat etmiş müəllimlərin və tələbə yoldaşlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükütlə yad edilib.

çıxıb. Həmin kitabın elmi məsləhətçisi, "Əməldə və əsərlərdə özünüfədə nümunəsi" adlı ön sözünün müəllifi isə akademik İsa Həbibbəylidir".

Digər məzunlardan Elmira İsmayilova, Nəriman Qəniyev, Xeyrulla Abbasov, filologiya elmləri doktorları, professorlar Ləzifə Qasımova, Bynulla Mədətli çıxışlarında tələbək illərinin xatirələrini bölüşərək görüşün təşkilatçılara və iştirakçılara təşəkkürlərini çatdırdılar.

Filologiya elmləri doktoru, professor Tahirə Məmməd çıxışında qeyd edib ki, "sizin tələbə yoldaşlarımızdan dördü mənim müəllimim olub".

Ədəbiyyat İnstitutunun əməkdaşı, şair İbrahim Yusifoğlu çıxışından sonra "Müəllim ömrü" şeirini səsləndirib.

Sonda akademik İsa Həbibbəyli institutun nəşri olan kitablardan tələbə yoldaşlarına hədiyyə edib.

ZAHİD XƏLİLİN “DƏMİR YUMRUQ DASTANI” KİTABININ TƏQDİMATI

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda 18 Oktyabr – Müstəqilliyin Bərpası Gününa həsr olunmuş görkəmli uşaq yazıçısı Zahid Xəlilin “Dəmir yumruq dastanı” kitabının təqdimatı keçirilib.

Tədbiri AMEA-nın vitse-prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun baş direktoru, akademik İsa Həbibbəyli açaraq giriş nitqi söyləyib. Akademik İsa Həbibbəyli çıxışında bildirib ki, müstəqilliyin bərpası günündə həmin günün ideallarına tamamilə cavab verən bir əsərin müzakirəsini keçiririk. Bu bizim görkəmli şairimiz Zahid Xəlilin “Dəmir yumruq dastanı”dır. Adından da göründüyü kimi “Dəmir yumruq dastanı” Azərbaycan dövlət müstəqilliyi əldə etdikdən sonra Qarabağda baş verən hadisələr, nəhayət, ölkəmizin Prezidenti cənab Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən Qarabağda erməni işğalçıları üzərində tarixi zəfərin qazanılmasına həsr olunub. Bu kitab ideyası və mövzusu, bütün məntiqi və mənası ilə dövlət müstəqilliyinin inkişaf etdirilməsinə, bugünkü günün ideallarına tamamilə cavab verir. Zahid Xəlil Azərbaycanda uşaq ədəbiyyatının yaranması və inkişaf etdirilməsində böyük xidmətləri olan şairdir. Zahid Xəlil sovet hakimiyyəti illərindən başlayaraq Azərbaycanda uşaq ədəbiyyatının inkişaf etdirilməsinə böyük töhfələr vermişdir. Azərbaycanda uşaq ədəbiyyatını formalaşdıran, inkişaf etdirən, zənginləşdirən, irəli aparan sənətkarlarımızdır.

“Dəmir yumruq dastanı” Qarabağ savaşında – Vətən müharibəsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti qalib Ali Baş Komandan İlham Əliyevin

rəhbərliyi ilə qazanılmış tarixi zəfərə həsr olunmuşdur. Dəmir yumruq ümumiləşmiş şəkildə ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin obrazıdır. Əsər “Dəmir yumruq dastanı” adlandırıldığı üçün dastan poetikasının prinsiplərinə əsasən şeirlə nəsrin növbələşməsindən yaranmışdır. Bu əsəri uğurlu ədəbi hesabat kimi qiymətləndirirəm. Müstəqilliyin bərpası günü bu əsərin müzakirəsi xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Təklif edirəm ki, uşaq ədəbiyyatı sahəsi üzrə Abdulla Şaiq adına mükafat təsis edilsin və onun ilk laureatı Zahid Xəlil seçilsin.

Sonra filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, ADPU-nun dosenti Şəhrət Məmmədova “Zahid Xəlilin yaradıcılığı”, Ədəbiyyat İnstitutunun Uşaq ədəbiyyatı şöbəsinin müdiri, filologiya elmləri doktoru Elnarə Akimova “Dəmir yumruq dastanı” əsəri vətən müharibəsinin bədii salnaməsi kimi”, Ədəbiyyat İnstitutunun direktor müavini, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Aygün Bağırılı “Dəmir yumruq dastanı” haqqında dastan – uşaqlara zəfər töhfəsi”, Uşaq ədəbiyyatı şöbəsinin aparıcı elmi işçisi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru İlham Ağazadə “Dəmir yumruq dastanı”nda folklor motivləri mövzularında məruzə ediblər.

Digər iştirakçılardan Mətbuat tarixi və publisistika şöbəsinin müdiri, filologiya elmləri doktoru, professor Vüqar Əhməd, F.Köçərli adına uşaq kitabxanasının direktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi Şəhla Qəmbərova, şairin qardaşı Tofiq Xəlil, Məzahir Səmədoğlu, İbrahim Yusifoğlu, professor Rafiq Yusifoğlu çıxış edərək, müzakirəsi keçirilən kitabın əhəmiyyətindən danışdılar.

AKADEMİK İSA HƏBİBBƏYLİNİN MONOQRAFİYASI İTALİYADA İŞIQ ÜZÜ GÖRÜB

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun baş direktoru akademik İsa Həbibbəylinin "XX əsrin əvvəlləri Azərbaycan ədəbiyyatı" ("La letteratura Azerbaigiana di inizio novecento") monoqrafiyası Romada nəşr olunub. Monoqrafiyada akademik İsa Həbibbəylinin Azərbaycan ədəbiyyatı tarixində zənginliyi ilə seçilən XX əsrin əvvəllərində yaşayıb-yaratmış görkəmli ədəbiyyat xadimlərinin, yazıçı və şairlərinin həyat və yaradıcılıqları haqqında portret oçerklər yer alıb.

Azərbaycanın ictimai fikir tarixində mühüm mərhələ olan XX əsrin əvvəllərində "Molla Nəsrəddin" və "Füyuzat" kimi ədəbi məktəblər yaranıb. Akademikin monoqrafiyasında Azərbaycan ədəbiyyatında maarifçi realizm, tənqidi realizm və romantizm ədəbi cərəyanlarının görkəmli nümayəndələri haqqında portret oçerklər müvafiq bölgü əsasında təqdim olunub. Əlavə olaraq bu dövrün ədəbi-tənqidi fikrinin formalaşmasında mühüm rol oynamış görkəmli fikir adamları ayrıca fəsildə verilib.

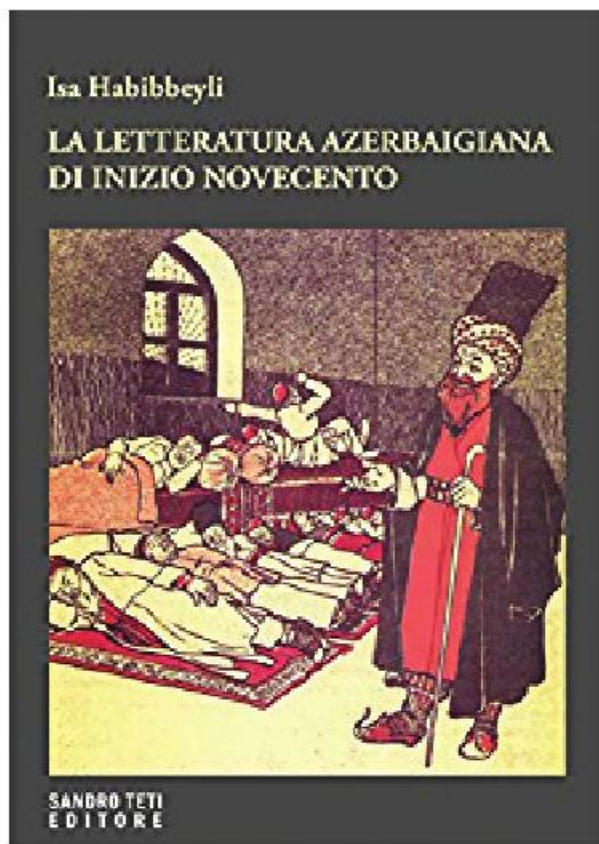
"Giriş"də XX əsrin əvvəlləri Azərbaycan ədəbiyyatı xüsusi ədəbi mərhələ kimi verilib və bu tarixi mərhələnin səciyyəvi xüsusiyyətləri şərh olunub. Monoqrafiyanın sonunda dövrə dair ədəbiyyatı özündə əks etdirən biblioqrafiya və akademik İsa Həbibbəylinin bioqrafiyası oxuculara təqdim edilib.

Kitabın üz qabığında "Molla Nəsrəddin" jurnalının birinci sayının üz qabığı, içərisində isə hər bir yazıçı və şairin fotosu, onların ev-muzeylərindən şəkillər verilib.

"Sandro Teti" nəşriyyatında çap olunan kitabın tərcüməçisi Giorgia Felici, redaktoru Giorgia Susannadır.

İtaliyanın paytaxtı Romada çap olunan monoqrafiya Azərbaycan ədəbiyyatının dünyada təbliği baxımından əhəmiyyətli elmi mənbədir. Kitab, həmçinin Azərbaycan-İtaliya elmi-ədəbi əlaqələrinin yeni bir səhifəsidir.

**Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu,
ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsi**

XVI. Uluslararası Büyük Türk Dil Kurultayı

**DİLLƏR VƏ ƏDƏBİYYATLAR DEPARTAMENTİNİN
MÜƏLLİMİ XVI BEYNƏLXALQ BÖYÜK
TÜRK DİLİ QURULTAYINDA**

**FACULTY MEMBER OF LANGUAGES AND LITERATURE
DEPARTMENT AT THE XVI INTERNATIONAL GREAT TURKISH
LANGUAGE CONGRESS**

Sentyabrın 26-27-də Ankarada, Bilkent Universitetində İhsan Doğramacı Erbil Vəqfi, Yunus Emre İnstitutu, Türkiyə-Azərbaycan Dostluq İşbirliyi və Dayanışma Vəqfi, Mosul Universiteti, Kərkük Universiteti və Səlahəddin Universitetinin (İraq) birgə təşkilatçılığı ilə XVI Beynəlxalq Böyük Türk Dili Qurultayı keçirilmişdir.

Xəzər Universiteti Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin müəllimi Dr. Zəminə Ziyayeva qurultayda “XX yüzilin ilk modernistlərindən Üzeyir Hacıbəyli və dil görüşləri” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir.

On September 26-27, the XVI International Great Turkish Language Congress was held in Ankara with the cooperation of Bilkent University, İhsan Doğramacı Erbil Foundation, Yunus Emre Institute, Turkish-Azerbaijani Friendship Cooperation and Solidarity Foundation, Mosul University, Kirkuk University and Salahaddin University (Iraq).

Dr. Zamina Ziyayeva, the lecturer at the Department of Languages and Literature, Khazar University, made a report entitled “Uzeyir Hacıbəyli, one of the first modernists of the XX century, and his language views” at the congress.

https://www.bilkent.edu.tr/dil_kurultay/

ERASMUS+ ECAR LAYIHƏSİ ÇƏRÇİVƏSİNDƏ PROFESSOR HAMLET İSAXANLI İLƏ MÜSAHİBƏ

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

INTERVIEW WITH PROFESSOR HAMLET İSAXANLI, WITHIN ERASMUS+ ECAR PROJECT

Oktyabrın 5-də Erasmus+ ECAR layihəsi çərçivəsində Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor Hamlet İsaaxanlı ilə müsahibə keçirildi.

Müsahibədə Layihənin koordinatoru olan Bakı Biznes Universitetinin əməkdaşları - Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektor Eşqin Bayramov, Gülşən Bayramova, Milli Erasmus+ Ofisinin rəhbəri Pərviz Bağirov və Xəzər Universitetinin İnkişaf Mərkəzinin direktoru Raziyyə İsayeva iştirak etdilər.

Müsahibədə professor Hamlet İsaaxanlı Azərbaycan Rektorlar Konfransı (ARK) ilə bağlı verilən sualları cavablandırdı və ARK-in idarəetmə modeli, maliyyələşdirmə mexanizmi, icra fəaliyyəti ilə bağlı öz təkliflərini verdi.

On October 5, within the framework of the Erasmus + ECAR project, an interview was conducted with Professor Hamlet Isaxanli, founder of Khazar University and chairman of its Board of Directors and Trustees.

Employees of the Baku Business University, the Project Coordinator - Eshgin Bayramov, Gulshan Bayramova, Vice Rector for International Relations, Parviz Bagirov, Head of National Erasmus+ Office, and Raziya Isayeva, Director of the Khazar University Development Center, participated in the interview.

In the interview, Professor Hamlet Isaxanli answered questions about the Azerbaijan Rectors' Conference (ARC) and gave his suggestions on the ARC's management model, funding mechanism, and executive activities.

MƏRMƏRƏ UNIVERSİTETİNDƏ “QARABAĞIN DÜNƏNİ, BUGÜNÜ VƏ SABAHİ” ADLI BEYNƏLXALQ KONFRANS

AN INTERNATIONAL CONFERENCE “KARABAKH YESTERDAY, TODAY AND TOMORROW” AT MARMARA UNIVERSITY

Oktyabrın 12-13-də Mərmərə Universiteti Türkiyyat Araşdırmaları İnstitutu tərəfindən Prof. Dr. Okan Yeşilot'un başçılığı ilə təşkil olunan, Azərbaycan və Türkiyənin elm adamlarının iştirak etdiyi “Qarabağın dünəni, bugünü və sabahı” adlı beynəlxalq konfrans keçirildi.

Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor, akademik Hamlet İsaaxanlı, Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin dekanı dosent Elza Səmədova, Tarix və arxeologiya departamentinin müdiri dosent Telman Nüsrətoğlu Quliyev konfransda çıxış edərək, Qarabağ məsələsini tarixi və milli nöqteyi-nəzərdən şərh etdilər.

İki gün davam edən konfrans Azərbaycan və Türkiyə nümayəndələri üçün Üsküdar Bələdiyyəsinin Boğaz gəmisində təşkil olunan axşam yeməyi ilə yekunlaşdı.

On October 12-13, an international conference entitled “ Karabakh yesterday, today and tomorrow” was held under the chairmanship of Okan Yesilot, with the participation of Azerbaijani and Turkish scientists.

Professor, Academic Hamlet Isaxanli, founder of Khazar University and chairman of its Board of Directors and Trustees, Elza Samadova, dean of the Faculty of Humanities, Education, and Social Sciences, and Telman Nusratoglu Guliyev, head of the Department of History and Archeology, delivered speeches at the conference and commented on the Karabakh issue from the historical and national perspective.

The two-day conference ended with a dinner for the representatives of Azerbaijan and Turkey on the Bosphorus ship of Uskudar Municipality.

LİTVA SƏFİRİ XƏZƏR UNİVERSİTETİNDƏ

AMBASSADOR OF LITHUANIA TO AZERBAIJAN VISITED KHAZAR UNIVERSITY

Oktyabrın 20-də Litvanın Azərbaycandakı səfiri Egidijus Navikas Xəzər Universitetində olmuşdur. Universitetin nüfuzlu qonağının rektor, dosent İradə Xəlilova, Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektor Vlad Vernygora, İqtisadiyyat və menecment fakültəsinin dekanı dosent Ceyhun Məmmədov, Siyasi elmlər departamentinin müdiri, fəlsəfə doktoru Fərid Quliyev və Beynəlxalq Əlaqələr Ofisinin koordinatoru Rauf İsmayilov ilə görüşü olub.

Tərəflər Xəzər Universiteti ilə Litva təhsil müəssisələri arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün bir sıra istiqamətləri müzakirə ediblər və bəzi təcili tədbirlərin görülməsi nəzərdə tutulub.

Səfər Egidijus Navikas'ın "NATO və təhlükəsizlik araşdırmaları" kursu çərçivəsində Xəzər Universitetinin tələbələri üçün oxuduğu "Litvanın təhlükəsizlik və NATO-ya baxışı" adlı açıq mühazirəsi ilə başa çatıb.

On 20 October HE Egidijus Navikas, Ambassador of Lithuania to Azerbaijan visited Khazar University. The high-profile guest had a productive meeting with the university's Rector, Associate Professor Irada Khalilova, who was joined by Vice-Rector for International Affairs Vlad Vernygora, Dean of School of Economics and Management Associate Professor Jeyhun Mammadov, Head of Department of Political Science and Philosophy Dr. Farid Guliyev, and Coordinator of International Affairs Office Rauf Ismayilov.

The two sides discussed a range of avenues on enhancing cooperation between Khazar University and Lithuania-based educational institutions, and some of the options were pencilled into the notes for immediate actioning.

The visitation was concluded with the Ambassadorial open lecture – 'Lithuania's perspective on security and NATO' – delivered by HE Egidijus Navikas to Khazar University's students in the framework of the course on 'NATO and Security Studies'.

FROM HAMLET TO HOLMES: LITERARY DETECTIVE TRADITION

We present to our readers the article published in the journal *Linguistics and Culture Review*

SeyedehZahra Nozen

Department of English Language and Literature, Amin Police Science University, Iran

Hamlet Isakhanli

Founder of Khazar University, Chairman, Board of Trustees and Directors, Azerbaijan

Bahman Amani

Department of English Language and Literature, Khazar University, Azerbaijan

Abstract—Exposed to the mystery of his father's suspicious death, young Hamlet followed the riddle of solving it in the longest tragedy of Shakespeare. By suspension and the lengthy nature of detective works, Shakespeare seems to have initiated a new subgenre in drama which may have later on been converted into an independent subgenre in the novel by Edgar Allan Poe, Sir Arthur Conan Doyle, and Agatha Christie through their imaginative characters, Auguste Dupin, Sherlock Holmes and the pair of Hercules Poirot with Miss Marple respectively. Fyodor Dostoevsky may have also spread the net of Hamletian subtext in his *Crime and Punishment*. Plotting a perfect crime by the murderers and the public approval of the plan, on one hand, and the invincible mind of the hero which ultimately undo the seemingly unsolvable puzzle, on the other, construct the very core of all aforementioned works of Shakespeare, Poe, and Doyle. The unanticipated and unpredicted findings of either Holmes or Hamlet defeat the expectations of the audience and bring the runaway justice back to her groom. This paper intends to uncover the centuries-long interwoven relationship between Holmes and Hamlet by scrutinizing the textual and methodological resemblances between the classic and modern versions of fictitious detective characters.

Keywords—detective stories, Doyle, Hamlet, Shakespeare, Sherlock Holmes.

Introduction

Daniel Defoe and Jonathan Swift of the early 1700s as the fathers of English novels gave a form and structure to the newly born genre which was then called 'comique epic in prose' in its early stages. Deservedly, the later female novelists confiscated the genre because Behn (1998), with her *Oroonoko*, was the legitimate mother of the genre who tried her hand in the novel much before the fathers. Behn, the first professional female novelist, earned her livelihood by writing half a century before the fathers of the novel were in their teens. Romantic novels of Austen's (1813), *Pride and Prejudice* and Shelley's (2018), *Frankenstein* gradually turned into a gothic novel by Bronte's (2001), *Jane Eyre* and her sister's *Wuthering Heights*, in the same year, paved the way for the first detective story, *The Murders in the Rue Morgue* by Poe (2006), and, later one, matured in Sir Arthur Conan Doyle's *Sherlock Holmes in 62 cases* consisting of 4 novels and 58 short stories between the years from 1887 till 1927 together with Agatha Christie's *Hercules Poirot* and *Miss Marple* 1920-1975.

Dostoevsky (2017), in his *Crime and Punishment*, a decade before *Sherlock Holmes*, employed the very similar method of Shakespeare's *Hamlet*, originated from his deep appreciation of Shakespeare, his detective namely Porfiry Petrovich to investigate the crime committed by Raskolnikov. Like *Hamlet*, the crime and criminal are exposed at the very beginning of the novel but it takes the whole work to move from suspicion to determination and finally to the confession of the murderer.

It seems that detective stories like gothic novels have their roots in the dark aspect of romanticism. The mysterious nature of both and the gradual solving of the mystery by an amateur or professional character in these two 'sister subgenres' leave the critics undetermined about which followed the other. However; the establishment of police forces in the 1820s could be marked as the transitional point from gothic novel to detective story in which the main character is not a curious courageous layman but a professional species of the ununiformed force who acted much like lawyers than the police (Pratt, 1981; Mann, 1983).

Despite its late emergence, compared to the other genres and subgenres of literature, detective stories soon established their rules and regulations due to its becoming the taste of the town and being read widely and eagerly. Generally, according to the tradition of detective stories, a crime scene is designed and the puzzle of seemingly unsolvable murder begins to find its solution through the unnoticed details.

Literature Review

Establishing a relationship between the past and present has been an attempt among literary critics. The present is an awareness of the past as T S Eliot summed up all these attempts of the critics. "Present is directed by the past as the past is altered by the present". Regardless of the chronicle challenges between poetry and drama in their first existence, tragedy and epic have much in common as epic and novel. Timothy Steele tried to investigate this issue in "The Structure of the Detective Story: Classical or Modern?": "Maugham is hardly the only writer to have suggested similarities between certain features of the detective story and properties Aristotle ascribes to classical tragedy, and many commentators have noted in particular the relevance to the detective story of Aristotle's emphasis on plot." (Steele, 1981), He, then, concludes that detective story is undeniably Aristotelian in a variety of ways. If such certainty is allowed, thus, such a comparison can also be made between *Hamlet* and *Holmes* in many other ways which this paper is intended to. The evidence for such a claim is that Doyle was very much aware of Shakespeare in general and his *Hamlet* in particular. Doyle in Shakespeare's *Expostulation* very vividly confesses his legitimate right to use the best of literary treasure and 'suck the honey that they stored':

*Whence did they suck
This honey that they stored? Can you recite
The Vantages which each of these has had
And I had not?*

Romanticism as the greatest and the vastest school of thought both in its scope and realm, at the turn of the nineteenth century, did not leave a single stone unturned in the 1800s. Art, in all its forms, from music, painting, and poetry to architecture and sculpture underwent major changes, and the process of the changes prolonged and continued almost for a century. The emphasis from the logic of classicism shifted to emotions and feelings. 'I think therefore I am of Descartes was substituted by Rousseau's 'For us, existence is feeling'. The gap between thinking and feeling became unbridgeable during the early years of romanticism. Wordsworth and Coleridge, the forerunners of the school, divorced their works totally from logic and reason and loaded them with unlimited emotion in poetry and prose. Sense and Sensibility of Austen gave priority to sense and sensibility as the title indicates.

In later years, the elements of fear and horror together with the antiquity of classic works were added to the emotions in the works of art which brought about the subgenre of Gothic. In the second half of the century, Gothic novels were well received by the public readers and there was a great tendency to Frankenstein of Mary Shelly and The Wuthering Heights of Emile Bronte. The accustomed setting of the late classicism, used by Anne Radcliff in The Mysteries of Udolpho, half a century before romanticism, was again incorporated in the romantic novels to produce a gothic impact on the readers. The experience was a successful one, the mixture of the past setting and present feelings and horror.

Novelists, having been encouraged by the gothic success and having been inspired by policing experiences, tried their hands at a newer genre by bringing back another element of classicism in their romantic genre - thinking. Reason and logic which were put aside by the emergence of feeling and emotion were supposed to be added to the archaic setting of the Gothic and produce detective stories. Therefore, the once departed notions of 'reason' of Descartes and 'feeling' of Rousseau were reconciled in the thoughtful clever characters of Dupin of Poe and Holmes of Doyle (Doyle & Hultenberg, 1960; Doyle, 1992). Holmes is now a conscious investigator who relies much on his reasoning faculty than his trained skills. In The Adventure of the Copper Beeches, the weight is given to logic rather than instinct: "Crime is common. Logic is rare. Therefore, it is upon the logic rather than upon the crime that you should dwell."

From the chronicle inspection of the formation and transition mentioned above, it can be summed up as: once, at its early stages, when there was not a fixed name for the new genre, it was called after its ancestor for its length as 'Comic Epic in Prose'. Later on, this genre could not find a fixed name for itself. It was just called the new genre, the novel. The gothic novel, developed from the darker aspect of romanticism, was mainly impacted by 'the reign of horror' during which the number of enemies of the kingdom was decreased by the increase of 'guillotines' on the corner of every district. The formation of police department accomplished the mission as Samson Lim states in 'Detective fiction, the police, and secrecy in the early twentieth century "...these new types of stories emerged in parallel with the development of an organized detective unit within the country's police force." (Lim, 2012).

Detective stories

Looking for the evidence to prove the seemingly innocent figure through the already overlooked and downplayed pieces of documents by the ordinary police amateur forces is almost the central issue of the detective stories of the past and present. The very simple definition of the subgenre of detective narration given by Alan H Goldman in 'The Appeal of the Mystery' is very comprehensive "... a detective, often retired or on vacation, is hired to look into some problem such as a missing person or blackmail; a murder ensues that initially either seems unsolvable or points to an obvious culprit; further events and more murders refute the initial hypothesis; an insight based on some previously overlooked fact occurs to the detective, who does not yet reveal his suspicion; the full solution is revealed and fully explained."

Generally defined as "...a story is written in prose that begins with a crime, usually a murder, or some other puzzling occurrence that is solved." (Lim, 2012), detective stories, with a short history of an age, have been categorized in different dichotomies according to their characters, context, plot,

and length. They are mainly known as hardboiled, historical, police procedural, inverted, courtroom, serial killer, a locked room, and supernatural or occult mystery detective stories with a good many confusing discoveries deserve praising the reasoning faculty of the detectives. Howard Haycraft in his book entitled, *Murder for Pleasure; The life and Times of Detective Story*, quotes Philip Guedalla: "The detective story is the normal creation of the noble mind."

In addition to the traditional hardboiled detective story which is the most accustomed single plot narration of the complication of the events, in an inverted detective story, more emphasis is put on the characters and the plot consists of following the events which lead to the crime. The manner of committing the crime is first described and the person who has committed the crime is also introduced. Then, gradually, during the story, the author tries to reveal him/them and prove their criminality. Hamlet depicts a good example of an inverted detective story. The ghost reveals the whole crime to young Hamlet and in the course of the tragedy, the disclosed event finds strong ground (Setlur & Paul, 2021; Lavin, 1998). This is also known as 'howcatchem'. The police procedural detective story narration technique is quite opposite of the inverted one. The procedure of the events much resembles the real-life situation in which the chain of events leads to the identity of the criminal. The protagonist follows the hints to discover the antagonist. Very similarly, the identity of the murderer is concealed till the end of the story in historical mystery not at present, as in police procedural, but at the past in a historical context. A modern title of 'whodunit' is also coined for this subgenre of a detective story. Once the context is shifted from a vast serious setting of embellished castles to a friendly small community investigated by an amateur detective, like Hamlet, the subgenre is categorized as a cozy mystery. By enlarging the small family community to the scale of society and when many deaths and killings take place by a single killer, as the name indicates, a serial killer detective story emerges. In legal/courtroom detective stories, the detectives are more professional. They are mostly assisted by or become assistants to a criminal lawyer who tries to provide evidence to the justice and judiciary system. The types seem endless as the genre flourished and filled the bookshelves and libraries. Any single change in characters, setting, context, or narration techniques led to a different subgenre of crime detective stories. For example, the impossibility of entering or exiting the locked crime scene was named as a locked-room detective story (Giles, 2012; Ginsburg, 1997).

From the formation of the police force in 1822 which coincides with the early life of detective stories, prevention of crime, maintenance of civil order, protecting civilians, and ensuring safety were the main duties assigned for the police forces. These refer to the affairs which are done before the crime. The activities which fall under the job description of the police detectives were those which should be performed mainly after the crime. From the early nineteenth century onward, police departments gradually emerged in the body of administrative structure of the society, and simultaneously novelists made the best of their imaginative faculties of deploying their agents to pursue the criminals in their stories side by side the real uniformed ones on the streets and the crime scenes (Clipper-Sethi, 1983; Maddalena, 2009).

If a story is a voyage from ignorance to knowledge, in a detective story this voyage is an adventurous one in which the reader takes a very active and challenging role. It equates to an intellectual riddle-like game that much resembles a maze. According to Douglas Thomson detective story is a feather to tickle the intellect' or 'mental gymnastics'. The narration in a detective story is a delicate movement of the author neck to neck with the reader on the verge of discovering as the author and reader are sitting behind a chessboard and enjoying the masterful handling of the chessmen till the criminals are checkmated. Through this analogy, Saussure's analogy of language and chess can be extended to literature and chess.

The possible confusion and the bewilderment of the reader among the complexity of the hints and clues should be prevented with the timely revealing of the path to solve the riddle on the part of the reader. Any tactless narration would ultimately lead towards frustration, wearisome and puzzlement or underestimation, toy kit, and oversimplification. In any detective story, the structure of the plot should be mathematically calculated and the procedure and the chain of the events should be meticulously designed so that the rope-dancer would not lose balance in passing over the incidents by each step and stage of the disclosure of the mysteries. The intentional complication of

philosophical thoughts and smart sayings is imposed on the plot if it moves smoothly to engage the reader in the story intellectually (Dundar, 2013; Saydazimova, 2021).

Having discussed the historical background of detective story which has the elements of gothic setting, romantic passion and diction, classic ratiom, police force formation, world wars, and the tradition of pursuing criminals both in religion and ancient literary texts, the researcher intends to investigate the very core of the underlying relationship between Hamlet and Sherlock Holmes by, not comparing, but putting the authors of these literary works of the sixteenth and nineteenth centuries with an interval of three centuries beside one another to detect the critical points like a critical detective (Qi, 2021; Zuber, 1980).

Doyle and Shakespeare

Born in 1859 and died in 1930 in his 70s, Irish Conan Doyle created a character in 1890 when he was in his 30s in his first work *A Study in Scarlet* who became more famous than the author himself. This is the topmost achievement of an artist to create a work the fame and name of which could surpass his own. Art conceals the artist. It is an extraordinary situation that man can bring something into a life that can stand by itself, independent from its creator, or in some other cases, greater than the creator himself. Mona Lisa Smile, Jecond Smile, has stood by itself for centuries, without depending on the giant of science, Leonardo da Vinci. Lemuel Gulliver's verisimilitude overshadows Johnathan Swift. Gulliver is known more than Dr. Swift. Mainly considered as the titular characters, authors have managed to enliven characters in their imaginative works who have been taken as the living ones like Oroonoko of Aphra Behn, Robison Crusoe and Moll Flanders of Danial Defoe, Harry Potter of J. K. Rowling, Alice's Adventures in Wonderland of Lewis Carroll, Huckleberry Finn and Tom Sawyer of Mark Twain and very related to this paper *The Adventures of Sherlock Holmes* of Doyle. That is the supreme art that rare poets and artists could achieve. Hamlet, Macbeth, Romeo, Juliet, Othello, and King Lear have formed the army of fictitious characters who parade behind their sole commander, the Bard of Avon.

Conan Doyle was aware of almost all his literary predecessors. He was aware of the mainstream of literature. He mentions Milton, Shelley, and Shakespeare in his article, *The New Revelation*. Even though he was a spiritual figure, as his *New Revelation*, a name chosen similar to the Gospel of the Bible, his detective works dealt not with spirituality but with crimes and criminality. "I was sufficiently interested to continue to read such literature as came in my way". In the

mainstream of literature, as his humble confession reveals, Shakespeare had a special position for him on such an intention he wrote an apology and defense, in *Shakespeare's Expostulation* when the credit of his work was given to Francis Bacon. Doyle pleads on Shakespeare's behalf not to do injustice to whom has been put to rest on the shore of Stratford upon Avon,

*Master, I sleep not quiet in my grave,
There where they laid me, by the Axon
shore, In that some crazy wights have set it
forth By arguments most false and fanciful.
Analogy and far-drawn inference,
That Francis Bacon, Earl of Verulam (A man whom I remember in old days,
A learned judge with sly adhesive palms,
To which the suitor's gold was wont to stick)-
That this same Verulam had writ the plays
Which were the fancies of my frolic brain.*

The possession of that which belongs to Shakespeare was given to the poet of his predecessor. It was unbearable for a conscious conscientious of different ages and Doyle decided to defend it in *Shakespeare's Expostulation* where he deliberately and delicately outlined his strategy as well. "But still let he be his and mine be mine". Arthur Conan Doyle seems to be answering his future prejudice critics to let Shakespeare have his own Hamlet and Doyle his Holmes (Shakespeare, 2008).

Holmes and Hamlet

Even if the characters of detective stories are stereotype and are forgotten soon after, as T S Eliot's analogy of "simple currents soon lost in the sand", Hamlet and Holmes share considerable longevity compared to their counterparts in other detective works. These characters walk out of the text and become as real as all other legends of mankind. The multidimensional characterization of the hero is the very similarities between these two characters. Young Hamlet of the monarchial dynasty is much famous for his philosophical soliloquy in Act III scene I 'to be or not to be' than to his detection of the criminal act of his uncle to Holmes who is more a man of Genuity than detectivity. Alan H Goldman describes Holmes in 'The Appeal of the Mystery': "We remember him more for his habits, his obsessions, and his skewed but immense body of knowledge than for his feats of detection. And just as Holmes is far more than a thinking machine, so the American archetype...". The complication of the crime, which is the key to the success of the detective story, becomes more complex by the philosophical attitudes of the detectives added to the riddle of the plot. Sometimes the process of decoding the intellectual wordings of the character proves to be more difficult than disclosing the facts and evidence (Goldman, 2011).

Hamlet's self-chosen madness enabled him to move on the verge of intellectuality; the pretense of wit and the disguise of madness. His trespassing through the realms of doubt and certainty confuses the readers of his real state of mind. Having a considerable amount of knowledge and schooling proper for his age and royal status, Hamlet enjoys an academic background to sharpen his wit and fall to the category of educated prince and courtier. Hamlet came back to Denmark from school in Wittenberg to mourn the death of his father as his uncle mentions:

*For your intent
In going back to school in Wittehbort,
It is most retrograde to our desire:
And we beseech you, bend you to remain
Here, in the cheer and comfort of our eye,
Our chiefest courtier, cousin, and our son.*

Holmes is also famous for his 'savage genius' as Ana Neil dubs him in her article 'The Savage Genius of Sherlock Holmes': "Doyle's 'realist' stories intrude the figure of primitive into the activity of what Victorians perceived as the most evolutionarily advanced nervous and social networks - into mental genius and civilized modernity. They do so not only by extending scientific investigation into the realm of the supernatural but also by recognizing how mystical states of mind enhance empirical observation and rational deduction."

Even if Holmes is not a prince but he comes from a well-to-do family which can be taken equivalent to a royal family of the then society due to his strict observance of manners. Holmes' educational background is not directly mentioned as of Hamlet, Wittenberg school. He might have had private classes at home but in A Study of Scarlet, his educational background is referred to as: "I believe he is well up in anatomy, and he is a first-class chemist; but, as far as I know, he has never taken any systematic medical classes. His studies are very desultory and eccentric, but he has amassed a lot of out-of-the-way knowledge which would astonish his professors"

Hamlet might be known for the long speeches of the young character; however, his emphasis on silence is more effective than his words. While he calls the speech "... windy suspiration of forced breath", for hiding the deep-buried truth "But I have that within which passeth show;" Hamlet was informed by the ghost of his father about the treason of his uncle and disloyalty of his mother but he prefers to keep silent and not to speak a word about the gravity of the crime till he provides the necessary proofs and collects the needed ground for his claim. It is a self-imposed silence "And still your finger on your lips, I pray." Being patient together with the notion of secrecy in detective stories, strictly observed by Hamlet and Holmes alike, has played a vital role in trapping the guilty and disguised suspects. John Russel Brown (Brown, 1963), in his article Shakespeare's Subtext elaborated on the unspoken intentions and summarized it as: "... Hamlet had consciously determined not to

“speak at all of his new task” and his intentional silence policy ‘I must hold my tongue’ frustrates his mother:

*“This is mere madness:
And thus awhile the fit will work on him
Anon, as patient as the female dove,
When that her golden couplets are
disclosed, His silence will sit drooping”*

Silence for Holmes is also a merit. Not only he prefers not to speak, but he also encourages Watson to do so: “You have a grand gift for silence, Watson. It makes you quite invaluable as a companion”

Watson and Horatio

Horatio for Hamlet is what Watson to Holmes. The tradition of assigning an assistant to the detectives has been well established in both literary detective writers. Horatio, like Watson, had a military background. Watson has recently returned from Afghanistan and Horatio was a real military name holder when Shakespeare was busy writing Hamlet. Shakespeare at the 1st scene of the 1st act introduces Horatio as a man of knowledge when then ghost enters: “Marcellus: Thou art a scholar; speak to it, Horatio” Horatio when encountered Hamlet for the first time introduces himself as: “The same, my lord, and your poor servant ever.” Their friendship continued amid all the serious events till the end when Hamlet falls bleeding and takes his last breath. “O good Horatio, what a wounded name, Things standing thus unknown, shall live behind me!”, and continues by giving his a greater responsibility that Watson has in Sherlock Holmes to narrate their story, “If thou didst ever hold me in thy heart/ Absent thee from felicity awhile,/And in this harsh world draw thy breath in pain, To tell my story”. In a larger picture, Shakespeare himself must have taken the responsibility that Hamlet asked his friend Horatio to shoulder. Or Shakespeare becomes Hamlet’s best friend who narrates The Tragedy of Hamlet. In the same manner, Dr. Watson is the third-person narrator of Sherlock Holmes’s story. Conan Doyle speaks through Dr. Watson in telling the story of Sherlock Holmes to the world as Hamlet asked Horatio to do so.

The concept of friendship in that era should be understood differently from the notion used in the present time. Friendship should have been taken as assistance and sometimes as an alliance. Robert C Evans in ‘Friendship in Hamlet’ states: “Today the word mainly refers to an inherently personal relation. In Shakespeare’s time, however, it often carried associations of political or social allegiance (Evans, 1999). If a person was politically important, his friends were often his allies or followers, his dependents or entourage, his royal citizens.”

Supernatural and improbable

Enlightened by the soul of his deceased father at the very beginning of the play, Hamlet initiates his thorough investigation of the murder case of his father. The prime hints of being murdered by his brother and betrayed by his wife were provided through an unnatural source without which his suspicion could not have gained solid ground. In The New Revelation, Canon Doyle elaborates, in detail, on his interest in spirituality, supernatural and spiritual knowledge when he joined the Academy of Psychology. Even though he resigned from it soon, but it had a long-lasting impact on him and resultantly on Sherlock Holmes as well.

“When I regarded Spiritualism as a vulgar delusion of the uneducated, I could not afford to look down upon it; but when it was endorsed by men like Crookes whom I knew to be the most rising British chemist, by Wallace who the rival of Darwin, by Flammarion, the best known of astronomers, I could not afford to dismiss it.” Despite being severely a rationalist, Sherlock Holmes is often aided, not by his trustworthy Watson, but by some supernatural inspiration. Supernatural is given a new name by Holmes as ‘improbable’ which will gain validation in the course of the events. Doyle seems to be utilizing the Aristotelian approach: “Poet should prefer probable impossibilities to improbable

possibilities." In *The Sign of the Four*, Sherlock Holmes unveils his detective strategy by giving weight to seemingly supernatural and improbabilities: "Eliminate all the other factors, and the one which remains must be the truth... How often have I said to you that when you have eliminated the impossible, whatever remains, however improbable, must be the truth." This can serve as the cornerstone for all mystery adventures detective stories. The irrationality, improbability or, better to say, supernaturalism of the first scene of *Hamlet*, encountering the ghost, is well-argued in Doyle's *New Revelation*: ".the clear revelation of spirit communication. a breaking down of the walls between two worlds, a direct undeniable message from beyond, a call of hope and of guidance of the human race at the time of its deepest affliction."

On life and skull

Life has been examined from the bird's-eye view both by *Hamlet* and *Holmes*. *Hamlet's* view on living and life, uttered classically, much resembles *Holmes's* attitude conveyed in romantic 'real language of the man'. *Hamlet* believes that life is something different from what the ordinary man could conceive:

*When we have shuffled off this mortal coil,
Must give us pause: there's the respect
Than makes calamity of so long life;
For who would bear the whips and scorns of time,*

Similarly, *Holmes* in a very cozy atmosphere regards life from an odd and unusual perspective in *A Study in Scarlet* of 1886, the beginning of the appearance of *Holmes* as an amateur detective. "My dear fellow," said *Sherlock Holmes* as we sat on either side of the fire in his lodgings at Baker Street, "life is infinitely stranger than anything which the mind of man could invent. We would not dare to conceive the things which are mere commonplaces of existence..." Besides, the skull is a common motif in *Hamlet* and *Holmes's* professional and personal conduct. The skulls of these two detectives may stand for silent listeners, a reminder of old friendship and majestic excellence and an intention of investigation. The skull scene is of great importance in *Hamlet*. He holds it in his hand and talks to it as if it were alive:

*That skull had a tongue in it, and could sing once:
how the knave jowls it to the ground, as if it were
Cain's jaw-bone, that did the first murder! It might
be the pate of a politician, which this ass now o'er-
reaches; one that would circumvent God, might it
not?*

Most importantly the skull provides *Hamlet* with an opportunity to become *Shakespeare's* mouthpiece to pass on his views on philosophical issues on life and death in which he belittles the seemingly great issues of the state mockingly and contemptuously.

*There's another: why may not that be the skull of a
lawyer? Where be his quiddities now, his quillies,
his cases, his tenures, and his ticks? why does he
suffer this rude knave now to knock him about the
sconce with a dirty shovel, and will not tell his of
his action of battery? Hum! This fellow might be
in's time a great buyer of land, with his statutes,
his recognizances, his fines, his double vouchers,
his recoveries: is this the fine of his fines, and the
recovery of his recoveries, to have his fine pate full*

of fine dirt?

Similarly, Doyle has his spiritual attitudes which were given voice in his *New Revelation* and he advocates spirituality in its strongest outspoken possible form. For Doyle death is unavoidable and life should continue side by side with the thought of death which is reminded by the skull. "Right and wrong I saw also as great obvious facts which needed to divine revelation. But when it came to a question of our little personalities surviving death, it seemed to me that the whole analogy of Nature was against it. When a candle burns out the light disappears. When the electric cell is shattered the current stops. When the body dissolves there is an end of the matter... It seemed to be a delusion, and I was convinced that death did indeed end all, though I saw no reason why that should affect our duty towards humanity during our transitory existence." Furthermore, in most of Doyle's Holmes, the skull can be detected either as a companion or a silent listener.

Conclusion

The initial for Sherlock Holmes may remind one of Shakespeare and Hamlet if Doyle's defense of Shakespeare in *Shakespeare's Expostulation* is included in critics' presumption. The abundance of similarities from the intellectual faculty of Holmes and Hamlet, deductive method, inverted narrative technique, preference of silence, view on life, young age of both and the name of the latter which entails the other, to their way of treating the skull and the reliable company they kept, Horatio and Watson respectively, may seem to support the hidden and underlying similarities even at very surface level in the names of the heroes of these two.

There are many other cases and common issues to be discussed such as gender treatment in both works of Shakespeare and Doyle. However, the limitation of this paper would not allow the research work to shed light on every element of literary detective tradition between these two. It is generally believed that women as in most of the literary or religious texts are either the main part of the crime by their temptations, in one extreme, or the victims as in the other end of the extreme. Johnna M Smith in the article 'Hard-Boiled Detective Fiction: Gendering the Canon' reminds us of the role of women in detective stories who fall victim to the crime: "Most of Doyle's women are either victims ('The Adventure of the Speckled Band,' 'The Adventure of the Dancing Men') or perfectly competent but unable to stir without Holmes's aid ('The Adventure of the Copper Beeches,' 'The Adventure of the Solitary Cyclist')" (Smith, 1991). Ophelia in Hamlet, a noblewoman, could have married Hamlet if the tragic nature of the play would have permitted, but she ends up in madness and drowning. Gender in Hamlet and Holmes, by itself, can be a topic for a separate article or the treatment of the crime in the works of the male authors are different from the female authors. But this paper should find its end and suffice to the textual and methodological commonality in the fictitious detective character of Hamlet and Holmes.

Detective stories honeymoon is believed to be between two world wars and the search to the beginning of the subgenre of the novel leads to the names of Agatha Christie, Edgar Allan Poe, Fyodor Dostoevsky, and Arthur Conan Doyle in the mid-nineteenth century while the tradition of suspicious crime, investigating crime, construction of crime scene, false suspects and identifying the murder has a long history far back in the early ages of story-telling even in ancient literature and religious texts. The credit of detective story should not be limited to the few modern names and this article has tried to research one of the greatest texts of the detective story in English literature to *The Tragedy of Hamlet* in which the young prince of Denmark, embarks on his inverted investigation inspired by the supernatural source of his father's soul, collects legal proofs and sets the crime scene to prove his claim. Later authors, namely Doyle, inspired by Hamlet sketch his Holmes equipped with the same tactics and techniques in a modern context, method, and character.

References

- Austen, J. (1813). *Pride and Prejudice: A Novel in Three Volumes (Vol. 3)*. T. Egerton.
- Behn, A. (1998). *Oroonoko, and other writings*. Oxford University Press, USA.
- Bronte, C. (2001). *Jane Eyre (1847)*. Lulu. com.
- Brown, J. R. (1963). Shakespeare's Subtext: II. *The Tulane Drama Review*, 8(2), 85-102.
- Clipper-Sethi, R. (1983). A Lesson for Novelists; or, The Dramatic Structure of Eugene Onegin. *Russian Literature*, 14(4), 397-411. [https://doi.org/10.1016/0304-3479\(83\)90005-4](https://doi.org/10.1016/0304-3479(83)90005-4)
- Dostoyevsky, F. (2017). *Crime and punishment*. Oxford University Press.
- Doyle, A. C. (1992). *The adventures of sherlock holmes*. Wordsworth Editions.
- Doyle, A. C., & Hulstberg, H. (1960). *A study in scarlet (p. 0)*. Braille Writers' Association of Victoria.
- Dundar, S. (2013). Nine drama activities for foreign language classrooms: Benefits and challenges. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 70, 1424-1431. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.01.206>
- Evans, R. C. (1999). Friendship in Hamlet. *Comparative Drama*, 33(1), 88-124.
- Giles, J. (2012). Software decides the most influential Victorian novelists. [https://doi.org/10.1016/S0262-4079\(12\)62060-0](https://doi.org/10.1016/S0262-4079(12)62060-0)
- Ginsburg, R. (1997, September). The Jewish Mother turned monster: Representations of motherhood by Hebrew women novelists 1881-1993. In *Women's studies international forum (Vol. 20, No. 5-6, pp. 631-638)*. Pergamon. [https://doi.org/10.1016/S0277-5395\(97\)00057-5](https://doi.org/10.1016/S0277-5395(97)00057-5)
- Goldman, A. H. (2011). The Appeal of the Mystery. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 69(3), 261-272.
- Lavin, M. R. (1998). Comic books and graphic novels for libraries: What to buy. *Serials review*, 24(2), 31-45. [https://doi.org/10.1016/S0098-7913\(99\)80117-8](https://doi.org/10.1016/S0098-7913(99)80117-8)
- Lim, S. (2012). Detective fiction, the police and secrecy in early twentieth century Siam. *South East Asia Research*, 20(1), 83-102.
- Maddalena, C. J. (2009). The resolution of internal conflict through performing poetry. *The Arts in Psychotherapy*, 36(4), 222-230. <https://doi.org/10.1016/i.aip.2009.04.001>
- Mann, P. H. (1983). The novel in British society. *Poetics*, 12(4-5), 435-448. [https://doi.org/10.1016/0304-422X\(83\)90017-7](https://doi.org/10.1016/0304-422X(83)90017-7)
- Neill, A. (2009). The Savage Genius of Sherlock Holmes. *Victorian Literature and Culture*, 37(2), 611-626.
- Poe, E. A. (2006). *The Murders in the Rue Morgue. 1841*. New York.: Modern Library.
- Pratt, M. L. (1981). The short story: The long and the short of it. *Poetics*, 10(2-3), 175-194. [https://doi.org/10.1016/0304-422X\(81\)90033-4](https://doi.org/10.1016/0304-422X(81)90033-4)
- Qi, M. (2021). The role and status of drama in spiritual and material culture. *Linguistics and Culture Review*, 5(S2), 487-500. <https://doi.org/10.37028/lingcure.v5nS2.1385>
- Saydazimova, U. T. (2021). Leading topics and ideas of new Korean poetry of the XX century. *Linguistics and Culture Review*, 5(S1), 969-977. <https://doi.org/10.37028/lingcure.v5nS1.1481>
- Setlur, R., & Paul, D. (2021). Anaesthesia in Indian Detective Fiction; the curious case of Byomkesh Bakshi. *Journal of Anesthesia History*. <https://doi.org/10.1016/i.ianh.2021.03.002>
- Shakespeare, W. (2008). *The tragedy of Hamlet, prince of Denmark (pp. 1-228)*. Yale University Press.
- Shelley, M. W. (2018). *Frankenstein: The 1818 Text*. Penguin.
- Smith, J. M. (1991). Hard-boiled detective fiction: Gendering the canon. *Pacific Coast Philology*, 78-84.
- Steele, T. (1981). The Structure of the Detective Story: Classical or Modern?. *Modern Fiction Studies*, 27(4), 555-570.
- Zuber, O. (1980). Problems of Propriety and Authenticity in Translating Modern Drama. *The Languages of Theatre*, 92-103. <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-025246-9.50014-5>

ELMI ŞURANIN YENİ DƏRS İLİNDƏ İLK İCLASI

FIRST MEETING OF SCIENTIFIC COUNCIL IN NEW ACADEMIC YEAR

Oktyabrın 8-də Xəzər Universiteti Elmi şurasının növbəti iclası keçirildi.

İclası universitetin rektoru dosent İradə Xəlilova açaraq, əvvəlcə yeni tədris ili münasibətilə universitet əməkdaşlarını təbrik etdi və tədris fəaliyyətində müvəffəqiyyətlər arzuladı.

Şuranın sədri daha sonra gündəlikdəki məsələləri elmi şura üzvlərinin nəzərinə çatdırdı. Gündəlikdəki birinci məsələ ilə bağlı Təbiət elmləri və mühəndislik fakültəsinin dekanı Fəxrəndə Əlimərdanova, İqtisadiyyat və menecment fakültəsinin dekanı Ceyhun Məmmədov, Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin dekanı Elza Səmədova və Təbiət elmləri, sənət və texnologiya yüksək təhsil fakültəsinin dekanı Səidə Şərifovanın təqdimatı əsasında universitetin bakalavr və magistratura tədris pilləsini bitirən məzunlar haqqında məlumatlar şura üzvlərinə təqdim edildi.

Magistratura tələbələri və doktorantların dissertasiya mövzuları və elmi rəhbərlərinin təsdiqi ilə bağlı ikinci məsələ haqqında ətraflı məlumat şura üzvlərinin nəzərinə yüksək təhsil fakültələrinin dekanları tərəfindən çatdırıldı. Mövzular haqqında qısa məlumat verildi və müzakirələr aparıldı.

Daha sonra Azərbaycan ədəbiyyatı ixtisası üzrə fəlsəfə doktoru imtahanlarının keçirilməsi üçün proqramın hazırlandığı və təsdiq olunması üçün Ali Attestasiya Komissiyasına göndərilməsi məsələsi müzakirə edildi.

Cari məsələlərdə departamentlərin fəaliyyət planında nəzərdə tutulmalı məsələlər, seminarlar və konfransların keçirilməsi müzakirə olundu və departamentlərə müvafiq tapşırıqlar verildi. Bundan əlavə, universitetin elmi fəaliyyəti haqqında hesabatın hazırlanmasının vacibliyi haqqında danışıldı və hesabatda tələb olunan məlumatlar, onların tərtibi qaydası və s. haqqında şura üzvlərinə məlumat verildi, məsələ ilə bağlı departamentlərin vəzifələri bir daha xatırladıldı.

Sonda ilin sonunda doktorantların illik attestasiyasının keçirilməsi və bununla bağlı departamentlər və yüksək təhsil fakültələrinin öhdəsinə düşən vəzifələr müzakirə olunaraq, müvafiq qərarlar qəbul edildi.

On October 8, the next meeting of the Scientific Council of Khazar University was held.

Opening the meeting, the rector of the university, Assoc. Prof. Irada Khalilova, first congratulated the university staff on the beginning of the new academic year and wished them success in their teaching activities.

The chairman of the council then brought the issues on the agenda to the attention of the members of the scientific council. On the first issue of the agenda, information about the graduates of the university was presented to the members of the council on the basis of the presentations of the Dean of the Faculty of Sciences and Engineering Fakhranda Alimardanova, Dean of the Faculty of Economics and Management Jeyhun Mammadov, Dean of the Faculty of Humanities, Education and Social Sciences Elza Samadova and Dean of the Faculty of Natural Sciences, Arts and Technology Saida Sharifova.

The dean of the faculty of higher education brought to the attention of the members of the council detailed information on the second issue - topics of the thesis of the master's students and the approval of the supervisors. Brief information on the topics was given and discussions were held.

Then, the issue of preparing a program for conducting doctoral examinations in Azerbaijani literature and submission it to the Higher Attestation Commission for approval was discussed.

Issues to be considered in the action plan of the departments, holding seminars and conferences were discussed and relevant instructions were given to the departments. In addition, the importance of preparing a report on the scientific activities of the university was discussed, and the members of the council were informed about the information required in the report, the procedure for their preparation et c., and the responsibilities of the departments were reminded.

At the end, the annual attestation of doctoral students at the end of the year and the responsibilities of the departments and faculties of higher education in this regard were discussed and relevant decisions were made.

ÖLKƏ MEDIASI PROFESSOR HAMLET İSAXANLININ GÜRCÜSTAN RESPUBLİKASI ELM LƏR AKADEMİYASININ HƏQİQİ ÜZVÜ SEÇİLMƏSİ HAQQINDA

ELECTION OF PROFESSOR HAMLET İSAXANLI AS FULL MEMBER OF GEORGIAN NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES IN COUNTRY MEDIA

Oktyabrın 18-21-də ölkə mediasında (30-a qədər saytda) Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor, akademik Hamlet İsaxanlının Gürcüstan Respublikası Elmlər Akademiyasının həqiqi (xarici) üzvü seçilməsi haqqında geniş xəbərlər dərc etmişlər.

Xəbərlərdə qeyd olunur ki, Gürcüstan Elmlər Akademiyası Hamlet İsaxanlı yaradıcılığını öyrənmiş, üç sahə - riyaziyyat, elm-mədəniyyət tarixi və dil-ədəbiyyat üzrə böyük uğurlara imza atdığını yəqin edəndən sonra onu riyaziyyat üzrə akademiyanın həqiqi (xarici) üzvü seçib.

Ölkə saytları Hamlet İsaxanlının Gürcüstan Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü seçilməsini Azərbaycan elminin yüksək nüfuzunu nümayiş etdirən hadisə kimi dəyərləndirmişlər.

<https://avrasiya.net/region/59937-azrbaycan-elminin-yuksk-nufuzunu-numayi-etdirn-hadis.html>

<https://moderator.az/hadise/398063/hamlet-isaxanli-gurcistan-respublikasi-elmler-akademiyasinin-heqiqi-uzvu-secilib/>

https://www.aznews.az/news/take_a_look/284527.html və s.

PROFESSOR, AKADEMİK HAMLET İSAXANLININ USTAD DƏRSİ MASTER CLASS BY PROFESSOR, ACADEMICIAN HAMLET İSAXANLI

Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar şurasının sədri professor, akademik Hamlet İsaxanlı Yaradıcı yazı (Creative Writing) fənni çərçivəsində silsilə ustad dərslərinə başlamışdır.

İlk dərs 2021-ci il oktyabrın 21-də hekayə janrının mövzu-ideya və poetik xüsusiyyətləri mövzusunda keçirilmişdir. Mövzu çərçivəsində professor görkəmli rus yazıçısı və dramaturqu A.P.Çexovun hekayə yaradıcılığından, kiçik hekayələr yazmağın özəlliklərindən və çətinliklərindən, ədəbiyyatda psixologizm məsələlərindən geniş bəhs etmişdir. Professor akademik Hamlet İsaxanlı A.P.Çexovun çoxsaylı məktublarından da xüsusi söz açmış, onun şəxsiyyət və yazıçı kimi necə formalaşmasını, həyatındakı mühüm məqamları, müasirlərinə münasibətini öyrənmək üçün bu məktubların böyük əhəmiyyət daşıdığını qeyd etmişdir.

Ustad dərslərinin sonunda professor akademik Hamlet İsaxanlı tələbələrin mövzu ilə bağlı suallarını cavablandırmışdır.

On October 18-21, the country's media (nearly 30 newspapers) published massive news coverages on the election of Professor Academic Hamlet Isaxanli, founder of Khazar University and Chairman of its Board of Directors and Trustees, as a full (foreign) member of the Georgian National Academy of Sciences.

According to the news coverages, the Georgian National Academy of Sciences studied Hamlet Isaxanli's work and confirmed that he had achieved great success in three areas - mathematics, history of science and culture, and language and literature, then he was elected a full (foreign) member of the Academy in Mathematics.

The country's websites described the election of Hamlet Isaxanli as a full member of the Georgian National Academy of Sciences as an event demonstrating the high prestige of Azerbaijani science.

Professor, Academician Hamlet Isaxanli, Founder of Khazar University and Chairman of its Board of Directors and Trustees, has begun a series of master classes on the subject of Creative Writing.

The first lesson was held on October 21, 2021 on the theme-idea and poetic features of the story genre. Within the framework of the topic, the professor spoke about the work of the famous Russian writer and playwright A.P. Chekhov, the peculiarities and difficulties of writing short stories, the issues of psychology in literature. Professor Academic Hamlet Isaxanli also spoke about the numerous letters of A. P. Chekhov, noting that these letters are of great importance for studying how he was formed as a person and a writer, important moments in his life, his attitude to his contemporaries.

At the end of the master class, Professor Academic Hamlet Isaxanli answered students' questions on the topic.

HAnimSPAC LAYİHƏSİNİN İLK İCLASI**KICK OFF ONLINE MEETING OF THE HAnimSPAC PROJECT**

Oktyabrın 13-14-də Baltıqyanı ölkələrin (Latviya, Litva və Estoniya), həmçinin Ukrayna və Azərbaycanın əlaqədar təşkilatları ilə birlikdə HAnimSPAC (Dayanıqlı İstehsal və İstehlak üçün Xoşbəxt Heyvanlar) birgə layihəsinin ilk iclası (onlayn) keçirildi. Layihə İsveç Kənd Təsərrüfatı Elmləri Universiteti tərəfindən təşkil olunub. Layihəyə 50.000,00 avro məbləğində grant ayrılıb. Xəzər Universitetindən dosent İradə Xəlilova və dosent Cavid Ocağı bu layihədə iştirak edirlər.

Görüş zamanı hər bir iştirakçı təşkilatın nümayəndələri öz təşkilatları və layihədəki rolları haqqında təqdimat etdi. Görüşdə, həmçinin, cari məsələlər, qanunvericilik və gələcək addımlar barədə müzakirələr aparıldı.

18 aylıq layihə tərəfdaş ölkələrin mövcud vəziyyətini, fermerlərin və istehlakçıların heyvan rifahının əhəmiyyəti ilə bağlı fikirlərini araşdırmaq, əsas problemləri müəyyən etmək və heyvanların rifahının iqtisadi təsirini qiymətləndirmək, nəticələri araşdırmaq üçün həm əyani, həm də onlayn bir simpozium təşkil etmək, gələcək fəaliyyətləri müəyyən etmək və AB çərçivə proqramı Horizon Europe daxilində layihə üçün bir plan hazırlamaqdan ötrü təşkil olunmuşdur.

On October 13-14, kick off meeting of the joint project HAnimSPAC (Happy ANIMALs for Sustainable Production And Consumption) together with relevant organizations from countries in the Baltic region (Latvia, Lithuania and Estonia), as well as Ukraine and Azerbaijan was held online. The project is coordinated by Swedish University of Agricultural Sciences. The project has been granted 50.000,00 Euros. Assoc. prof. İrada Xəlilova and assoc. prof. Javid Ojaghi from Khazar University are involved in this project.

During the meeting, the representatives of each participating organization made presentations about their organizations and roles in the project. The meeting also included discussions about current issues, legislations and next steps.

The 18-months project is designed to examine the current situation in partners' countries, opinions of farmers and consumers regarding the importance of animal welfare, identify major issues and evaluate economic impact of animal welfare, organize both a physical and an online symposium to follow up the results, identify further actions and prepare an outline for a proposal for a project within the EU framework programme Horizon Europe.

“TÜRK CÜMHURİYYƏTLƏRİNİN MÜSTƏQİLLİYİNİN OTUZ İLİ” ADLI BEYNƏLXALQ KONFRANS

Oktyabrın 14-15-də İstanbul Aydın Universiteti tərəfindən “Türk cümhuriyyətlərinin müstəqilliyinin otuz ili” adlı beynəlxalq konfrans təşkil olundu.

İstanbul Aydın Universitetinin Tarix bölümü müdiri professor Abdulhaluk Mehmet Çay, Qazaxıstan El-Farabi Milli Universiteti Ümumi dillər və türkologiya bölümünün müəllimi dosent Oraz Sapashev və digər elm adamları konfransda çıxış etdilər.

Xəzər Universitetinin Tarix və arxeologiya departamentinin müdiri dosent Telman Nüsrətoğlu Quliyev çıxışında Türk dünyasında müstəqillikdən sonra yaşanan hadisələr, türk dövlətlərinin inteqrasiyası və onların qarşısında duran problemlərlə əlaqədar mülahizələrini bildirdi.

INTERNATIONAL CONFERENCE “THIRTY YEARS OF INDEPENDENCE OF THE TURKISH REPUBLICS”

On October 14-15, Istanbul Aydın University organized an international conference entitled “Thirty years of independence of the Turkish republics.”

Professor Abdulhaluk Mehmet Chay, Head of the Department of History of Istanbul Aydın University, Associate Professor Oraz Sapashev, Lecturer of the Department of General Languages and Turkology, Al-Farabi National University of Kazakhstan and other scientists delivered speeches at the conference.

In his speech, Associate Professor Telman Nusratoglu Guliyev, Head of the History and Archeology Department at Khazar University, commented on the events that took place in the Turkic world after independence, the integration of the Turkic states, and the challenges they faced.

MILLI ERASMUS OFISİNİN RƏHBƏRLİYİ İLƏ ECAR LAYİHƏSİNİN MONİTORİNG GÖRÜŞÜ

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

MONITORING MEETING OF ECAR PROJECT UNDER THE LEADERSHIP OF NATIONAL ERASMUS OFFICE

Oktyabrın 19-da Bakı Ali Neft Məktəbində Milli Erasmus ofisinin rəhbərliyi ilə Bakı Biznes Universitetinin koordinatoru olduğu ECAR layihəsinin ilk monitoring görüşü keçirilib. Görüşdə Xəzər Universiteti ilə yanaşı digər yerli tərəfdaşlar iştirak ediblər.

Görüşdə layihənin planlaşdırma uyğun strukturun qurulması, gedişətdə yaranmış problemlər, proqnozlaşdırılmış nəticələr, eyni zamanda yaxın gələcəkdə nəzərdə tutulan səfərlər müzakirə olunub.

Layihənin koordinatoru Gülşən Bayramova layihənin sənədləri, tərəfdaşları, sosial mediada fəaliyyəti barədə qısa məlumat verib.

Monitoring görüşündə Xəzər Universitetini İnkişaf Mərkəzinin layihə meneceri Səbinə Quluyeva təmsil edib.

On October 19, the first monitoring meeting of the ECAR project, coordinated by Baku Business University, was held at Baku Higher Oil School under the leadership of the National Erasmus Office. The meeting was attended by Khazar University and other local partners.

The meeting discussed the establishment of a structure in accordance with the project planning, the problems encountered in the process, the predicted results, as well as the planned visits in the near future.

The project coordinator Gulshan Bayramova briefed on the project documents, partners and its activities on social media.

Khazar University was represented at the monitoring meeting by Sabina Guliyeva, Project Manager of the Development Center.

PICASP LAYİHƏSİNİN MONİTORİNGİ PICASP PROJECT MONITORING

Oktyabrın 25-də Xəzər Universitetinin tərəfdaşı olduğu Erasmus+ PICASP layihəsinin Azərbaycan Milli Erasmus ofisi tərəfindən monitoringi keçirilmişdir. Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetində keçirilən monitoringdə layihənin yerli tərəfdaşları-Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetinin əməkdaşı Faina Qaçabəyova, Miras İctimai Birliyinin sədri Fəriz Xəlili və digər üzvləri, Xəzər Universiteti İnkişaf Mərkəzinin layihə meneceri Səbinə Quluyeva, Milli Erasmus Ofisinin rəhbəri Pərviz Bağırov və Monitoring və təşviqat üzrə əməkdaşı Zəfər Həsənov iştirak etmişlər.

Pərviz Bağırov iştirakçıları salamlayaraq, monitoring görüşünün məqsədini açıqlamışdır. Zəfər Həsənov layihənin gedişəti və yaranan problemlər haqqında danışmışdır.

Layihə tərəfdaşları layihə çərçivəsində görülmüş işlər və gələcəkdə həyata keçirilməsi planlaşdırılan fəaliyyətlər barədə hesabat vermişlər.

Sonda Milli Erasmus Ofisinin rəhbərliyi layihə çərçivəsində indiyə qədər görülmüş işləri qənaətbəxş hesab etmiş və layihə tərəfdaşlarına öz tövsiyələrini bildirmişdir.

On October 25, Erasmus+ PICASP project, to which Khazar University is a partner, was monitored by Azerbaijan National Erasmus + Office. Local partners of the project-Faina Gachabeyova, the staff member of Azerbaijan University of Tourism and Management, Fariz Khalili, chairman of Miras Public Union, and its other members, Sabina Guliyeva, project manager of the Khazar University Development Center, Parviz Bagirov, head of National Erasmus+ Office, and Zafar Hasanov, Monitoring and Campaign Officer of National Erasmus+ Office, took part in the monitoring held at Azerbaijan University of Tourism and Management.

Parviz Bagirov greeted the participants and announced the purpose of the monitoring meeting. Zafar Hasanov spoke about the progress of the project and the problems that arose.

The project partners reported on the work done under the project and the activities planned for the future.

In the end, the management of National Erasmus+ Office considered the work done so far within the project satisfactory and expressed their recommendations to the project partners.

NOBEL MÜKAFATI LAUREATLARI - 2021

FIZIOLOGIYA VƏ TİBB ÜZRƏ

David. Julius

Ardem Patapoutian

Fiziologiya və tibb üzrə Nobel mükafatına amerikalı fizioloq Devid Culus (David. Julius) və amerikalı bioloq və neyrobioloq Ardem Pataputyan (Ardem Patapoutian) orqanizmdə temperatur və toxunmuş reseptorlarını kəşf etdiklərinə görə layiq görülüblər.

Nobel Komitəsinin bəyanatına görə bu kəşf əsəb sisteminin isti, soyuq və mexaniki təsiri necə qəbul etməsi haqqında anlayışı genişləndirmişdir.

Devid Culus 1955-ci ildə Nyu-York'da mühacir yehudi ailəsində anadan olmuşdur. 1990-cı ildən San-Fransiskodakı Kaliforniya Universitetinin

professorudur. ABŞ Milli Akademiyasının, Amerika Sənət və Elm Akademiyasının üzvü, Macarıstan Elmlər Akademiyasının xarici üzvüdür. Beynəlxalq Hayrdner Mükafatı və digər 15-dək mükafatın laureatıdır.

Ardem Pataputyan 1967-ci ildə Beyrut'da (Livan) erməni ailəsində anadan olmuşdur. 2014-cü ildən Horvard Hyuz Tibb İnstitutunun tədqiqatçısıdır. ABŞ Milli Akademiyasının, Amerika Sənət və Elm Akademiyasının üzvüdür, Beynəlxalq U. Olden Spenser mükafatını və digər mükafatlar almışdır.

FİZİKA ÜZRƏ

Yaponiya meteoroloq və klimatoloqu Syukuro Manabe (Syukuro Manabe), Almaniya okeanoqrafı və iqlim modellərinin tədqiqatçısı Klaus Hasselman (Klaus Hasselmann) "Yerin iqliminin fiziki modelləşdirilməsi, qlobal istiləşmə dəyişikliyinə miqdarca dəyərləndirilməsi və etibarlı proqnozlaşdırılması" tədqiqatında əldə etdikləri nəticələrə görə, İtaliya fizik-nəzəriyyəçisi

Corcio Parizi (Giorgio Parisi) "Atomdan planetar miqyasa qədər fiziki sistemlərdə nizamsızlıq və fluktasiyaların qarşılıqlı əlaqələrinin kəşfi"nə görə bu mükafatı alıblar.

Nobel komitəsində qeyd etmişlər ki, Syukuro Manabe, Klaus Hasselman və Corcio Parizi mürəkkəb fiziki sistemlər anlayışına inqilabi töhfələr vermişlər.

Syukuro Manabe 1931-ci ildə Yaponiyanın Ehime şəhərində anadan olmuşdur. Hazırda Princeton Universitetinin Milli Okean və Atmosfer Tədqiqatları İdarəsinin əməkdaşdır. ABŞ Milli Elmlər Akademiyası, Kanada Kral Cəmiyyəti və Yaponiya Milli Akademiyasının üzvüdür.

Syukuro Manabe

Klaus Hasselmann

Giorgio Parisi

Klaus Hasselman 1931-ci ildə Hamburq`da anadan olmuşdur. Almaniya və ABŞ universitetlərində çalışmışdır. 1999-cu ildən təqaüddədir. Amerika Geofizika Cəmiyyətinin, Avropa Yer haqqında Elm Cəmiyyətinin üzvü, İsveç Elmlər Akademiyasının xarici üzvüdür.

Corcio Parizi 1948-ci ildə Roma`da (İtaliya) anadan olmuşdur. Roma Sapientsa Universitetinin professorudur. ABŞ Milli Elmlər Akademiyasının, Amerika Filosoflar Cəmiyyətinin üzvü, Fransa Elmlər Akademiyasının xarici üzvüdür.

Hər üç laureat fəaliyyətləri ərzində çoxlu nüfuzlu medal və mükafatlara layiq görülmüşlər.

KİMYA ÜZRƏ

Nobel mükafatına Almaniya kimyaçısı Benjamin List (Benjamin List) və şotland əsilli Amerika alimi Devid MakMilan (David MacMillan) üzvi katalizin asimmetrik inkişafına – molekulların quruluşunun yeni metoduna görə layiq görülmüşlər.

Nobel Komitəsi qeyd edir ki, bu metod yeni dərmanların hazırlanmasına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmiş və kimyanı daha ekoloji etmişdir.

Benjamin List 1968-ci ildə Frankfurt-Mayn`da (Almaniya) anadan olmuşdur. Köln Universitetinin professoru, Maks Plank Cəmiyyətinin Kömürün Tədqiqatı İnstitutunun direktoru və professoru,

Benjamin List

David MacMillan

Hokkaydo Universitetinin (Yaponiya) Kimyevi Reaksiyaların Tədqiqatı İnstitutunun baş tədqiqatçısıdır.

David MacMillan 1968-ci ildə Şotlandiyanın Bellshil şəhərində anadan olmuşdur. Princeton Universitetinin professoru, Chiromics LLC şirkətinin həmtəsisçisi, ABŞ Milli Elmlər Akademiyasının, London Kral Cəmiyyətinin üzvüdür.

ƏDƏBİYYAT ÜZRƏ

Abdulrazak Gurnah

Ədəbiyyat sahəsində Nobel mükafatı hazırda İngiltərədə yaşayan Zənzibar (Tanzaniya) əsilli yazıçı Əbdəlrezaq Gurnah'a (Abdulrazak Gurnah) verilib. O, müstəmləkəçilik qalıqlarına qarşı barışmaz, mühacirlərin taleyinə səfəqli anlayışına görə bu mükafata layiq görülüb.

Nobel Komitəsinin məlumatında deyilir ki, Əbdəlrezaq Gurnah'ın haqq işə tərəfdar olması diqqəti cəlb edir. O, öz romanlarında Şərqi Afrikanın bir çoxlarına məlum olmayan mədəni müxtəlifliyini təsvir edir.

Əbdəlrezaq Gurnah 1948-ci ildə Zənzibar adasında anadan olmuş, 1960-cı ildə isə İngiltərəyə qaçmışdır. Hazırda Kent Universitetinin İngilis dili kafedrasında professor vəzifəsində doktoranturaya başçılıq edir. Müxtəlif illərdə

jurnalistika sahəsində çalışmışdır. Bir sıra müasir yazıçıların yaradıcılığı haqqında tədqiqatların müəllifidir.

On roman və hekayələr silsiləsinin müəllifi olan yazıçının əsərləri xarici dillərə, o cümlədən rus

dilinə tərcümə edilmişdir. “Ziyarətçilərin yolu”, “Mənim anam Afrikada fermada yaşayırdı”, “Son hədiyyə” və digər romanları oxucularda böyük maraq doğurmuşdur.

SÜLH MÜKAFATI

Maria Ressa

Дмитрий Муратов

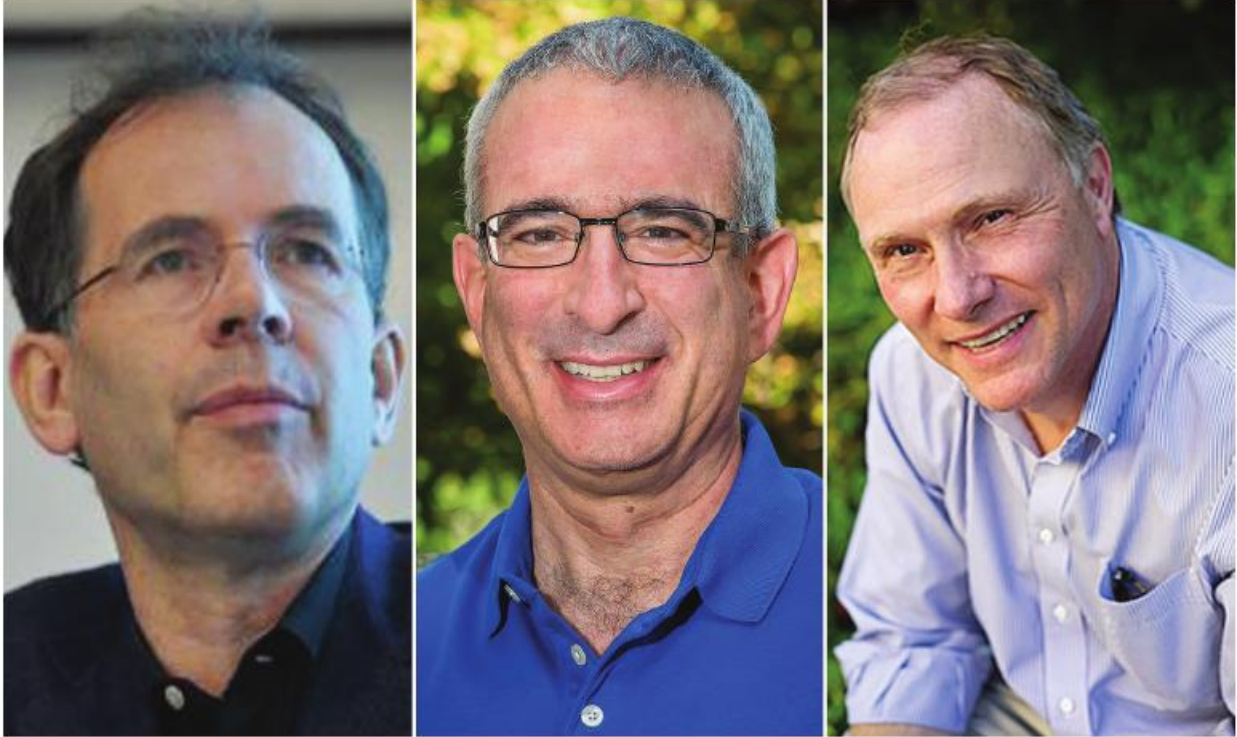
Nobel Sülh mükafatı Maria Ressa'ya (Maria Ressa) və Dmitriy Muratov'a (Дмитрий Муратов) verilib. Maria Ressa ABŞ-Filippin jurnalistidir, Dmitriy Muratov isə Rusiyada çıxan “Novaya qazeta”nın baş redaktorudur.

Nobel Komitəsi məlumatında onların “demokratiya və möhkəm sülhün vacib şərti olan söz azadlığının müdafiə edilməsində səy göstərdiklərini” qeyd etmişdir.

Maria Ressa Manilada (Filippin) anadan olmuş, ABŞ-da böyümüşdür. CNN və ABS-CBN-də, The Wall Street Journal'da işləmişdir. Hazırda o, ən məşhur tədqiqatçı reportyor, yazıçı və dezinformasiyaya qarşı mübarizə apararlardan biridir. Maria Ressa mühüm Filippin nəşri olan Rappler'in təsisçisidir. “Sərhədsiz reportyorlar” tərəfindən təsis edilmiş İnformasiya və Demokratiya Komissiyasının tərkibinə daxildir.

Dmitriy Muratov 1961-ci ildə Kuybişev şəhərində (indiki Samara) anadan olmuş, Kuybişev Dövlət Universitetinin filoloji fakültəsini bitirmiş, “Komsomolskaya pravda” qəzetində işləmişdir. 1990-cı illərdə “Novaya yezjednevnyaya qazeta”nı təsis etmiş, 1995-ci ildən artıq “Novaya qazeta” adlanaraq, hüquq müdafiəçisi kimi çıxış edən qəzetin redaksiyasına başçılıq edir.

İQTİSADİYYAT ÜZRƏ

Guido Imbens

Joshua Angrist

David Card

İqtisadiyyat üzrə Nobel mükafatına amerikalı alimlər Qvido İmbens (Guido Imbens) və Coşua Anqrist (Joshua Angrist), kanadalı Devid Kard (David Card) layiq görülüblər.

Qvido İmbens 1963-cü ildə Helderop`da (Niderland) anadan olmuşdur. Stenford Universitetinin (ABŞ) professorudur. Amerika Sənət və Elm Akademiyasının üzvüdür.

Amerika-İsrail iqtisadçısı Coşua Anqrist 1960-cı ildə Kolumbus`da (ABŞ) anadan olmuşdur. Harvard Universitetinin (ABŞ) professorudur.

Amerika Sənət və Elm Akademiyasının üzvüdür.

Devid Kard mükafatı “əmək iqtisadiyyatına empirik töhfəsinə görə”, Coşua Anqrist və Qvido İmbens isə “səbəb-nəticə analizinə metodoloji töhfələrinə görə” alıblar.

Devid Kard 1956-cı ildə Quelf`də (Kanada) anadan olmuşdur. Kanada-Amerika iqtisadçısı Devid Kard kaliforniya Universitetinin professorudur. Con Beyts medalına layiq görülmüşdür.

Xatırladaq ki, mükafatın təqdim edilməsi mərasimi hər il dekabrın 10-da iki ölkənin – İsveçin və Norveçin paytaxtlarında keçirilir. Fizika, kimya, fiziologiya və təbabət, ədəbiyyat və iqtisadiyyat sahəsində mükafatlar Stokholmda İsveç kralı tərəfindən, sülhün qorunması sahəsində mükafat isə Osloda, şəhər rətuşasında Norveç kralının və kral ailəsi üzvlərinin iştirakı ilə Norveç Nobel Komitəsinin sədri tərəfindən təqdim edilir.

Laureatlara pul mükafatı ilə yanaşı üzərində Nobelin təsvir edildiyi qızıl medal və diplom təqdim olunur. Pul mükafatının məbləği Nobel fondundan alınmış gəlirdən asılı olaraq dəyişir.

Bu il mükafatın məbləği 10 milyon İsveçrə kronuna (təxminən 1,2 milyon ABŞ dolları) bərabərdir.

**DEPARTAMENT MÜDİRİNİN
İRANIN AZƏRBAYCAN SİYASƏTİ
HAQQINDA AÇIQLAMASI**

**STATEMENT OF DEPARTMENT HEAD ON IRAN'S POLICY
TOWARDS AZERBAIJAN**

Oktyabrın 5-də Xəzər Universiteti Tarix və arxeologiya departamentinin müdiri Telman Nüsrətəoğlu İranın Azərbaycan siyasəti haqqında *MediaPost* - da açıqlama vermişdir.

Çıxışı aşağıdakı linkdən izləmək olar:

On September 5, 2021, Telman Nusratoglu, Head of the Department of History and Archeology at Khazar University, spoke to MediaPost about Iran's policy toward Azerbaijan.

The speech can be viewed at the following link:

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=10215639548220217&id=1786814552

**DIPLOMATİK MISSİYASI BAŞA
ÇATAN ÖLCƏZİR SƏFİRİ
XƏZƏR UNIVERSİTETİNƏ
TƏŞƏKKÜR EDİB**

“İki sahil” qəzetinin 26 oktyabr 2021-ci il tarixli sayında diplomatik missiyası başa çatan Əlcəzair səfiri Salima Abdelhak ilə müsahibə dərc edilmişdir.

Səfir müsahibəsində Azərbaycandakı iki illik diplomatik fəaliyyəti dövründə “ölkəsini hərtərəfli, tarixi, mədəni, iqtisadi mövzuda tanıtmmaq üçün birbaşa əlaqəyə üstünlük verən” bir sıra təsisatlara, o cümlədən Xəzər Universitetinə təşəkkürünü bildirmişdir.

**ALGERIAN AMBASSADOR, WHO COMPLETED HER DIPLOMATIC
MISSION, THANKED KHAZAR UNIVERSITY**

An interview with Algerian Ambassador Salima Abdelhak, whose diplomatic mission has ended, was published in the October 26, 2021 issue of *Iki Sahil* newspaper.

In the interview, the ambassador thanked a number of institutions, including Khazar University, which “preferred direct contact to promote her country in a comprehensive, historical, cultural, and economic manner” during her two-year diplomatic career in Azerbaijan.

<https://ikisahil.az/post/diplomatik-missiyasi-basha-chatan-elcezair-sefiri-azerbaycana-teshekkur-edib>

 Xəzər
Universiteti

Dillər və Ədəbiyyatlar Departamenti

**Britaniya Arxivlərində
Gizlənən Xəzinə:**

GİBB
Kolleksiyalarında
Azərbaycan əlyazmaları

**“BRİTANIYA ARXİVLƏRİNDƏ GİZLƏNƏN XƏZİNƏ: GİBB
KOLLEKSİYASINDA AZƏRBAYCAN ƏLYAZMALARI”
MÖVZUSUNDA SEMİNAR**

**SEMINAR ON “TREASURES HIDDEN IN BRITISH ARCHIVES:
AZERBAIJANI MANUSCRIPTS IN THE GIBB COLLECTION”**

Oktyabrın 19-da Xəzər Universitetində Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin təşkilatçılığı ilə “Britaniya arxivlərində gizlənən xəzinə: Gibb kolleksiyasında Azərbaycan əlyazmaları” mövzusunda elmi seminar keçirilmişdir.

Departamentin müəllimi dos. Xatirə Yusifovanın moderatorluğu ilə təşkil olunan seminarda Türkiyənin Ankara Sosial Elmlər Universitetinin Türk Dili və Ədəbiyyatı Bölümünün dosenti Nagihan Gur əlyazmaların oxunma texnikası, Gibb kolleksiyasında azərbaycanlı, osmanlı, İran, və ərəb müəlliflərinin əlyazmaları və XIX əsrin əvvəllərində Almaniyada Nizami Gəncəviyə həsr olunmuş monoqrafiyanın təqdimatı barədə məruzə etmişdir. Məruzəçi qeyd etmişdir ki, dünyaya səpələnmiş əlyazma və daşbasmalar, klassiklərin kəlamı, həyat yolu, möhtəşəm irsi fərqli yanaşmalarla araşdırılsa da, bütün bunlar ümmanda damlalar kimidir. Hələ də əlyazmaların tamlıqla, hərtərəfli tədqiq edildiyini söyləmək mümkün deyil. Nagihan Gur Britaniya arxivlərində hələ də tədqiqatını gözləyən Azərbaycan əlyazmaları olduğunu xüsusi olaraq vurğulamışdır.

Sonda məruzəçi seminar iştirakçılarının mövzu ilə bağlı suallarını cavablandırmışdır.

On October 19, Khazar University hosted a scientific seminar organized by the Department of Languages and Literature on “Treasures Hidden in British Archives: Azerbaijani Manuscripts in the Gibb Collection.”

In the seminar moderated by Assoc. Prof. Khatira Yusifova, the lecturer of the department, Nagihan Gur, Assoc. Prof. of the Department of Turkish Language and Literature, Ankara University of Social Sciences, Turkey, delivered a speech on manuscript reading techniques, manuscripts of Azerbaijani, Ottoman, Iranian, Arabic authors in the Gibb collection and presentation of a monograph dedicated to Nizami Ganjavi in Germany in the early 19th century. She noted that the manuscripts and stone inscriptions scattered around the world, the words, way of life and magnificent heritage of the classics are studied from different approaches, but all of them are like drops in the ocean. It is still impossible to say that the manuscripts have been fully studied. Nagihan Gur emphasized that there are Azerbaijani manuscripts still waiting to be studied in the British archives.

At the end, the speaker answered the questions of the seminar participants on the topic.

“ZƏFƏR KUBOKU” UĞRUNDA BİLİK YARIŞI KNOWLEDGE COMPETITION FOR “VICTORY CUP”

Xəzər Universiteti Tələbə Məclisinin təşkilatçılığı ilə oktyabrın 20-də universitetdə “Zəfər Kuboku” uğrunda “Nə? Harada? Nə zaman?” intellektual oyunu üzrə bilik yarışını keçirilmişdir. Yarış İntellektual Oyunlar Klubu tərəfindən münisiflər heyətinin nəzarəti altında tam şəffaf qaydada təşkil edilmişdir.

Ümumilikdə 8 komandanın iştirak etdiyi yarış iki mərhələli olmaqla 24 sualdan ibarət olmuşdur. Qeydə alınmış ümumi nəticəyə əsasən bərabər xal toplamış “Veni Vidi Vici” və “Hello there” komandaları üçün əlavə sual səsləndirilmişdir. Bu suala düzgün cavab tapmağı bacaran “Veni Vidi Vici” rəqibini üstələyərək, 8 xalla yarışını üçüncü tamamlamışdır. 9 xala malik “Gryffindor” 2-ci yeri tutmuş, 13 xala malik “ABD” isə yarışını qalib kimi başa vurmuşdur.

Qalib komanda Xəzər Universitetini final mərhələsində təmsil etmək hüququ qazanıb.

On October 20, with the organization of the Khazar University Student Assembly, the knowledge contest on intellectual game “What? Where? When?” was held. The competition was organized by the Intellectual Games Club under the supervision of the jury in a completely transparent manner.

In total, the competition, in which 8 teams participated, consisted of 24 questions in two stages. Based on the overall result additional questions were asked for “Veni Vidi Vici” and “Hello there” teams which scored equal points. “Veni Vidi Vici”, found the right answer to this question and overtook its opponent and finished third with 8 points. “Gryffindor” with 9 points took the second place, and “ABD” with 13 points finished the competition as the winner.

The winning team won the right to represent Khazar University in the finals.

DAHİ RUS YAZIÇISININ YUBİLEYİ MÜNASİBƏTİLƏ SEMİNAR

SEMINAR ON THE ANNIVERSARY OF GREAT RUSSIAN WRITER

Oktyabrın 26-da Xəzər Universitetində Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin təşkilatçılığı ilə dahi rus yazıçısı F.M.Dostoyevskinin 200 illik yubileyi çərçivəsində elmi seminar keçirilmişdir.

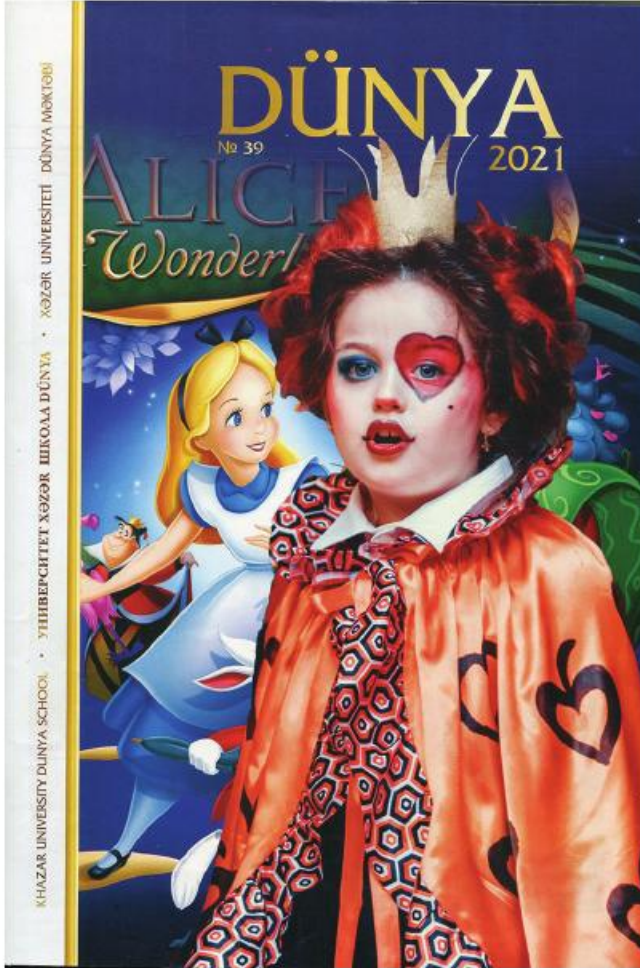
Seminarı giriş sözü ilə açan Xəzər Universiteti Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin müdiri, dosent Dilbər Zeynalova F.M.Dostoyevskinin 200 illik yubileyi çərçivəsində Xəzər Universitetində görülən və görülməli işlər barədə məlumat vermiş və sözü professor Akif Hüseynova vermişdir.

Seminarla ədəbiyyatşünas-tənqidçi Akif Hüseynov "F. M. Dostoyevski: dünyagörüşü və yaradıcılığı" mövzusunda geniş məruzə ilə çıxış etmişdir. Sonda məruzəçi tələbələrin suallarını cavablandırmışdır.

On October 26, 2021, Khazar University hosted a scientific seminar organized by the Department of Languages and Literature as part of the 200th anniversary of the great Russian writer F.M.Dostoevsky.

Opening the seminar, Dilbar Zeynalova, Associate Professor, Head of the Languages and Literature Department at Khazar University, spoke about the work done and to be done at Khazar University as part of Dostoevsky's 200th anniversary, and gave the floor to Professor Akif Huseynov.

Literary critic Akif Huseynov delivered a speech at the seminar on "F. M. Dostoevsky: Worldview and Creativity". At the end, the speaker answered the students' questions.

“DÜNYA” JURNALININ YENİ NÖMRƏSİ ÇAPDAN ÇIXIB

Xəzər Universiteti “Dünya” məktəbinin nəşri olan “Dünya” jurnalının növbəti nömrəsi – 2021-ci il 39-cu sayı Xəzər Universitetinin mətbəəsində çapdan çıxmışdır.

NEW ISSUE OF “DUNYA” MAGAZINE PUBLISHED

A new issue of Dunya Magazine (2021, issue 39), the publication of Khazar University's Dunya School, has been published by Khazar University press.

“DÖVLƏT QULLUĞUNDA GENDER BƏRABƏRLİYİ ÜZRƏ KURİKULUM” METODİK VƏSƏİTİNİN TƏQDİMƏTİ

PRESENTATION OF “CURRICULUM ON GENDER EQUALITY IN CIVIL SERVICE” TEXTBOOK OF METHODICS

Oktyabrın 27-də Xəzər Universiteti Psixologiya departamentinin koordinatoru Mələk Kərimova Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti tərəfindən icra edilən Cənubi Qafqazda Yerli İnkişaf üçün Yaxşı İdarəetmə layihəsi çərçivəsində təşkil edilən tədbirdə iştirak etmişdir.

Layihədə dövlət idarəetməsində və qərar qəbul etmədə gender bərabərliyinin təmin edilməsi istiqamətində görülmüş işlər haqqında məlumat verilmiş, cəmiyyətdəki genderlə bağlı stereotiplər, dövlət qulluğuna müraciət edənlərin gender balansını məsələləri müzakirə olunmuşdur.

Tədbir bu istiqamətdə görülmüş işlərin davamı olaraq Azərbaycanda ilk dəfə çap olunan “Dövlət qulluğunda gender bərabərliyi üzrə kurikulum” metodik vəsaitinin təqdimatı ilə davam etdirilmişdir. Vəsait Dövlət İmtahan Mərkəzi, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin, Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti və Bakı Dövlət Universitetinin birgə əməkdaşlığı nəticəsində hazırlanaraq, çap edilmişdir.

Təlimin sonunda dövlət qulluğunda gender bərabərliyinə dair aktual məsələlərin müzakirəsi aparılıb və universitetlərdə gender balansını ilə bağlı peşələr müzakirə edilərək, təkliflər irəli sürülmüşdür.

On October 27, 2021, Malak Karimova, Coordinator of the Psychology Department at Khazar University, attended an event organized by the German Society for International Cooperation as part of the Good Governance for Local Development Project in the South Caucasus.

The project provided information on the work done to ensure gender equality in public administration and decision-making, discussed gender stereotypes in society, gender balance of civil servants.

The event continued with the presentation of the textbook of methodics “Curriculum on Gender Equality in the Civil Service”, published for the first time in Azerbaijan as a continuation of the work done in this direction. The material was prepared and published in cooperation with the State Examination Center, the State Committee for Family, Women and Children, the German Society for International Cooperation and Bakı State University.

At the end of the training, topical issues on gender equality in the civil service were discussed, and professions related to gender balance in universities were discussed and suggestions were put forward.

BOĞAZIÇI UNIVERSİTETİ RƏHBƏRLİYİNİN XƏZƏR UNIVERSİTETİNƏ RƏSMİ SƏFƏRİ

Oktyabrın 29-da Türkiyənin Boğaziçi Universitetinin rəhbərliyi – rektor professor Mehmet Naci İnci, prorektor Gürkan S. Kumbaroğlu və baş katib Nedim Malkoçu Xəzər Universitetində rəsmi səfərdə oldular. Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor, akademik Hamlet İsxanlı və rektor dosent İradə Xəlilova qonaqları səmimi salamlayaraq, onlara universitetin tarixi və fəaliyyəti haqqında məlumat verdilər. H. İsxanlı bu günə kimi Türkiyə universitetləri ilə olan geniş əlaqələr haqqında danışdı. Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin dekanı Elza Səmədova Xəzər Universiteti haqqında geniş təqdimatla çıxış etdi. Təqdimatdan sonra qonaqların çoxsaylı sualları cavablandırıldı.

Rektorlar İradə Xəlilova və Mehmet Naci İnci Əməkdaşlıq Memorandumu imzaladılar. İ. Xəlilova M.Naci İnci'yə universitet adından hədiyyə təqdim etdi.

(Ardı səh.66-da)

OFFICIAL VISIT OF BOGAZICI UNIVERSITY ADMINISTRATION TO KHAZAR UNIVERSITY

On October 29, 2021, the administration of Bogazici University in Turkey - Rector Professor Mehmet Naci Inci, Vice-Rector Gurkan S.Kumbaroglu and Secretary General Nedim Malkocu paid an official visit to Khazar University. Professor, Academician Hamlet Isaxanli, Founder of Khazar University, Chairman of its Board of Directors and Trustees, and Rector Associate Professor Irada Khalilova warmly greeted the guests and informed them about the history and activities of the university. H.Isaxanli spoke about the extensive relations with Turkish universities so far. Dean of the Faculty of Humanities, Education, and Social Sciences, Elza Samadova, delivered an extensive presentation on Khazar University. After the presentation, numerous questions of the guests were answered.

(To be continued page 66)

H.İsaxanlı, İ. Xəlilova və M.Naci İnci Türkiyə Cümhuriyyətinin quruluşunun 98-ci ildönümü şərəfinə hazırlanmış bayram tortunu birlikdə kəsdilər. M. Naci İnci universitet rəhbərliyinə dərin təşəkkürünü bildirərək, İstanbula- Boğaziçi universitetinə dəvət etdi.

Tədbirdə akademik işlər üzrə prorektor Məhəmməd Nuriyev, İdarəetmə və tələbə işləri üzrə prorektor İsaxan İsaxanlı, Təbiət elmləri və mühəndislik fakültəsinin dekanı Fəxrəndə Əlimərdanova, İqtisadiyyat və menecment fakültəsinin dekanı Ceyhun Məmmədov, Təbiət elmləri, sənət və texnologiya yüksək təhsil fakültəsinin dekanı Səidə Şərifova., İctimai əlaqələr və media üzrə direktor Əlövsət Əmirbəyli və digər əməkdaşlar iştirak etdilər.

Rectors Irada Khalilova and Mehmet Naji Inci signed a Memorandum of Cooperation. İ. Khalilova presented a gift to M. Naji Inji on behalf of the university.

H.İsaxanlı, İ.Khalilova and M. Naji Inci cut the holiday cake prepared in honor of the 98th anniversary of the establishment of the Republic of Turkey. M.Naji Inci expressed his deep gratitude to the university administration and invited them to Istanbul-Bogazici University.

The event was attended by Vice-Rector for Academic Affairs Mahammad Nuriyev, Vice-Rector for Management and Student Affairs Isakhan Isaxanli, Dean of the Faculty of Natural Sciences and Engineering Fakhranda Alimardanova, Dean of the Faculty of Economics and Management Jeyhun Mammadov, Dean of Graduate School of Natural Sciences, Arts and Technology Saida Sharifova, Media Director Alovzat Amirbayli and other staff members.

ABŞ-IN AZƏRBAYCANDAKI SƏFİRLİYİNİN FEYSBUK SƏHİFƏSİNDƏ “XƏZƏR”İN MÜƏLLİMİ HAQQINDA XƏBƏR PAYLAŞILMIŞDIR

NEWS ABOUT KHAZAR FACULTY MEMBER SHARED ON FACEBOOK PAGE OF US EMBASSY IN AZERBAIJAN

Oktyabrın 18-də ABŞ-ın Azərbaycandakı səfirliyinin feysbuk səhifəsində Xəzər Universitetinin Psixologiya departamentinin müəllimi və doktorantı haqqında Azərbaycan və ingilis dillərində xəbər paylaşılmışdır. Xəbərdə qeyd olunur: Arkanzas Universitetində Fulbrayt İnkişaf Proqramı Fakültəsi (FFDP) təqaüdünə başlamaq üzrə olan Nilufər Əlizadədən xəbər almaq çox xoş idi. Klinik psixoterapevt olan və Xəzər Universitetinin Psixologiya departamentində çalışan Nilufər ABŞ-dakı vaxtını Azərbaycan universitetlərində psixologiya kurikulumlarının inkişafına əhəmiyyətli töhfə verən onlayn klinik psixologiya kursu proqramı hazırlamaq üçün səmərəli istifadə etmək niyyətindədir.

Proqrama müraciət edənlərə isə öz məsləhətlərini verərək bunu deyir: “Əvvəlcə bu proses çox çətin görünəcək, ancaq sərhədlərinizi genişləndirməkdən və rahatlıq zonasından çıxmaqdan qorxmayın! Niyə FFDP proqramında olmaq istədiyinizi bilsəniz, müraciət prosesinin hər bir hissəsindən həqiqətən zövq aldığınızı görəcəksiniz!”

Xəbəri aşağıdakı linkə keçid etməklə oxumaq olar:

<https://www.facebook.com/baku.usembassy/posts/6520157548002101>

On October 18, news about the lecturer and doctoral student in the Department of Psychology at Khazar University was shared on the Facebook page of the US Embassy in Azerbaijan in Azerbaijani and English. The news says: It was great to hear from Nilufar Alizada, who is about to embark on her Fulbright Faculty Development Program (FFDP) fellowship at the University of Arkansas. Nilufar, who is a clinical psychotherapist and serves on Khazar University's Psychology Faculty, intends to use her time in America to develop an online clinical psychology course program, significantly contributing to the development of psychology curricula at Azerbaijan's universities.

Addressing applicants to the program, she offers a few tips for a successful application: “At the beginning, the process will seem overwhelming, but don't be afraid to expand your borders and step out of your comfort zone! If it is crystal clear to you why you want to be in the FFDP program, you will find that you really enjoy each part of the application journey!”

The news can be read via the following link:

DEPARTAMENT MÜDİRİNİN TÜRKİYƏNİN CNN TÜRK VƏ TRT HABER KANALLARINDA ÇIXIŞI

DEPARTMENT HEAD ON CNN TURK AND TRT HABER CHANNELS IN TURKEY

Tarix və Arxeologiya departamentinin müdiri dosent Telman Nüsrətoğlu Quliyev oktyabrın 26-da Türkiyənin *CNN Türk* və *TRT Haber* kanallarında çıxış etmişdir.

Telman Nüsrətoğlu Quliyev bu çıxışlarında Türkiyə Cümhuriyyətinin Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Füzuli və Zəngilana etdiyi səfərlər, həyata keçirilən layihələrin əhəmiyyəti, regionda baş verən geosiyasi dəyişikliklər, Zəngəzur dəhlizinin açılmasının sülh və əməkdaşlıq mühitində verəcəyi töhfələr və Azərbaycan-Türkiyə mütəfiqliyi ilə bağlı mülahizələrini bildirmişdir.

On October 26, Head of the Department of History and Archeology, Associate Professor Telman Nusratoglu Guliyev spoke on the Turkish channels *CNN Turk* and *TRT Haber*.

In his speeches, Telman Nusratoglu Guliyev spoke about the visits of Turkish President Recep Tayyip Erdogan to Fizuli and Zangilan, the importance of the implemented projects, geopolitical changes in the region, the contribution of the opening of the Zangazur corridor to peace and cooperation and the Azerbaijani-Turkish alliance.

ƏCNƏBİ TƏLƏBƏLƏR MUZEYLƏRİ ZİYARƏT EDİBLƏR

Ali təhsil ocağının əcnəbi tələbələri muxtar respublikada yerləşən muzeylərdə ekskursiyada olublar. "Heydər Əliyev" muzeyində olan tələbələrə məlumat verilib ki, muzey Naxçıvan MR Ali Məclisinin 18 fevral 1999-cu il tarixli sərəncamı ilə yaradılıb və 1999-cu il 10 may tarixindən fəaliyyət göstərir. Bildirilib ki, muzeydə Ulu Öndərin ailəsinə, onun uşaqlıq və gənclik illərinə həsr olunmuş stendlər, Naxçıvan MR Ali Məclisinin sədri işlədiyi dövrə aid şəxsi sənəd və materiallar, imzaladığı məktub, qərar və sərəncamlar, Türkiyə Cümhuriyyəti və İran İslam Respublikası ilə əməkdaşlıq sahəsində imzaladığı müqavilələrin surətləri nümayiş olunur.

"Xalça muzeyi"nin bələdçisi tələbələrə məlumat verib ki, muzey 1998-ci ilin aprelindən fəaliyyət göstərir. Qala məhəlləsinin Xan dikində

- 200 illik tarixə malik Xan sarayında fəaliyyətə başlayan muzey 2010-cu ildən Heydər Əliyev prospektindəki yeni binaya köçürülüb. Muzeydə 264 xovhu və xovsuz xalçalar, müxtəlif əl işləri, tikmələr, toxuculuq alətləri, 60 ədəd mis və saxsı qab nümayiş etdirilir.

Daha sonra "Xan sarayı"nda olan tələbələrə məlumat verilib ki, XVIII əsrə aid tarixi-memarlıq abidəsi Şərqi memarlıq üslubunda tikilib. Saray Naxçıvan xanı Rəhim xanın yaşayış evi olub. Vurğulanıb ki, bina zirzəmidən və 8 üst otaqdan ibarətdir. Qədim Qala məhəlləsində, Mömünə xatun türbəsinin 50-60 m-liyində inşa edilib. Vurğulanıb ki, bişmiş kərpicdən tikilmiş, pəncərələrdə şəbəkə üslubundan, otaqlarda qala qədim Naxçıvan yaşayış evlərinə xas taxça formalarından geniş istifadə olunub.

İDMANÇI TƏLƏBƏLƏRLƏ GÖRÜŞ

Universitetin "Pedaqoji" fakültəsində I kurs tələbələri ilə fakültənin idmançı tələbələrini görüşü keçirilib. Tədbirdən əvvəl tələbələrin qazandıqları medal və diplomlardan ibarət sərgiyə baxış olub. Daha sonra fakültənin dekani, pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Vəli Əliyev idmançı tələbələri təqdim edərək onların bu günə kimi qazandığı nailiyyətləri tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb. İdmançı tələbələr arasında Fəxri Qazıbəyovu xüsusi qeyd edən fakültə dekani bildirib ki, o, həmçinin, İkinci Qarabağ savaşında iştirak edib, Şuşa, Xocavənd, Füzulinin alınmasına görə medalları ilə təltif edilib.

Universitetin Tədris və tərbiyə işləri üzrə prorektoru Rafiq Rəhimov ali təhsil ocağının idman sahəsində qazandığı uğurlardan söz açıb və tələbələri idman sahəsində aktiv olmağa səsləyib. İdman sahəsinə göstərilən dövlət qayğısından söhbət açan prorektor universitetdə keçirilən müxtəlif növlü idman yarışlarından danışdı.

"Bədən tərbiyəsi və idman" kafedrasının dosenti, İdman klubunun sədri, pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru Məmmədəli Rəhimov bildirib ki, universitetdə yüksək dərəcəli idmançıların hazırlanmasında İdman klubunun rolu çox böyükdür. Burada tələbələr mütəmadi idmanla məşğul olur, peşəkar müəllimlər

tərəfindən dərs alırlar.

"Bədən tərbiyəsi və idman" kafedrasının baş müəllimi Valeh Əlixanov vurğulayıb ki, idmançı tələbələrin ölkəmizdə qazandığı uğurlarla bərabər, həmçinin, ölkə xaricində əldə etdiyi nailiyyətləri yüksək təqdirdə layıqdır. Bildirilib ki, tələbələrin mütəmadi idmanla məşğul olmaları onların qazandığı uğurların bariz nümunəsidir. Valeh Əlixanov idmançı tələbələri təqdim edərək qeyd edib ki, onlardan karate üzrə Aslan İsmayılov, Abbas Məmmədov, boks üzrə Nizami Novruzov, Kamran Allahverdiyev, kikkoks üzrə Kənan Hətəmov həm yerli, həm də beynəlxalq yarışlarda uğur əldə edərək ölkəmizi layiqincə təmsil edəblər.

"Bədən tərbiyəsi və idman müəllimliyi" ixtisası üzrə III kurs tələbəsi, Heydər Əliyev adına təqaüdüçü, Avropa mükafatçısı Aslan İsmayılov qazandığı uğurlar haqda tələbələri məlumatlandırıb, gənc idmançılar üçün muxtar respublikada yaradılan şəraitdən danışdı.

"Məşqçilik" ixtisası üzrə ikinci kurs tələbəsi, Vətən müharibəsi iştirakçısı Fəxri Qazıbəyov döyüş xatirələrindən danışaraq onlara vətənpərvər ruhda yetişməyi, bayrağımızı daim ucalarda dalğalandırmağı məsləhət görüb.

NDU-nun Televiziya, mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr bölməsi

OXUMAQDAN İMTİNA EDƏN MÜĞƏNNİ

(Hekayə)

Frans Kafka
1883-1924

Avstriya-Macaristan

Bizim müğənninin adı Jozefinadır. Kim ona qulaq asmayıbsa, deməli, oxumağın qüdrətindən xəbəri yoxdur. Onun sənətinə qarşı laqeyd adam tapmaq çətindir, xüsusən də nəzərə almalıyıq ki, bizim camaat musiqini xoşlamır. Bizim camaatdan ötrü ən yaxşı musiqi əmin-amanlıq və rahatlıqdır: bizim günümüz-güzəranımız çox ağırdı, aradabir gündəlik həyatın qayğılarından azad olmağa çalışırıqsa, bizi musiqi kimi uzaq bir aləm çox az cəlb edir. Bunun bizi dilxor elədiyini də demək olmaz, qətiyyən: biz özümüzdə olan işgüzar fərasəti və bircə yumoru daha çox qiymətləndiririk, yeri gəlmişkən, bunlar bizə hədsiz dərəcədə lazımdı, musiqinin verə biləcəyi nəşə – buna güman azdı – bizi yoldan çıxartsa belə, bu məhrumiyyətlə də başqa məhrumiyyətlər kimi təbəssümlə barışardıq. Jozefina bizim aramızda istisnadı; o, həm musiqini sevirdi, həm də ifa etməyi bacarırdı; Jozefina belə Jozefinadı; onun yoxluğu ilə musiqi, Allah bilir, həyatımızdan nə vaxta kimi qeybə çəkiləcək.

Mən musiqiyə belə münasibətimizi başa düşməyə dəfələrlə cəhd göstərmişəm. Axı biz musiqi duyumundan büsbütün məhrumduq; elə isə Jozefinanın oxumasını niyə anlayırıq. Yaxud da – Jozefinanın özü bunu qətiyyətlə inkar edir – niyə onun anlaşığı olduğunu hesab edirik? Ən asanı belə demək olardı: guya onun ifası elə məftunedicidir ki, küt adamı da cəlb edir, amma belə cavab bizi qane edə bilməz. Belə olsaydı, Jozefinanın oxumağı bizə qeyri-adi təsir göstərərdi, sanki onun boğazından gözəl, indiyəcən eşidilməmiş səslər axıb tökülür, sanki Jozefinanın oxumağı bizi həmin səslərə doğmalaşdırmasaydı, bizim üçün həyatda onları qavramaq da çətin olardı. Əslində, belə bir şey yoxdu: mən özüm belə hissi yaşamamışam və başqalarında da diqqətimi cəlb etməyibdi. Əksinə, biz öz aramızda Jozefinanın oxumağının çox da dəyərli olmadığını bir-birimizdən gizlətmirik.

Ümumiyyətlə, bunu oxumaq adlandırmaq olarmı? Biz musiqiçi camaat olmasaq da, oxumaq əsrlərin ənənəsi kimi xalq yaddaşında yaşayır; qədimlərdə bizdə oxumaq olubdu; bundan əfsanələr də danışır; mahnıların mətni də qalıbdı; amma bu mahnıları heç kim oxuya bilmir. Beləliklə də, oxumaq nədir anlayışı bizə yad deyil, amma Jozefinanın oxumağı qətiyyən buna uyğun gəlmir. Bir də ki, bunu oxumaq adlandırmaq olarmı? Bu, sadəcə olaraq ciyilti deyilmi? Doğrudur, biz hamımız ciyildəyirik və ciyildəmək bizim təbii istedadımızdı, hətta istedadımız da deyil, özümüzü ifadəmizdi. Bizim hamımız ciyildəyirik, amma heç birimizin ağına gəlmir ki, ciyiltimizi sənət yerinə sıyıyaq, biz düşünüb - daşınmadan, dərinə varmadan ciyildəyirik, çoxlarının yatsa yuxusuna da girməz ki, ciyildəmək bizim istedadımızdır. Əgər Jozefinanın oxuduğunu yox, ciyildədiyini və mənəcə, başqalarından heç də yaxşı ciyildəmədiyini həqiqət kimi qəbul etsək – Jozefina hətta səsinin gücünə görə çoxlarına uduzur, yadımaza salım ki, adi rəncbər ağır iş görə-görə ağına-bozuna baxmadan səhərdən axşama necə ciyildəyir – bunu həqiqət kimi qəbul etsək, Jozefinanın güman olunan sənətindən heç nə qalmayacaq; amma belə bir müəmmalı sual ortaya çıxacaq: eləsə onun dinləyicilərə qeyri-adi təsirini nə ilə izah etmək olar?

Əlbəttə, burada məsələ təkci ciyildəməkdə deyil. Bir az uzaqda dayanın və qulaq asın, yaxud

da bir halda ki, başlamısınız, onun səsinə ümumi hay-küyün içindən seçməyə çalışın və siz adi ciyiltidən başqa heç nə eşitməyəcəksiniz. Uzaqbaşı, Jozefinanın səsi başqalarının səsinə zəif və quru eşidiləcək. Amma onunla üz-büz dayanarsınız, onun oxumağı sizə artıq tək-cə ciyilti təsiri bağışlamayacaq; onun sənətini qiymətləndirmək üçün qulaq asmaq azdı, həm də özünü görmək lazımdı. Yəqin ki, siz lap adi ciyilti eşidəcəksiniz, eybi yoxdu, qeyri-adilik burasındadır ki, kimsə hansısa adi bir şeyi görməyə hazırlaşdığı halda, möhtəşəm poza alır. Qoz sındırmaq, Allah bilir, hansı sənətdi, çətin ki, kimsə camaatı bir yerə yığıb, onları əyləndirmək üçün qoz sındırmağa ürək eləsin. Kimsə bunu qəflətən edərdi və böyük gurultu qopardardı, doğrudur, biz də onun uğurunun səbəbini kənarında axtarırdıq. Təsadüf elə gətirərdi ki, onun bu hoqqası hamının xoşuna gələrdi, bundan belə bir nəticə hasil olur ki, biz bu sənətin fərqi varmamışıq, çünki uşaqlıqdan bu sənəti yaxşı mənimsəmişik, yalnız bizim bu qoz sındırmağımızı gözümüzü açdı, bu sənətin əsl mahiyyətini bizə göstərirdi. Digər tərəfdən, əgər o, ortabab qoz sındırandırsa və biz istənilən birimiz bu sənət sahəsində ondan üstünüksə, bu ancaq sənətin özünün xeyrinədir.

Eyni hal, görünür, Jozefinanın oxuması ilə bağlıdır: biz özümüzə laqeyd qaldığımız Jozefinada heyran kəsilirik və bu məsələdə Jozefina bizimlə tam razıdır. Bir dəfə mən iştirak elədiyim məclisdə kimsə mümkün dərəcədə nəzakətlə ciyildəməyin xalq arasında məşhur olması haqqında onunla hamıya bəlli bir məsələ kimi söhbət elədi. Jozefinaya bu da bəs idi. Məşhur müğənnimizin təkbəbirlə və iyrencliklə özünü necə əzib-büzdüyünü görə bilərsiniz! Sifətdən əsl zəriflik mücəssəməsi idi, amma bu məqamda mənə bayağı göründü; doğrudu, Jozefina tez ayıldı və özünəməxsus taktikla səhvini düzəltməyə çalışdı. Bunun özü bir daha göstərir ki, Jozefina oxumağı ilə ciyildəmək arasında müəyyən əlaqə olduğu fikrindən çox uzaqdır. Başqa fikirdə olanları müğənninin gözü götürmür, hətta, güman ki, daxilən onlara nifrət edir. Amma indiki məqamda onu adi şöhrət azarı danışıdır – axı mənim özümün də daxil olduğum müxalifət onun heyranıdır; amma Jozefina heyranlıqla kifayətlənmir – adi heyranlıq onun üçün azdır; zəhmət olmasa, pərəstiş edin! Tamaşaçıların arasında oturub ona baxanda, siz bunları başa düşürsünüz; yalnız bizim məşhur müğənnidən uzaqda dayanmaqla müxalifətdə durmaq olar; amma tamaşaçıların arasında oturmaqla siz etiraf etməyə hazırsınız ki, onun ciyildəməyi heç də ciyildəmək deyilmiş.

Bir halda ki, ciyildəmək bizim üçün təzə şey deyilmiş və necə ciyildəməyimizi özümüz də hiss eləmirik, belə fikirləşmək təbii olardı ki, Jozefinanın tamaşaçıların arasında da ciyilti var. Axı onun sənəti bizi sevindirir, bizsə sevinsə-sevinsə ciyildəyirik. Amma Jozefinanın dinləyiciləri ciyildəmir, onlar süpürgə arxasındakı siçan kimi gizlənib otururlar; fikirləşmək olar ki, biz arzuladığımız sakitliyə nail olmuşuq və öz fitimizlə onu hürkütməyə qorxuruq. Bu konsertlərdə bizi daha çox nə cəlb edir – Jozefinanın oxumasını, yoxsa onun səsinin hiss olunmayacaq dərəcədə pozduğu təntənəli sükutu? Bir dəfə yelbeyin siçan təsadüfən Jozefinanın oxumağını eşidib, onun səsinə səs verdi. Bu ciyilti də Jozefinanın bizi nəşələndirdiyi ciyiltinin eyni idi, ətalətə baxmayaraq, səhnədə müəyyən təmkin olsa da, dinləyicilər uşaqqasına fədakarlıqla ciyildəyirdilər; bütövlükdə heç bir fərq yox idi; bununla belə, yazıq siçanın yerə girməyə hazır olduğuna baxmayaraq, biz sükutu pozanı fitə basdıq, Jozefina isə qələbə himninə başladı; o, cüşa gəlib qollarını daha geniş açdı və gözəl boynu imkan versəydi, başını geriye daha çox atardı.

Həmşə belədi: ən xırda şeylərdən, hər cüzi təsadüflərdən, istənilən maneçilikdən, parketin cırıltısından, dişlərin xırçılığından, işıqlandırmanın pozuntusundan, bir sözlə, istənilən çətinliklərdən Jozefina oxumağına maraqla oyanmaq üçün istifadə edir; axı o, belə güman edir ki, ona karlar qulaq asırlar; doğrudu, təkrar-təkrar səhnəyə qaytarılması və alqışlar baxımından onun gileylənməyə haqqı yoxdu, amma həqiqi başa düşülməyi guya tapa bilmir və buna olan ümidini çoxdan itirib. Buna görə də, Jozefina hər bir əngəli alqışlarla qarşılayır; axı xarici aləmdə ifası ilə uyğun gəlməyən şeylərin öhdəsindən o, dava-şavasız, yalnız adicə qarşıdurma gücünə gəlir və bütün bunlar dinləyiciləri hərəkətə gətirməyə, anlamağı təlqin edə bilməsə də, onun sənətinə həssas hörmət oyanmaqla kömək edir. Bir halda ki, Jozefina ən xırda şeylərdən öz xeyrinə istifadə edir, bu cür şeylərdən heç danışmağa dəyməz! Bizim həyatımız təşvişlərlə doludu, hər gün özü ilə gözənilməzliyini, qorxusunu, ümidini və dibxorçuluğunu gətirir, əgər gecə və gündüzün hər bir anında dostlarımızın köməyini hiss eləməsəydik, bizim heç birimiz bu sınağa tab gətirə bilməzdik; hətta bu köməyi hiss etməkdə də biz bəzən çətinlik çəkirik; bir də görürsən ki, əslində bir nəfər

üçün nəzərdə tutulmuş yükün ağırlığından minlərlə çiyin haldan düşür. Məhz belə vaxtlarda Jozefina vaxtının gəlib çatdığını hesab edir. Budur, bu zərif sizin qarşınızdadı və mahnı oxuyur: döşləri qarnından yuxarı əsim-əsim əsir, sanki Jozefina var gücünü mahnıya verir, oxumağında iştirak etməyən hər şeyi isə heysizləşib, tam tükənib, sanki müğənni çıılpaqdı, bütövlükdə stixiyanın hökmünə və xeyirxah ruhların himayəsinə verilib, özünü bütün varlığı ilə oxumağa verdiyi məqamda küləyin ilk soyuq mehi onu öldürə bilər. Müğənnini haldan çıxmış gördükdə biz – onun xayali rəqibləri deyirik: “Jozefina heç əməlli-başlı ciyildəyə də bilmir: hər bir adamın ciyildəyə biləcəyi kimi ciyildəmək üçün – oxumaq üçün yox, oxumaq nədi! – özünü belə zora salmağa dəyməz.” Bizim ilk və qaçılmaz təəssüratımız belə idi, amma deyildiyi kimi, ilk təəssürat keçicidi, tezliklə küləyə hakim kəsilən hiss bizə də sirayət edir: bir-birimizə qısılib, onun hər həniri ilə isirib nəfəsimizi dərmədən qulaq asırıq.

Daimi hərəkətdə olan, qeyri-müəyyən məqsədlə irəli-geri qaçan bu kütləni yığmaq üçün Jozefinanın başını geri atması və gözlerini axıtması – bir sözlə, oxumağa hazırlaşdığını göstərən poza alması kifayət idi. Bundan ötrü istənilən yer yarayar, ona hətta səhnə də lazım deyil, onu təsadüfi seçilmiş ilk yer də qane edir. Jozefinanın oxuyacağı haqqında xəbər bir andaca hər tərəfə yayılır və camaat tökülüşüb gəlir. Bəzən maneələr ortaya çıxır, Jozefina narahat vaxtlarda çıxış etməyi xoşlayır, belə vaxtlar hərə öz ehtiyacı və qayğısı ilə yaşayır, hərə öz işinin dalınca düşür, hətta istəsək belə, Jozefinanın ürəyindən keçən tezliklə yığışa bilmirdik, bəzən o, xalq yığılana kimi özünün möhtəşəm pozasında dayanıb durur; aydındır ki, müğənni hiddətlənir, ayağını yerə döyür, qıza yaraşmayan söyüşlər işlədir və hətta dişləyir. Amma belə davranış da onun məşhurluğuna xələl gətirmir; tamaşaçılar müğənninin ifrat tələblərinin qarşısını almaq əvəzinə, onu təmin etməyə çalışır: hər tərəfə çapar göndərirlər (əlbəttə, Jozefinadan xəbərsiz) ki, çox dinləyici toplansınlar; yollar boyunca məntəqələr qoyurlar ki, gecikənləri tələsdirsinlər; kifayət qədər adam yığışmayana kimi bütün bunlar davam edir. Hamını Jozefinaya yarımağa kim məcbur edir? Bu suala cavab vermək Jozefinanın oxumağı ilə bağlı suala cavab vermək qədər çətindi, bunlar bir-biri ilə bağlıdır. Əgər oxumağı naminə xalqın Jozefinaya qeyd-şərtsiz sədaqətli olduğunu təsdiq etmək mümkün olsaydı, ikinci tərəflə birləşdirib birinci tərəfi atmaq mümkün idi. Amma bu barədə söhbət də gedə bilməz. Bizim camaat heç kəsə qeyd-şərtsiz sədaqətli deyil, özünün qərəzsiz bəcliyini, özünün uşaqvari şirin söhbətini, özünün günahsız boşboğazlığını – təki dil işləsin – çox istəyən xalq qeyd-şərtsiz sədaqətliyə qadir deyil və Jozefina bunu hiss edir, özünün zəif boğazına yazığı gəlmədən buna qarşı mübarizə aparır.

Təbii ki, belə ümumi təsdiq bizi uzağa apara bilər, hər halda xalq qeydsiz-şərtsiz olmasa da, Jozefinaya sədaqətli idi. Məsələn, xalq heç vaxt Jozefinaya gülməz, halbuki Jozefinada gülməyə layiq cəhətlər var, xüsusən nəzərə almaq lazımdır ki, gülüş bizim arzulanan qonağımızdır; ehtiyatımıza baxmayaraq, bizim özümüz özümüzə gülürük, amma Jozefinaya gülmürük. Bəzən mənə elə gəlir ki, xalq Jozefinayı zəif, köməksiz, müəyyən mənada qeyri-adi məxluq (onun nəzərində qeyri-adi müğənni) – qayğısı ona etibar edilmiş məxluq kimi qəbul edir; bu təəvvürün xalqda haradan yarandığını demək çətindir, sadəcə olaraq faktı qeyd etmək mümkündür. Amma sənə etibar edilənə gülməzsən, ona gülsən, deməli, öz borcunu tapdalanmış olarsan; bizim ən yaman adamlarımız bircə bunu deməyə qadirdilər: “Biz onu görəndə, gülüş dodaqlarımızda donub qalır”. Xalq, ata uşağının qayğısına qalan kimi Jozefinanın qayğısını çəkir; uşaq əl açır, nəse istəyir, ya da ki, nəse tələb edir. Güman eləmək təbii olardı ki, belə borc bizim xalqın əxlaqına yaddı, amma öz borcunu nümunəvi şəkildə yerinə yetirir, ən azı indiki halda. Bütövlükdə xalqın qadir olduğuna bizim ayrı-ayrılıqda gücümüz çatmaz. Təbii ki, imkanlar da ölçüyəgəlməzdir: xalqın öz yetirməsini həniri ilə isitməsi kifayətdir ki, o, özünü etibarlı müdafiədə hesab etsin. Bu barədə Jozefina ilə danışmaq daha yaxşıdı. Jozefina “mənə sizin müdafiəniz lazım deyil” deyir. Biz isə öz-özümüzə fikirləşirik: “Baxaq görək, bizsiz sən nə oxuyacaqsan.” Yeri gəlmişkən, bu, heç etiraz da deyil, əslində bu, uşaq dəlisovluğu və uşaq nankorluğudur; adətən, ata belə şiltaqlıqları qulaqardına vurur. Amma burada Jozefina ilə xalq arasında belə qarşılıqlı əlaqəyə çox pis uyuşan nəse ortaya çıxır. Sən demə, Jozefina başqa fikirdəymiş, müğənni belə hesab edir ki, xalq onu yox, o xalqı müdafiə edir. Guya onun oxuması xalqı hər cür siyasi və iqtisadi çətinliklərdən xilas edir – onun belə hökmü varmış, əgər çətinlikləri aradan qaldırmırsa da, ən azı onlara dözməyə güc verir. Doğrudur, Jozefina bunu

açıq-aşkar, bu və ya digər sözlərlə demir, ümumiyyətlə, – o çox şey deyə bilər, bizim naqqalların tayı deyil, amma bunu onun işləyən gözləri, sıxılmış dişləri ifadə edir – bizdə çox az adam dilini dinc qoya bilər, amma Jozefina bunu bacarır. Hər dəfə xoşagəlməz xəbər eşidəndə, bəzən belə xəbərlərdən – o cümlədən yalan və yoxlanılmamış xəbərlər üstümüzdə torbadan tökülən kimi tökülür -Jozefina dik atılır, tufanın yaxınlaşdığını duyan çoban kimi boynunu uzadıb, həmməzhəblərini nəzərdən keçirir. Bəzən inadkar, ərkəsöyün uşaqlar çərənçi tələblər irəli sürürlər; Jozefinanın tələbləri hər halda əsaslandırılmış tələblərdir. Şübhəsiz, Jozefina bizi xilas etmir və bizə güc vermir; ən asanı özünü bizim xalq kimi xalqın – həddindən artıq dözümlü, özünə qarşı amansız, qərarında ehtiyatsız, ölümün gözüne soyuqqanlıqla baxan və mövcud olmaq məcburiyyətində qaldığı ağılsız şücaət şəraitindəki ağciyər, cəsarətli olduğu qədər də məhsuldar bir xalqın – mən deyərdim ki, ən asanı öz gücünə özünü fəlakətdən xilas edən, hətta tarixçinin – biz tarixlə çox az maraqlanıq – başının tükləri biz-biz duran qurbanlar hesabına çıxardan belə xalqın sonradan xilaskarı elan etməkdir. Bu da düzdü ki, biz sınaq illərində Jozefinanın konsertinə daha çox can atırıq. Yaxınlaşan təhlükə ilə əlaqədar biz itaətkarlaşırıq, sakitləşirik və adi vaxtlarla müqayisədə Jozefinanın hökmü şakətlərinə itaətkarcasına döztürük: biz həvəslə bir yerə toplaşırıq və bizə əzab verən məsələlərdən bir anlığa ayrılıb, bu dostanə fənlükdə dincəlirik; biz sanki döyüş qabağı sonuncu dəfə tələsirik – axı vaxt gözləmir, Jozefina bunu çox vaxt unudur – tələsirik ki, birlikdə dünya kubokunu udaq. Bu, konsertdən daha çox xalq yığıncağıdır, özü də elə bir yığıncaqdır ki, tribunadan zorla qulaq çalan ciyiltidən başqa heç nə eşidilmir: bu saat bizim üçün elə əzizdir ki, mənasız naqqallığa sərf edə bilmərik. Əlbəttə, belə rol Jozefinanı təmin edə bilməzdi. Doğrudur, cəmiyyətdəki qeyri-müəyyən mövqeyinin doğurduğu yüksək vasvasılığın nəticəsində bir çox şeylər Jozefinanın nəzərindən yayınır, çünki şübhələr onu kor edib, bir çox şeyləri isə görməməyə meyillidir, bu işdə yaltaqlar sürüsü ona kömək edir, bununla da onlar bizim marağımız naminə çalışırlar; amma elə-belə, tək-tənha, yersiz olaraq oxumaq – belə xırda şey üçün, hərçənd ki, buna xırda şey də demək olmaz, Jozefina öz sənətini havaya sovurmaz.

Amma Jozefina sənətini havaya sovurmaz, onun sənəti hər halda tanınır və qəbul olunur. Hərçənd ki, bizim fikrimiz-zikrimiz başqa yerdədi və ancaq onu yaxşı eşitmək üçün sakitcə oturmamışıq – hətta kimsə gözünü qonşusunun xəzli yaxalığına dikmişdi və başını qaldırmırdı, belə çıxırdı ki, sanki Jozefina yuxarıda nahaqdan cəh-cəh vurur – hər halda onun ciyiltisi müəyyən mənada bizə çatırdı. Bütün ağızların sükuatla bağlandığı yerdə göylərə yüksələn ciyilti bizə -ayrı-ayrılıqda hər birimizə ünvanlanmış xalqın səsi təsiri bağışlayır; bu ağır məqamda Jozefinanın zəif səsi düşmən dünyanın qarışıqlığında itib-batmış xalqımızın acınacaqlı taleyini xatırladır. Jozefina özünü təsdiq edir – özünü təsdiq edən və qəlbimizə yol tapan nə sədi, nə də sənət, bu barədə fikirləşmək bizim köməyimizə gəlir. Bizim aramızdan əsil müğənni çıxsaydı, belə bir vaxtda biz ona qulaq asmazdıq, belə çıxış biz cəfəngiyat kimi yekdilliklə rədd edərdik. Bizi ona qulaq asmağımızın mahiyyət etibarını ilə onun oxumağının xeyrinə olmadığını Jozefinanın bilməsi – Allah eləməsin – lazım deyil. Doğrudur, bəzi məsələlər ona çatır, yoxsa, ehtirasla bizim ona qulaq asmadığımızı israr etməzdi, ancaq burası da var ki, bu, çıxışını davam etdirməyə və ciyildəyə-ciyildəyə gümanlarını umutnağa mane olmur.

Jozefinanın xeyrinə bir səbəb də var: hər halda biz bu və ya digər dərəcədə ona qulaq asırıq, hətta əsl müğənniyə qulaq asan kimi qulaq asırıq; özü də bu vaxt Jozefina bizdə elə təəssürat oyadır ki, məharətli müğənni nə qədər əlləşib-çalışsa da, belə təəssüratı oyada bilməz və bu təəssürat məhz onun bacarığının və səs vasifələrinin kifayət dərəcədə olmadığından asılıdır. Bu isə ilk növbədə həyat şəraitimizlə izah olunur.

Bizim xalqın yeniyetməliyi olmayıb, gödək ömürlü uşaqlığı olub. Bəzən belə tələblər irəli sürülür ki, uşaqlara sərbəstlik vermək, onları qayğı və diqqətlə əhatə etmək, onların qayğısız yaşamaq, gülmək, oynamaq hüququnu tək-cə etiraf yox, həm də həyata keçirmək lazımdır; belə tələbləri tez-tez eşidirsən və çətin ki, bu tələblərə etiraz edən tapılsın, bu tələblərə etiraz etmək, həqiqətən, qeyri-mümkündür, amma onları bizim şəraitimizdə həyata keçirmək də qeyri-mümkündür; biz yekdilliklə bu tələbləri müdafiə edirik, hətta təşəbbüs də göstəririk, amma dönüb baxmağa macal tapmamış hər şey köhnə qaydasına düşür. Bizim şəraitimiz elədi ki, uşaq yeriyər-yeriməz və işıqlı dünyadan baş çıxardar-çıxartmaz yaşlılar kimi özünün qayğısını çəkmək zorundadır. Biz özümüzə

ruzi əldə etmək üçün dağınıq, hər tərəfdən saysız-hesabsız düşmən əhatə edən və ən gözlənilməz təhlükələr güdən geniş ərazidə yaşamağa məcburuq; biz öz uşaqlarımızı yaşamaq uğrunda gündəlik mübarizəyə cəlb edə bilmərik, çünki bu, onları fəlakətə aparardı. Belə kədərli səbəblə yanaşı xoş səbəb də var: bu da ki bizim qəbiləyə xas törəmə məhsuldarlığıdır: bizim bir nəsil digərini qarşısızalmaz şəkildə sıxışdırır və bu nəsillərin hər biri sayca elə çoxdu ki, uşaqların uşaq kimi qalmağa vaxtı yoxdu. Başqa xalqlar öz gənclərini qayğı ilə böyüdür, onların məktəbləri var, hər gün həmin məktəbdən dəstə-dəstə uşaq axır – onlar xalqların gələcəyidir. Bizinsə məktəbimiz yoxdu, əvəzində xalqın içindən qısa müddət ərzində çoxlu uşaq axını üzə çıxır: baxın görün onlar sevinc içində necə cırıldaşır və zingildəşirlər, çünki hələ əməlli-başlı ciyildəməyi bacarmırlar; üzünə yaşağı, bəzən də kələmayallaq, arxadan sıxışdırılanların təzyiqi ilə necə diyirlənirlər, çünki hələ yeriməyi bacarmırlar; kor kimi hər şeyi arxalarınca necə aparırlar, çünki gözləri hələ görmür, – bizim uşaqlar! Amma həmin məktəblərdəki uşaqlar kimi deyillər – günlər keçir, uşaqlarsa həmin uşaqlar kimi qalırlar – yox, bütün vaxtı, fasiləsiz, nəhayətsiz başqadılar; uşaq dünyaya gələr-gəlməz onu arxadan bu çoxluqda, bu tələsiklikdə seçilməyən, səadətdən çəhraylaşmış yeni, qəşəng uşaq sifəti sıxışdırır. Bütün bunlar nə qədər qəşəng olsa da, başqa xalqlar bizə nə qədər həsəd aparsalar da, biz təbii ki, öz körpələrimizə əsl uşaqıq verə bilmirik. Bu isə qaçılmaz nəticələrə aparıb çıxardır. Yaşanmamış uşaqlığımız bizi yaşlı vaxtlarımızda da tərk etmir; özümüzdə olan yaxşı cəhətlərin əksinə – bizim etibarlı, praktiki dərrakəmizin – biz bəzən özümüzü heyretəmiz dərəcədə pis uşaqlar kimi aparırıq – ağılsız, israfçı, dəmdəməki, alicənab oluruq və bütün bunları boş əyləncə naminə mənasızcasına və səbəbsiz edirik. Bunun bizə verdiyi sevinc qiymətli uşaq sevinci ilə müqayisəyə gəlməsə də, eyni hal bizim üçün də səciyyəvidir, Jozefina da dinləyicilərini məhz xalqdakı bu uşaq keyfiyyətinə səsləyir.

Bizdə gecikmiş uşaqıq vaxtından əvvəl qocalmaqla uyuşur-bizim uşaqlığımız və qocalığımız başqa xalqlarda olduğu kimi deyil. Biz cavanlıq nə olduğunu bilmirik, bir andaca yetişirik və uzanan yetkinlik bizim həyatsevər, ümumiyyətlə, yaşamağa qabil naturamıza yorğunluğun və ümitsizliyin hiss edilən möhürünü vurur; bəlkə də, musiqini sevməməyimiz bundan irəli gəlir; biz musiqi üçün çox qocayıq, musiqi ilə bağlı həyəcanlar, bütün bu coşqunluqlar və ruh yüksəklikləri bizdən ötrü ağırdır. Biz yorğun-argın musiqini başdan edirik; özümüzü ciyildəməklə elə belə məhdudlaşdırmamışıq; təsadüfdən təsadüfə yüngülvari ciyildəmək – bizə ancaq bunlar lazımdır. Çox güman ki, bizim aramızdan da istedadlı musiqiçilər çıxır, amma bizim təbiətimiz elədi ki, onlar özlərini göstərməmiş qaçılmaz şəkildə səsləri batır.

Ürəyi istədiyi qədər oxumağı və ya ciyildəməyi – özü necə istəyir elə adlandırın – biz Jozefinaya qadağan etmirik – onun ciyildəməyi bizə mane olmur, ürəyimizcədi, biz onu qəbul eləyirik, onun ciyildəməsində müəyyən musiqi elementi varsa da, hiss olunmayacaq dərəcədədi; beləliklə, müəyyən musiqi ənənəsi qorunub saxlanılır, amma bu ənənə bizə qətiyyətlə əziyyət vermir.

Jozefina isə bu özünəməxsus xalqa musiqidən artıq nəşə verir. Onun konsertlərində, xüsusən ağır vaxtlarda keçən konsertlərində incə sütil cavanlar müğənniyə maraq göstərirlər, bizim yalnız yeniyetmələrimiz heyretlə Jozefinanın dodaqlarını necə büzməsinə, sədəf kimi qabaq dişlərinin arasından havanı necə üfurməsinə, öz ruladasından ehtizaza gəlib leş kimi yerə necə sərilməsinə və bundan yeni, daha anlaşılmaz ruh yüksəkliyi qazanmaq naminə hazırlaşmaq üçün necə istifadə etməsinə baxırlar. Dinləyicilərin böyük əksəriyyəti isə, göründüyü kimi, özünə qapılır, döyüş arası bu yığcam fasilədə xalq şirin xəyala dalır; elə bil hər biri yorğun əzələlərinə dinclik verir, sanki itaətkar zəhmətkeşə uzun fasilədən sonra geniş və isti yataqda istədiyi qədər uzanub nazlanmağa imkan verilib, xalqın şirin xəyalına ən azı Jozefinanın ciyiltisi qarışır; qoy müğənni bunu trel adlandırın, bizsə cırıltı adlandıraraq, bunun əhəmiyyəti yoxdu, əsas məsələ budu ki, burada o, heç yerdə olmayan kimi yerindədi, musiqiyə nadir hallarda yerinə və vaxtında çatmaq xoşbəxtliyi nəşib olur. Bu musiqi nədəsə xalqa qısa, yoxsul uşaqıqını, itirilmiş, gedər-gəlməz xoşbəxtliyini xatırladır, eyni zamanda bu musiqidə indiki fəal həyatdan, onun xırda, inadkar, dərkədlilməz, məhvedilməz nikbinliyindən nəşə var. Bütün bunlar gurultulu, uğultulu səslə yox, astadan, etibarlı pıçılı, bəzən də xırıltılı səslə bəyan edilir. Təbii ki, bu ciyiltidi. Başqa cür necə ola bilər? Axı ciyilti bizim xalqın dilidi, bəzən biri ömrü boyu ciyildəyir, amma ciyildədiyini bilmir, indiki halında ciyilti gündəlik həyatın buxovlarından azaddır və bizi də qısa müddətə azad edir.

Jozefinanın çıxışlarının bizi belə cəlb etməsi təəccüblü deyil və biz onun çıxışlarını buraxmamağa çalışırıq.

Amma Jozefinanın guya belə anlarda bizə yeni güc verdiyini deməsi və s. həqiqətdən uzaqdı. Mən sadə adamlardan danışırım, Jozefinanın yaltaqlarından yox. "Bəs necə! – onlar özlərinə məxsus sirtiq inamla deyirlər: – Elə isə, tamaşaçı axınını, xüsusən də bizi təhlükə gözləyən vaxtlarda zalın adamlarla dolmasını necə izah edərsiniz? Məgər onun konsertinin şöhrəti zəruri ölçü götürməyimizə azmı maneçilik törədib!" Təəssüf ki, sonuncu fikir Jozefinaya başucalıq gətirməsə də, doğrudu, xüsusən də nəzərə almaq lazımdı ki, belə toplantılar düşmən tərəfindən qəflətən dağıdılarda və bizimkilərin çoxu həyatını qurban verəndə, onların qurban getmələrinin günahkarı, bəlkə də, ciyiltisi ilə düşməni tovlayan, amma həmişə ən təhlükəsiz yer seçən Jozefina məyyətlərinin müdafiəsi altında tələm-tələsik aradan çıxmaq üçün bundan istifadə edir. Heç kəs üçün sirt deyil ki, biz əvvəlki kimi indinin özündə də harada və nə vaxt çıxış etməsindən asılı olmayaraq, onun konsertinə axırıq. Buradan belə nəticə çıxır ki, Jozefina bizdə qanundan yüksəkdə durur, hətta ümumi təhlükəsizliyimizin ziyanına olsa belə, onun ürəyi istəyəni eləməyə icazəsi var, hər şeyi ona bağışlamaq olar. Belə olsaydı, Jozefinanın iddiaçılarını başa düşmək olardı: xalqın ona bəxş etdiyi azadlıqda, bu qeyri-adi, başqaları üçün ağlasığmaz, mövcud qanunlarla uyuşmayan halda belə bir etiraf yerinə düşərdi ki, Jozefinanın özünün də yorulmadan təkrarladığı kimi, xalq onu başa düşmüş; xalq yalnız onun səsinə köməksizcəsinə vəcdə gəlir və özünü ona layiq saymadığından bu incikliyin əvəzini eşidilib-görünməmiş payla çıxmaq istəyir: Jozefinanın sənəti onun anlama qabiliyyətindən üstün olduğu kimi, xalq da bu xanımı özünün nəzarətindən və hökmündən kənar saxlamaq istəyir. Amma bunu heç yada salan da yoxdu: ola bilsin ki, xalq hansı məsələdəsə Jozefinaya təslim olur, amma xalq heç kəsə qeydsiz-şərtsiz təslim olmur, o cümlədən Jozefinaya.

Lap əvvəllərdən, təxminən özünün müğənnilik karyerasının başlanğıcından Jozefina çalışır ki, oxumağına qarşı yönəlmiş diqqət onu hər cür işdən azad etsin, qoy onu ruzi qayğısından, yaşamaq uğrunda mübarizə ilə bağlı bütün məsələlərdən xilas etsin. Qoy etsin! Görünür, onun əvəzinə xalq işləyir. Belə tələbin və ovqatın qeyri-adiliyindən sınımış belə tələbi başa düşməyə qadir, coşqun və həssas şəxsiyyətlər – belələri bizdə də olub – çox güman ki, bunu qanuni saya bilərdilər. Xalq isə əvvəlki xalq deyil – xalq müəyyən nəticəyə gəlir və sakitcə bu tələbləri qulaqardına vurur. Xalq özünü hətta Jozefinanın dəlillərini təkzib etmək əziyyətinə də salmur. Məsələn, Jozefina sübut edir ki, işlə bağlı gərginlik onun səsinə ziyandı; oxumaqdan yorucu olmayan iş hətta konsertdən konsertə dincəlmək və yeni konsertə hazırlaşmaq imkanını əlindən alır – bütün bunların hamısı bir yerdə onu taqətdən salır və istedadının genişlənməsinə aman vermir. Xalq bütün bunları eşidir, amma maraq göstərmir. Bəzən xalq elə sərtliklə etirazını bildirir ki, hətta Jozefina da kənə qalır; müğənni sanki təslim olur, tələb olunan kimi işləyir, bacardığı kimi oxuyur, amma çox dözə bilmir – bir də görürsən ki, Jozefina yeni güclə mübarizəyə başlayır, görünür, bu sahədə onun gücü tükənməzdi.

Belə məlum olur ki, Jozefinaya əslində öz sözlərinə görə, iddiasında olduğu da lazım deyil. Ağılı bir insan kimi müğənni işdən boyun qaçırtmur, bizim camaat tənbellər haqqında heç nə eşitməyib; Jozefina hətta istəyinə çatsaydı da, həyat tərzini dəyişməzdi, iş onun oxumağına mane olmazdı, eyni zamanda indi oxuduğundan yaxşı oxumazdı; ona yalnız sənətinin şübhə doğurmayan, əbədi əhəmiyyətinin etiraf olunması lazımdı, elə etiraf ki, indiyəcən mövcud olan etirafların hamısını bu mənada ölçüyəgəlməz dərəcədə üstələsin. Bütün digər nemətlər Jozefinaya mümkün göründüyü halda, buna heç cür nail ola bilmir. Bəlkə də müğənni lap əvvəldən başqa istiqamətdə mübarizə aparmalı idi; bəlkə də onun özü öz səhvini başa düşüb; amma onun üçün geriye yol bağlıdı, geriye çəkilmək gecdi, bu, özündən imtina etmək demək olardı. Jozefina istər-istəməz bununla ölməliydi, yaxud da qələbə çalmalıdı.

Özünün inandırmağa çalışdığı kimi, əgər Jozefinanın, həqiqətən düşmənləri vardsa, onlar barmaqlarını qıvılatmadan istehza ilə bu mübarizəni müşahidə edə bilərdilər. Amma o, düşmənsizdi, kiminsə ona etiraz etməsinin isə elə bir əhəmiyyəti yoxdu: bu mübarizə bütövlükdə heç kimə nəşə vermir. Bu mübarizədə xalq ona xas olmayan və bizdə nadir hallarda müşahidə edilən ehtirassız, hakim mövqeyi tutur. Hətta kimə bu qeyri-tipik halda xalqın mövqeyini təqdir

edəndə də belə bir şeyin onun başına gələ biləcəyi fikri bütün sevincinə zəhər qatır. Jozefinanın tələblərində olduğu kimi, xalqın etirazında da məsələnin mahiyyətindən deyil, xalqın qəflətən öz oğullarının birindən kar, keçilməz divarla ayrılmağından, bu yaxınlaracan fədakarlıqla – ata kimi deməsək – onun qayğısını çəkdiyindən söhbət gedir.

Əgər bu xalq yox, ayrıca bir insan olsaydı, onu şübhəli bir oyun oynamaqda suçlandırmaq olardı: o, guya ki, gözdən pərdə asmaq üçün Jozefinaya güzəştə gedibdi, bununla da günlərin bir günü hər cür imtiyazlara son qoymaq istəyini ört-basdır edibdi; xalq gec-tez onlara bir hədd qoymaq meylilə buna gedirdi, lazım olduğundan daha çox güzəştə gedirdi ki, işi sürətləndirsin – daha doğrusu, Jozefinanın daha da ərköyünləşdirməklə, onu yeni-yeni şıltaqlıqlara cəlb etməklə onun sonuncu tələbini də gözləsin və o vaxt, hazırlaşdığı kimi, müğənnini qətiyyətlə yerində oturtsun. Əslində belə bir şey yoxdu: xalqa belə kələklər lazım deyil, hələ onu deməyə ehtiyac yoxdu ki, xalq həqiqətən Jozefinaya ehtiram bəsləyir və ehtiramını dəfələrlə sübut edibdi; digər tərəfdən, Jozefinanın tələbləri elə mənasızdı ki, bu tələblərin nə ilə qurtaracağını uşaq da qabaqcadan deyə bilərdi. Ola bilsin ki, belə gümanlar Jozefinanın özünə də yad deyil və onun incikliyinə xüsusi acılıq verirdi.

Belə gümanlar Jozefinaya yad olmasa da, müğənni mübarizəsini hər halda dayandırmır. Son vaxtlar mübarizə həttə kəskinləşmişdir, bu mübarizə indiyəcən sözlə çəkişmə xarakteri daşıyırdısa, indi bizim məşhur aktrisasımız, fikrinə görə, daha əməlli təsir göstərən vasitələrə əl atır, bu vasitələr isə bizim nəzərimizdə onun özü üçün daha çox təhlükə törədir.

Bir sıra müşahidəçilərin fikrincə, Jozefina ona görə qətiyyətlə hərəkət etmək qərarına gəlib ki, qocalığın qapının ağzını kəsdirdiyini duyur, səsini itirir, deməli, etirafı naminə sonuncu döyüşə girmək vaxtı çatıbdi. Şəxsən bu, məni inandırır. Belə olsaydı, Jozefina Jozefina olmazdı. Ondan ötrü nə qocalıq var, nə də səsini itirmək təhlükəsi. Əgər Jozefina nə üçünsə əlləşib-vuruşursa, onu buna daxili arıclılıq, özünə sadıqlıq vadar edir. Jozefina ali çələngə ona görə can atır ki, çələng təsadüfən alçaqdan asılıbdı, ona görə can atır ki, çələng ən ali məqamdadı: ondan asılı olsaydı, çələngi daha yüksəkdən asardı.

Zahiri çətinliklərə belə nifrət onun ən pis vasitələrə əl atmasına mane olmur. Jozefina özünün hüquqlarına şübhə etmir, deməli, hüquqlarına necə nail olmaq məsələsinin onun üçün heç bir fərqi yoxdu, xüsusən də bu işıqlı dünyada, onun fikrinə görə vasvasılıqla uzağa getmək olmaz. Bəlkə də, elə buna görə, müğənni mübarizəsini oxumaq sahəsindən başqa, özü üçün bir o qədər əhəmiyyətli olmayan sahəyə köçürür. Onun istedadının pərəstişkarları Jozefinanın sözlərini təkrarlayırlar ki, guya müğənni elə oxumaq gücündədi ki, ən gizli müxalifətə kimi xalqın bütün təbəqələri həqiqi nəşə – indiyəcən aldıqları nəşədən yox, Jozefinanın onlar üçün istədiyi nəşəni ala bilərlər. Amma Jozefina onu da əlavə edir ki, alını alçaltmaqla və göz yummaqla onun işi yoxdu, buna görə də qoy hər şey olduğu kimi qalsın. Onun içdən azad olmaq mübarizəsi isə başqa məsələdi; doğrudur, o, bu mübarizəni də incəsənət adından aparır, halbuki mübarizəsini incəsənətin qiymətli vasitələri ilə aparır, çünki belə adi mübarizə üçün bütün vasitələr yaxşıdı.

Belə şeyə yayıldı ki, qayğısına qalmasalar guya Jozefina öz koloraturasını ixtisar etmək qəsdindədi. Şəxsən mənim heç bir koloraturadan xəbərim yoxdu. Mən onun oxumasında heç bir koloratura görməmişəm. Sən demə, Jozefina koloraturadan tam imtina etmək niyyətində deyil, hələlik ancaq qısaltmaq istəyir. Jozefina həttə hədəsini yerinə yetirdi, halbuki mən oxumasında heç bir dəyişiklik görmədim. Xalq ona həmişəki kimi qulaq asırdı, koloratura heç kimin yadına düşmürdü. Jozefinanın tələblərinə münasibət də dəyişməz qalmışdı. Amma Jozefina həm zahiri görkəm, həm də natura baxımından məlahətdən məhrum deyildi, koloratura ilə əlaqədar qərarlarının xalq üçün həddindən artıq sərt və ya həddindən artıq gözlənilməz olduğu deyəsən, birdən yadına düşən Jozefina həmin konsertdən sonra söz verdi ki, bütün toxunmazlığı ilə öz koloraturasına qayıdacaq. Amma sonralar konsertdən sonra yenidən götür-qoy edib elan elədi ki, onun üçün münasib qərar qəbul olunana kimi koloraturadan birdəfəlik imtina edir. Xalq bu gün bu bəyanatları, qərarları, eks-qərarları qulaqardına vurur. Fikirlərə qərqli olmuş yaşlı adam uşağın dil-dil ötməsinin beləcə fərqi varmur: uşaq həmişəki kimi onu rəhmə gətirmək istəyir, o isə uşaqdan çox-çox uzaqdı.

Jozefina isə təslim olmur, müğənni bu yaxınlarda elan elədi ki, işdə ayağını zədələyib və ayaq

üstə oxuya bilmir. Müğənni isə həmişə ancaq ayaq üstə oxuyub, buna görə də mahnıyı ixtisar etmək məcburiyyətindədi. Doğrudu, müğənni azca axsamağa başladı, tamaşaçıların qarşısına pərəstişkarlarının köməklili ilə çıxdı, onda heç kəs ona inanmadı. Onun zəif əndamının hissiyyətli olduğunu təsəvvürümüza gətirsək də, unuda bilmərik ki, biz işçi xalqı, Jozefinanun qanı qanımızdan, canı canımızdandı; əgər biz hər xırda sıyrıntıya, cırmağa fikir versəydik, onda bütün xalqın işi gecə-gündüz axsamaq olardı. Doğrudu, Jozefinanu əlil kimi əldə gətirirdilər, müğənni bu görkəmdə həvəslə tamaşaçıların qarşısına çıxırdı, bütün bunlar proqramın qısaldılmasından incimədən bizim heyranlıqla ona qulaq asmağımıza mane olmurdu.

Amma əbədi axsamaq olmaz və Jozefina yeni səbəblər fikirləşib tapırdı: yorulubdu, ovqatı çox pisdi, ruhi düşkünlük içindədi. Konsertlə yanaşı, bizə belə tamaşalar da verilirdi. Jozefinanun arxasınca məyyətləri gəzişirdi, oxuması üçün onu dilə tuturlar, ona and verirlər. Oxumağa çox şad olardı, amma oxuya bilməz. Jozefinaya yaltaqlanırlar, ona təskinlik verirlər, az qala əllərində ondan ötrü hazırlanmış yerə aparırlar. Səbəbsiz göz yaşları tökən Jozefina yola gəlir, sonuncu gücünü toplayıb oxumağa cəhd göstərir – başaşağı dayanıb durur, əllərini yana açmağı unudur və yalnız həyat əlaməti olmadan bədəni boyu sallayır, belə təsəvvür yaranır ki, onun qolları gödəkdə – beləliklə, o, oxumağa çalışır, amma əbəs yerə, onun başı sinəsinə düşür və bütün tamaşaçıların gözü qarşısında müğənni huşunu itirir, sonra isə özünü toplayıb, heç nə olmamış kimi oxumağa başlayır, hətta mən deyərdim ki, həmişəkəndən pis oxumur; ancaq həssas, ən xırda çaları belə tutan duyumlu adamlar bizim gözəl müğənnimizin qeyri-adi həyəcanını hiss edə bilirlər, bundan isə onun oxumağı ancaq qazanır. Di gəl ki, proqramın axırına yaxın yorğunluqdan əsər-əlamət qalmır: o, pərəstişkarlarının köməyindən imtina edərək, qəti yerləşlə çıxıb gedir və soyuq, sınavçı baxışlarla ehtiramla ona yol verən kütləni süzür.

Bu yaxınlara kimi beləydi; bu günlərdə isə bəlli oldu ki, Jozefina növbəti konsertə gəlməyibdi. Onu yalnız pərəstişkarları axtarmır, pərəstişkarlar köməkçilər sarıdan korluq çəkmirlər, amma əbəs yerə – Jozefina yoxa çıxdı, o daha oxumaq istəmir, hətta istəmir ki, ondan oxumağı xahiş eləsinlər, bu dəfə Jozefina bizi, həqiqətən, tərk elədi.

Bizim bu ağıl dağarcığımızın belə səhvi qəribədi, bu hətta səhv də deyil; o, hər şeyə tüpürüb, taleyinin hökmünə boyun əyir, onun taleyisə bizim dünyamızda ancaq və ancaq çox kədərli ola bilər. Oxumaqdan onun özü imtina edir, dinləyicilərinin qəlbində qazandığı hökmü özü dağdır. Bu hökmü o necə qazanmışdı, axı dinləyicilərin qəlbi onun üçün əlçatmazlıq idi! Jozefina gizlətir və oxumur, hakim xalq dilxorçuluğu heç nə ilə aşkarlanmayan, zahiri tərəfin nə deməsindən asılı olmayaraq, pay, hətta həmin Jozefinanun özündən pay almağı yox, əzməyi bacaran sarsılmaz kütlə-xalq öz yolu ilə getməyindədi.

Jozefina isə aşağı diyirlənməyə məhkumdu. Onun axıncı ciyiltisinin səslənəcəyi və həmişəlik susacağı ana az qalıb, Jozefina bizim xalqın əbədi tarixində xırdaca bir epizoddu və xalq bu itkini də yaşayacaq. Bu, bizim üçün asan olmayacaq, bəs qəbiristanlıq lallığında keçirdiyimiz yığıncaqlarımız nəyə çevriləcək? Məgər onlar Jozefina ilə də lal deyildilermi? Məgər onun ciyiltisi xatirələrimizdə yaşayacağından canlı və gurultulu deyildimi? Məgər bu ciyilti onun sağlığında xatirədən başqa bir şey deyildimi? Bizim xalq müdrikəsinə onun oxumasını ona görə belə qiymətləndirmirdimi ki, müğənninin oxumağı bu mənada itkiyə çevrilmirdi?

Hər halda, biz Jozefinasız keçinə biləcəyik. Jozefinaya gəlincə, işıqlı dünyanın, onun fikrinə, seçilmiş adamlara hazırlanmış əzablarından xilas edilmiş müğənni sevinclə bizim qəhrəmanlar toplusuna qarışaraq, bizdə hörmət kəsb etmədiyindən tezliklə öz həmkarları ilə birlikdə unudulacaq.

1924-cü il

Tərcümə:
Arif Əmrahovlu

BRAZİLİYA

RİO-DE-JANEYRO

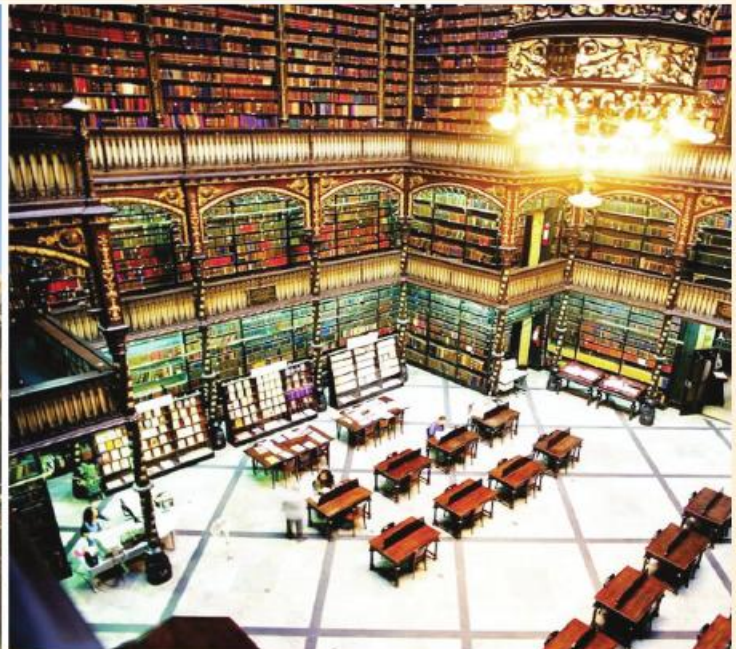
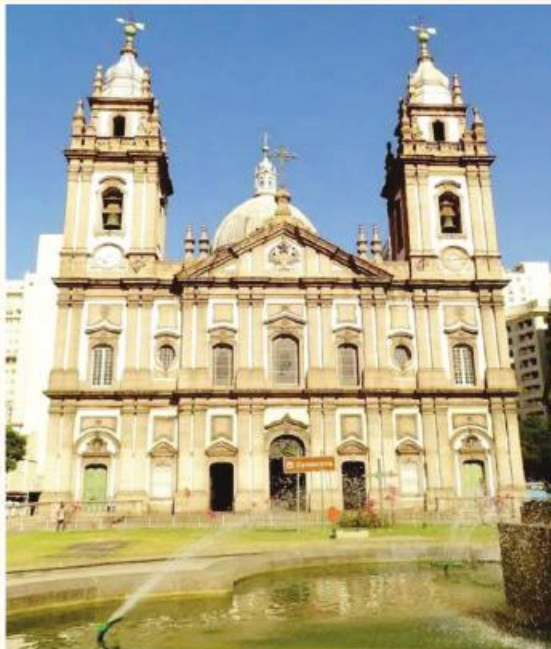
PORTUQALIYA KRAL KİTABXANASI

Kitabxananın əsası 1837-cü ildə Brazilliyanın paytaxtı Rio-de Janeyroda 43 nəfər Portuqaliya mühaciri tərəfindən Portuqaliya mədəniyyətini təbliğ etmək məqsədilə qoyulmuşdur. Hazırkı binasının tikintisinə 1880-ci ildə başlanılmış, 1887-ci ildə başa çatmışdır. Memarı portuqaliyalı Rafael da Silva-i-Kaştrudur.

Binanın təməlinə ilk daşı 1880-ci il iyunun 10-da Brazilliya İmperatoru II Pedru qoymuş, açılışı isə 1887-ci il sentyabrın 10-da qızı İzabella etmişdir.

Portuqaliya Kral kitabxanası 1900-cü ildən kütləvi kitabxana kimi fəaliyyət göstərir.

Göstərdiyi yüksək xidmətə görə dəfələrlə orden və digər mükafatlarla təltif edilmişdir. 2014-cü ildə "Time" jurnalı tərəfindən gözəlliyinə görə dünyanın dördüncü kitabxanası adlandırılmışdır.

QƏBUL QAYDALARI

DÜNYA MƏKTƏBİ

Məktəbə qəbul müsabiqə yolu ilə həyata keçirilir. Müsabiqədə iştirak etmək üçün məktəbə gəlməklə, bizə zəng etməklə və ya online qeydiyyatdan keçə bilərsiniz.

<http://e.dunyaschool.az/sagirdqəbul/>

Müsabiqədə şagirdlərin təhsil aldıkları sinfə uyğun bilik səviyyəsi, sağlamlığı, maraqları əsas götürülür. Hər bir şagirdin fərdi xüsusiyyətlərini öyrənmək üçün valideynlərlə söhbətlər aparılır.

Qəbul imtahanında ən yüksək nəticə göstərən VIII-XI sinif şagirdləri təqaüd imkanı qazanırlar.

İngilis bölməsində tədris Beynəlxalq Bakalavr Təşkilatının (IB) ibtidai (PYP), orta məktəb (MYP) və Diplom proqramları (DP) əsasında qurulur. Diplom proqramında təhsil müddəti iki ildir (X,XI siniflər).

Azərbaycan və rus bölmələrində ingilis dili ikinci dil kimi beynəlxalq standartlara uyğun tədris olunur. Şagirdlərin seçimi ilə fransız, alman və ya çin dili də öyrədilir.

Dünya məktəbində fikirləşməyi öyrətmək prinsipi əsas götürülür və tədris prosesinin təşkili bu yönündə qurulur.

Siniflərdə şagird sayının az olması hər bir şagirdə fərdi yanaşmağa imkan yaradır.

Sağlam əsaslar üzərində qurulmuş ciddi nizam-intizam təlim-tərbiyə prosesinin yüksək səviyyədə təşkilinə kömək edir.

DÜNYA ANA MƏKTƏBİ

Ana Məktəbinə qəbul zamanı hər bir uşağın fərdi xüsusiyyətlərini öyrənmək üçün məktəbin psixoloqu valideynlərlə fərdi söhbətlər aparır. Uşaqlar psixoloji müayinədən və həkim müayinəsindən keçirilir. Uşaqların sağlamlığı, normal qavrama qabiliyyəti, səsli nitqi və maraqları əsas götürülür. Məktəbə qəbul ediləcək şagirdlər "Şagird qəbulu üzrə məktəbdaxili komissiya"nın rəyi əsasında müəyyən edilir və məktəb rəhbərinin əmri ilə rəsmiləşdirilir.

Qəbul üçün tələb olunan sənədlər:

- Ərizə
- 4 ədəd fotosəkil (3x4, rəngli)
- Doğum haqqında şəhadətnamənin surəti
- Tibbi arayış
- Yaşayış yeri haqqında arayış
- Valideynin iş yeri haqqında arayış

ÜNVAN

Əcəmli Naxçıvanlı 9

TELEFONLAR

+994 12 563 59 40/47/48

+994 55 632 95 28

XƏZƏR UNIVERSİTETİ

HƏR GÜN, HƏR SAAT MÜKƏMMƏLLİYƏ DOĞRU!

NIYƏ XƏZƏR UNIVERSİTETİ?

- Diplomların bütün xarici ölkələrdə tanınması
- Dövlət sifarişi əsasında təhsil almaq imkanı
- Eyni vaxtda 2 ixtisas üzrə təhsil almaq imkanı
- Təhsil haqqının Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzinin (keçmiş TQDK) imtahanlarında yığılan ballara uyğun olaraq ödənilməsi
- Təhsil haqqının hissə-hissə ödənilməsi
- Zəngin kitabxana, innovativ laboratoriyalar, müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyaları infrastrukturunun varlığı
- Dövlət sifarişi və ya ödənişli təhsil almalarından asılı olmayaraq, təhsildə göstərdikləri nailiyyətlərə görə təqaüd almaq imkanı
- Əlavə ödəniş etmədən təhsilinin bir hissəsini Amerika, Avropa və Asiyanın tanınmış ali məktəblərində davam etdirmə imkanı
- Keyfiyyətli və əhatəli tələbə xidmət sistemi (həkim, psixoloji mərkəz, karyera-işə düzəlmə mərkəzi və s.)
- Yüksək standartlara cavab verən müasir yataqxana

TƏHSİL HAQQININ ÖDƏNİLMƏSİNDƏ GÜZƏŞTLƏR

- 650-700 bal - təhsil haqqından tam azad edilir
- 600-649 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 50% güzəşt edilir
- 550-599 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 40% güzəşt edilir
- 500-549 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 25% güzəşt edilir
- 450-499 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 20% güzəşt edilir
- 400-449 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 15% güzəşt edilir
- 350-399 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 10% güzəşt edilir

Uğurlu karyera qurmaq,
təhsildən zövq almaq və
yadda qalan tələbə
həyatı yaşamaq istəyirsən?

**Xəzər Universitetini
seç!**

BAKALAVR SƏVİYYƏSİNDƏ İXTİSASLARIMIZ

- * Kompüter elmləri
- * Kompüter mühəndisliyi
- * Neft-qaz mühəndisliyi
- * İnşaat mühəndisliyi
- * Radiotexnika və telekommunikasiya mühəndisliyi
- * Elektrik və elektronika mühəndisliyi
- * Kimya mühəndisliyi
- * Mexanika mühəndisliyi
- * Riyaziyyat və informasiya müəllimliyi
- * Fizika müəllimliyi

**1
QRUP**

**2
QRUP**

- * Mühasibat
- * Maliyyə
- * İqtisadiyyat
- * Menecment
- * Marketing
- * Biznesin idarə edilməsi
- * Turizm işinin təşkili
- * Regionşünaslıq (Avropa)
- * Beynəlxalq münasibətlər
- * Coğrafiya müəllimliyi

- * İngilis dili və ədəbiyyatı
- * Azərbaycan dili və ədəbiyyatı
- * Tərcümə (ingilis dili)
- * Politologiya
- * İngilis dili müəllimliyi
- * Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi
- * İbtidai sinif müəllimliyi
- * Tarix müəllimliyi
- * Tarix və coğrafiya müəllimliyi

**3
QRUP**

**4
QRUP**

- * Kimya müəllimliyi
- * Biologiya müəllimliyi
- * Kimya və biologiya müəllimliyi
- * Psixologiya
- * Baytarlıq təbabəti

**5
QRUP**

- * Dizayn
- * Təsviri incəsənət müəllimliyi